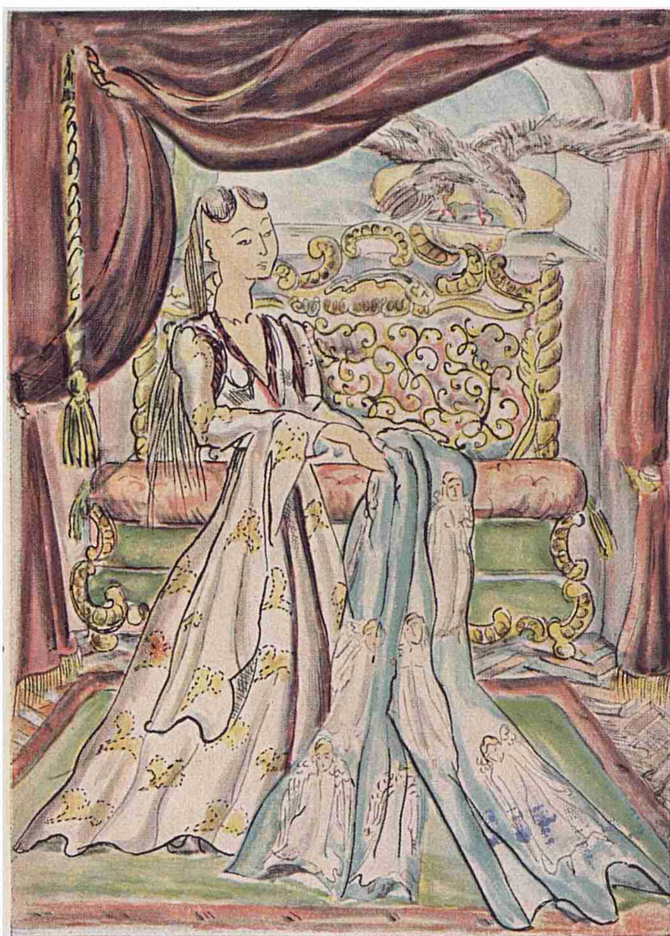
CARTEA SATULUI

 SCOASĂ DE FUNDAȚIA CULTURALĂ

A FOST ODATĂ

POVEȘTI DATE IN VILEAG DE IULIA MURNU

Marama cu chipuri de îngeri, de *E. Filionescu-Murnu.*

CARTEA SATULUI

27

A FOST ODATĂ

POVEȘTI DATE IN VILEAG

DE

IULIA MURNU

CU DESENE DE E. FILIONESCU-MURNU

CUVÂNT INAINTE

Cartea aceasta de poveşti minunate e strâns legată de sufletul meu. Printre rânduri întrezăresc lumea fermecată de parc'ar fi un tărâm de vise peste care trăiam în desfătare de domniţă.

Din ea desprind chipul bunicului meu, icoană luminată dintr'un altar, de care mă apropiu cu evlavioasă smerenie. Şi acum îl văd cum stă în faţă-mi tălmăcindu-mi şi povestindu-mi aceste comori din Răsărit, aduse din ţara lui de naştere macedoneană. Şi amintirea asta mi-e scumpă şi binecuvântată hrană pentru toate zilele mele. Umbra lui şi acum mă însoţeşte ocrotitoare. Darurile neîntrecute, cu care-l înzestrase Dumnezeu, îl măresc şi-l arată sufletului meu mai presus de oameni.

Cu ochii mari şi umezi de părintească duioşie, cu fruntea curată şi boltită, cu faţa plină, încadrată de mătăsoasa-i barbă căruntă, cu statura şi purtarea de Biblie, şi cu toată făptura-i năuntrică plină de virtuţi creştine, încununată cu o temeinică înţelepciune şi ştiinţă de carte, el era parcă anume ursit să fie un păstor de oameni, un „patriarh", după însăş părerea multora care l-au cunoscut de pe când slujea ca paroh la biserica ortodoxă din Buda-Pesta şi, mai târziu, la o biserică din Bucureşti.

Strălucita pildă de bunic şi podoaba de suflet omenesc, mi-a fost dat să-mi stea înger de pază la căpătâiul vârstei mele fragede, călăuză sigură de îndreptare întâilor mei paşi în viaţă.

Deaceea, cu mâni cucernice am păstrat dela el aceste flori neveştede, pe care cu toată grija le-am potrivit din cuvânt şi le-am dat în vileag pentru a încânta mintea şi închipuirea altor copii şi oameni şi a le fi prilej ca să simtă aceeaş negrăită bucurie, de care am avut parte şi eu în vremi de fericire.

IULIA MURNU

PISICILE TAINICE

A fost odată o bătrână cerşetoare, care toată ziua cerşea, iar seara se întorcea acasă şi se odihnea. Intr'o zi s'a întâmplat, să nu-i dea nimeni o leţcae. Toţi oamenii pe care i-a întâlnit, i-au zis:

— „Dumnezeu să-ţi ajute!"

Pe înserate baba se întoarse acasă ostenită, lihnită de foame şi ca vai de dânsa. Intră în cămăruţa ei, umblă de colo până colo, dar foamea îi da ghes, de nu o putea ostoi şi îi veni mai bine să iasă din casă şi să stea pe afară pândind că poate va da de vre-un suflet milostiv ca s'o scape de chinurile foamei. Cu un băţ în mână, o porni rasna la drum, şi uşernică se abătea pe la porţi. Peste tot găsea case închise, tăcere şi întuneric. In cele din urmă văzu ceva mai departe un conac luminat şi se întrebă:

— „Oare cine să fie acolo? Hai să mă duc să văd".

Când se apropie dete de o poartă mare, bocăni de câte-va ori, dar nimeni nu se ivi şi nici un sgomot nu se auzi. Bătu şi mai tare şi atunci canaturile se deschiseră şi iată că veni un cotoiu tuciuriu, care începu să miorlăe: „Miau, miau!"

Bătrâna strigă după ajutor: „Ajută-mă, boierule".

Un alt motan sări la celălalt şi făcu: „Miau, miau!"

Motanul dela scară îi răspunse iar: „Miau, miau!"

Cum văzu bătrâna că n'aude nici un glas de om, intră în ogradă şi urcă pe scări, nimeri într'o sală, unde văzu două canapele aurite: şi pe fiecare şedea câte o pisică,

una albă şi una sură. Cea albă avea un ciubuc frumos de iasomie şi fuma, iar cea sură avea o lulea împodobită cu diamante şi mărgeanuri şi fuma şi ea.

Cum intră bătrâna, se închină cu plecăciune şi zise:

— „Faceţi-vă pomană, boierilor, că mor de foame".

Pisoii mieunară între ei: „Miau, miau!"

Atunci motanul dela scară porunci bătrânei să aducă un sac. Se duse biata de ea fuga acasă, dar neavând nici un sac alergă la o vecină ca s'o împrumute cu unul.

— „De ce-ţi trebuie", o întrebă vecina.

— „O să car o leacă de făină", îi răspunse ea.

Şi luând sacul se întoarse la pisici, care l-au căptuşit cu galbeni. Dânsa mulţumindu-le, aburcă sacul pe umeri şi plecă.

După aceia sosind acasă a golit galbenii într'o ladă şi a dat sacul înapoi vecinei. Vecina, o femeie bătrână şi ea, a voit să vadă ce ascunde sacul, scotoci în fundul lui şi găsi un galben. Ea luă galbenul şi ducându-se la cerşetoare îi zise: „Unde ai găsit galbenii?"

— „Ce galbeni?" întrebă dânsa!!

— „Galbenii, pe cari i-ai ascuns în sac".

— „Eu n'am ascuns galbeni în sac", făcu cerşetoarea.

— „Ori îmi spui unde i-ai găsit, ori mă duc să te spun la judecată, că ai furat".

Atunci, cuprinsă de spaimă, cerşetoarea i-a arătat curtea pisicilor, de unde căpătase sacul cu galbeni.

Vecina, luându-şi sacul, se duce în grabă la curte. Bate la poartă şi cotoiul cel negru o deschide; baba îi dă cu tifla răstindu-se: „Ho, ticălosule, m'am speriat"

Blestematul de cotoi îi deschise poarta ca un zănatic. Deodată atunci sare motanul dela scară şi începe: „Miau, miau!..."

Văzu bătrâna două canapele aurite și pe fiecare ședea o pisică; cea albă avea un ciubuc frumos de iasomie și fuma, iar cea sură, o lulea împodobită și fuma și ea.

— „Pieriţi, dracilor, şi lăsaţi-mă în pace", zise bătrâna înaintând pe scări; şi urcând treptele, merse în sala unde erau pisicile mari şi văzându-le cum trag din narghilea şi din ciubuc, strigă: „Blăstematelor, narghilele şi ciubucuri vă trebue vouă? Atunci cine să mai prindă şoareci?"

Iar pisoii o întâmpinară: „Miau, miau!" Dânsa, supărată foc, răbufni: „Nu rămâne de acum decât să învăţ şi limba pisicilor, ca să pot vorbi cu ele!"

Motanul dela scară o întrebă: „Ce vrei?"

Ea lămuri: „Iată, vreau să-mi umpleţi şi mie sacul cu galbeni, ca şi celeilalte bătrâne, altfel am s'o dau de gol la judecată pe babă că e hoaţă, ca să fie băgată la închisoare".

Pisoii auzind această ameninţare a hapsânei şi obraznicei babe, au strigat la motanul dela scară: „Miau, miau!"

Iar bătrâna râdea cu hohot şi nu mai putea de haz: „Hei, blăstematul de motan care vă scoate din fire pe voi, pisicilor, şi nu vă lasă să-mi faceţi mie pe voe".

Motanul, nemaisuferind obrăznicia bătrânei, i-a cerut sacul făgăduind că i-l va umple cu galbeni. El luând sacul, coboară în pivniţă şi pune într'însul ceva după porunca stăpânilor. Il leagă bine şi-l dă bătrânei zicându-i: „Na, maică, aici sunt galbenii, dar bagă de seamă bine, să nu-i vadă stelele, ci să te duci întâi acasă, să încui uşile, să te desbraci bine de tot şi apoi să desfaci sacul cu galbenii".

Bătrâna, luând sacul în spate, le pofti noapte bună cu hohote de râs şi-şi luă tălpăşiţa.

Indată ce ajunse acasă, închise uşa şi ferestrele, apoi deslegă sacul. Cum îl desfăcu, ţâşnind din el nişte şerpi hulpavi o încolăciră de grumaz, o gâtuiră şi-i stoarseră tot sângele, de nu a mai rămas din ea decât ciolanele.

Cerşetoarea nu a putut închide ochii toată noaptea, te-

mându-se să nu fie învinuită de hoţie. A aşteptat până dimineaţa să se deschidă uşa şi fereastra vecinei după obiceiul ei, dar nici uşa nici fereastra nu mai clintiră. Atunci păşind încet şi pe tăcute, crăpă uşa şi, cum intră, văzu pe bătrâna unde zăcea numai ciolane. Ingrozită, trânti uşa, fugi repede acasă şi luându-şi galbenii şi bulendrele plecă în altă parte unde îşi înfiripă un sălaş şi-şi petrecu bătrâneţele în toată tihna.

Dar nici eu n'am fost acolo, nici voi, ca să mă credeţi pe cuvânt.

IMPĂRATUL SOMNU.

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, care aveau un fiu tare blând şi bun cu numele de Somnu. Acest prinţ, deşi se făcuse mare şi de însurat, nu voia în ruptul capului să-şi ia nevastă şi să aibă şi el copii. Săracii lui părinţi se amărau că nu puteau să-l vadă şi pe el în rândul oamenilor, şi bănuiau că avea o dragoste ascunsă.

Au orânduit doi trei oameni spre a-l pândi pe prinţ în plimbările lui. Nu departe de palat, într'o căscioară, locuia o fată tare frumoasă, dar săracă şi orfană. Şezând la lucru până seara târziu ea cânta ca să nu o apuce somnul şi să nu adoarmă:

Somnule, bine-ai venit,
Şezi pe scaun liniştit,
Până-oiu toarce un fuior
Şi-oiu cânta un leac de dor.
Şi trei fuse oiu depăna,
Cu poveşti te-oiu fermeca
Şi pe urmă ne-om culca,
Dulce ne-om îmbrăţişa.

Astfel îşi cânta sie-şi în fiecare noapte, ca să-şi alunge somnul şi urâtul. Intr'una din seri trecând pe la casa ei păzitorii puşi de împărăteasă spre a urmări pe prinţ şi auzindu-i cântecul „Somnule, bine ai venit", se duc la împărăteasă şi îi zic:

— „Să trăeşti, Măria Ta! In apropiere de palat locuieşte o fată frumoasă şi cumsecade. Nu l-am văzut pe prinţ în casa ei, şi totuşi în fiecare seară, o auzim cum îngână: „Somnule, bine-ai venit".

Impărăteasa, înciudată, vru să meargă să asculte şi ea cântecul fetei. In seara următoare, la ceasul obişnuit, se duse cu păzitorii şi se opri la fereastra fetei sărace. Impărăteasa auzi cu urechile ei: „Somnule, bine-ai venit!"

— „De bună seamă, îşi zise ea, este fiul meu, că doar prin împrejurimi nu mai e nimeni cu numele Somnu. Dar cum să şeadă fiul meu pe un jeţ prost? Să-i trimit eu jeţuri frumoase!"

Şi porunci să ducă fetei un jeţ şi un sac de galbeni. Când le văzu fata, rămase uimită.

— „Cum, n'o fi vre-o greşală? Mie, unei biete fete sărace?"

— „Greşală, ne greşală, fie cum o fi", zise o femeie bătrână din curtea ei, „păstrează acum bunurile trimise, că nu se cuvine să le înapoezi".

Atunci fata însărcină slugile să mulţumească împărătesei pentru daruri.

Iar bătrâna care era ursitoarea fetei îi zise:

— „Copila mea, am să te învăţ eu cum să te porţi, că nu ai alt om cu minte ca să-ţi dea vre-un sfat. Dacă va veni cumva împărăteasa să te vadă, să-i spui că vei avea un copil. Să mă asculţi pe mine că nu te vei căi".

Bătrâna se duse apoi la un tâmplar şi ceru să-i ticluiască un băeţel cu mânuţe şi picioruşe de lemn.

Impărăteasa trecând pe la casa fetei, a intrat la ea s'o vadă şi a întrebat-o ce face.

— „Ce pot face", zise fata, „nu mi-e tocmai bine".

A priceput împărăteasa şi a început a-i trimite în fiecare zi tot felul de daruri şi de bunătăţi din belşug.

La vremea cuvenită, ursitoarea se duce la fata cea săracă şi o pune să se culce în pat, să facă pe lehuza, şi lângă dânsa aşează şi pruncul de lemn, acoperindu-l cu o maramă de mătase.

A treia zi după naştere s'au dus ursitoarele spre a meni soarta copilului. Bătrâna chemă şi pe a patra ursitoare care se numea Mutroasa, fiindcă nu a râs în viaţa ei vre-odată.

Ursitoarea fetei zise Mutroasei:

— „Meneşte tu întâi".

Şi cum ridică marama de pe capul pruncului şi văzu, înbufnata, copilaşul de lemn, izbucni în râsete.

— „O, m'a făcut să râd pe mine, care nu am ştiut ce e râsul".

— „Fiindcă te-a făcut să râzi, trebuie să-l meneşti să se facă om", zise ursitoarea fetei.

— „Să te faci om, în carne şi oase, ca adevăraţii prunci".

— „Să fii vesel, cuminte şi învăţat", a zis a doua ursitoare.

— „Să ajungi împărat, leit prinţul Somnu şi precum are el un semn de măslină pe faţă să ai şi tu", zise la rândul ei a treia ursitoare.

— „Când te va vedea prinţul, să-i intri în suflet, şi să te faci iubit de el", închee a patra ursitoare.

După aceia ursitoarele s'au sculat şi s'au dus.

Copilaşul a înviat, a început a plânge, cerând să sugă. Şi fata a început să plângă de ruşine că nu avea ce să-i dea să sugă.

Dar ursitoarea luă copilaşul şi-l duse la o doică. Apoi se înfăţişe cu el la împărăteasă:

— „Nora ta a născut acest prunc aidoma cu fiul tău Somnu; iată are o măslină pe faţă ca şi dânsul".

Impărăteasa luă pruncul în braţe şi se duse cu el la fiul său zicându-i:

— „Dragul mamei, s'a mântuit cu minciunile, cu noroc să fie de acuma şi să ne trăiască! Să aducem şi pe mama lui, că va fi vrednică de împărăteasă".

— „Ce spui, mamă, că nu pricep nimic", se miră prinţul.

— „Lasă mofturile, trebuie să aducem fata la palat, ca să nu mai şadă în casa ceia sărăcăcioasă".

— „Mă duc eu singur, să văd cum stau lucrurile, că nu ştiu unde m'a văzut şi unde m'a cunoscut".

Ursitoarea îl însoţi şi pe drum tot îl menea pe prinţ să prindă dragoste de fata săracă. Când a intrat prinţul în casa fetei, o găsi torcând. Ea sări arsă, neştiind cine e şi zise:

— „Cine eşti şi ce cauţi aici?"

— „Cum, nu mă cunoşti, doar ai spus că ai născut un prunc cu mine?"

Atunci ea îi destăinui toată povestea cu presupusa naştere.

— „Acum, stăpânul meu, poţi face orice vrei cu mine, că pentru cele petrecute eu nu port nici o vină".

Prinţul rămase înmărmurit. Bătrâna începu vorba:

— Fătul meu, eu ursitoarea fetei am făcut isprăvile acestea şi pe copilaşul de lemn pe care Mutroasa l-a schimbat în om, deoarece văzusem că nu aveai de gând să te însori şi avea să se piardă împărăţia ta, fără moştenitor. Acuma s'o iei de soţie că e fată bună şi cinstită şi veţi trăi fericiţi".

Apoi se suiră cu toţii în rădvanul împărătesc, ca să se

ducă la palat. Când vru prinţul să dea mâna bătrânei la coborâre, ea se făcu nevăzută. Atunci a înţeles şi dânsul că a fost o ursitoare adevărată şi luând pe fată de mână o duse la mama sa.

Au făcut o nuntă cum se cuvine la împăraţi, trăind în fericire până la moarte.

ARAPUL.

A fost odată o femeie săracă, lipită pământului, care mai avea şi un băiat prost şi leneş nevoe mare. Când mama sa îl ruga să meargă undeva să-i facă vre-o treabă, el nici că voia să audă.

Intr'o zi, cum muierea era în zor mare, căci avea de frământat pâine şi-i trebuiau lemne ca să aprindă cuptorul, zise fiului ei:

„Mergi, dragul mamei, până colea în pădurice, să-mi aduni ceva uscături, ca să mă cruți pe mine de osteneală".

— „Nu pot să car lemne", răspunse el cu nepăsare.

— „Dar cu ce să încălzesc cuptorul ca să coc pâinea?"

— „O mâncăm şi necoaptă".

Văzând biata femeie, că nu-l poate îndupleca s'o ajute, și-a luat funia și s'a dus în pădure ca să-și aducă lemne. Iși făcu o sarcină de vreascuri, o ridică în spate și luă drumul îndărăt spre casă. Fiind prea împovărată se osteni repede, și cum văzu o fântână împrejmuită de bolovani, lăsă grămada de lemne jos, să așeză și oftă:

— „Ah! Doamne, câte mai pat eu; nu se găsește nimeni să-mi dea o mână de ajutor?"

Deodată sări din fântână un arap negru ca pământul, cu niște buze mari ca de o palmă și zise femeii:

— „Dece te plângi, maică?"

— „Eu nu m'am plâns de nimica, de altfel nu știam că ești în fântână. Iată, păcatele mele, am un băiat și sunt su-

părată că l-ám rugat să-mi aducă un braţ de lemne şi nu i-a păsat".

— „Adu-mi-l aci, să-l învăţ eu un meşteşug şi în schimb îţi dau galbeni".

— „Dar mă tem că ai să mi-l înfulici".

— „Nu, maică, pot să-ţi jur, că eu nu mănânc oameni".

Atunci arapul se coborî în fântână şi ieşi cu un pumn de galbeni şi îl întinse femeii, zicând:

— „Ia galbenii, maică, şi mergi de adu pe fiul tău şi când te-o lua dorul de el, să vii aici, să-l strigi pe nume că el va ieşi să te vadă. Să nu care cumva să faci altfel că te voiu da gata şi pe tine şi pe el".

Sărmana de femeie luându-şi lemnele, s'a întors acasă cu inimă rea şi ochii plini de lacrimi. Văzând-o fiul ei, o întrebă:

— „Ce ai, mamă, de plângi?"

— „Ce să am dragul mamei; o mare pacoste a dat peste mine. Dar să aprind mai întâi cuptorul, să coc pâinea şi apoi îţi voiu povesti".

După ce a ars cuptorul şi a copt pâinea, îşi strămută gândul, nevrând să mai destăinuie nimic fiului ei. Dar iată că un cutremur sgudui toată casa din temelii. Atunci ea şi-a adus aminte de ameninţarea arapului şi povesti fiului ei cele întâmplate, cum pe drum când venea cu lemnele, a dat de un arap, care i-a cerut băiatul, pentru a-l pune păzitor cu simbrie la casa lui.

Fiul său s'a arătat gata să meargă în slujba arapului. Şi ducându-se amândoi la fântâna împrejmuită cu pietre, l-au strigat pe Ali-Arapul; el ţuşti capul din fântână şi întrebă:

— „Aceasta ţi-e odrasla?"

— „Da, maică!"

După ce îl giugiuli, arapul îl luă acasă la dânsul şi co-

borîndu-se amândoi, se pomeniră la un palat măreţ înconjurat de grădini.

— „Uite, aici ai să stai singur de strajă să-mi păzeşti conacul meu, căci eu umblu în coclauri toată ziua; ai de mâncat şi de băut după pofta inimii tale. Dar fereşte-te să nu intri în grădină. Dacă nesocoteşti vorba mea, florile mi se vor plânge că ai călcat grădina şi atunci sbori dela mine".

Dar feciorul, nerăbdător să ştie tot, cum se văzu singur, cotrobăi palatul, şi dete cu ochii de o fată frumoasă ca un înger, care îl strigă de la fereastra dinspre grădină şi-l întrebă ce caută pe acest tărâm. El îi răspunse că arapul l-a luat de slugă. Ea îi destăinui că arapul nu mănâncă oameni, ci alte vieţuitoare, şi când se va întoarce flămând îi va da să bea o apă vrăjită şi îl va îndemna să se scuture şi să se schimbe în iepure sau în miel. Fata îl sfătui să mişte numai mâinile sau picioarele şi să nu se scuture cu totul. Apoi îi mai zise că arapul o să vie la ea, ca să-i ceară apa cea mai tare şi ea îi va da apa roşie, care are darul să te facă pasăre, muscă, meiu şi tot ce-i pofti. Apoi, că arapul îi va da ghes să se facă un ied, dar el să ceară în sinea lui să se facă un porumbel şi apoi să se scuture.

— „De cum vei fi porumbel, adause ea, sboară şi du-te încotro te va îndruma Cel de sus. Acum vezi-ţi de treabă, şi mătură curtea, să nu ştie arapul că ai umblat pe aici, iar dacă Dumnezeu o să te ajute să scapi teafăr de pe acest tărâm, să nu uiţi şi de mine, care am fost răpită cu sila dela părinţi".

Când feciorul, după muncă se tolănise la umbră, iată că se întoarce arapul, dăulat de ostenit şi flămând.

— „Ce stai tabla-başa acolo, băete?"

— „Ce să fac? Am măturat curtea şi iată mă mai odihnesc un pic".

— „Hai scoală, că vreau să te învăţ fel de fel de solomonii; bea din apa asta şi scutură-te să te faci iepure".

El bău şi se sbătu puţin, prefăcându-se că nu se pricepe.

— „Hei, al dracului! Ia mai bea încă odată şi scutură-te să te faci miel".

Feciorul, tot aşa, bău apă şi tot nu se scutură tare. Il trecură năduşelile de mânie, pe arap, îl lăsă în pace şi intră în grădină la prinţesă.

— „Bine-ai venit, îi ură dânsa. Dece pari aşa de amărât? Ce necaz ai?"

— „Ce să am? am dat de un diavol de fecior; am venit flămând acasă şi el nu vrea să se scuture ca să se facă nici iepure, nici miel, nici nimic".

— „Dă-i din apa roşie şi se va face el ceva foarte bun de mâncat".

— „Bine, dar dacă va bea din apa asta, va şti mai multe ca mine".

— „O să se facă, ce vrei tu".

— „Atunci să i-o dau".

Luând păhărelul i-l dete feciorului să-l înghită:

— „Na, bea acest păhărel şi să te faci ied".

Feciorul bău, dorindu-şi în sine să se facă porumbel. Se scutură odată, şi sbură afară din fântână. Dar şi arapul se scutură şi se făcu un vultur, care se luă după porumbel. Inainte o sbughi porumbelul, pe urma lui vulturul. Cum văzu că e gata să-l înhaţe, porumbelul se lăsă într'o scaldă şi scuturându-se se făcu muscă şi se furişă în buzunarul băiaşului, unde se ascunse într'o cheie.

Arapul, scuturându-se şi el, se făcu om şi întrebă dacă se vinde baia, că el dă preţ bun pe ea. Şi după ce se tocmi, ceru cheia băii. Cum scotea cheile din buzunar băiaşul,

ţuşt! musca. Arapul se făcu o păsărică muscăreaţă. Inainte sbura musca, după ea pasărea mai s'o înhaţe. Ca să scape şi de această primejdie, musca, de cum zări o domniţă lucrând la fereastră, se scutură, se făcu o garofiţă şi pică pe năframa ce o înflora. Iar domniţa luă garofiţa şi o prinse la pieptul ei. Se scutură şi arapul şi luă chipul unui voevod arătos, care intră la palat şi se înfăţişă împăratului.

— „Să trăeşti, Măria Ta, mama îmi dărui o garofiţă. Şi cum o ţineam în mână şi o priveam, trecu o coţofană, mi-o răpi şi o repezi pe năframa domniţei. Dă poruncă, Măria Ta, să mi-o înapoieze".

Intr'aceia garofiţa se învoltă într'un june frumos, care se milcui de domniţă:

— „Pentru nimic în lume să nu mă dai aceluia, care mă va cere, căci eu sunt prinţ şi el mi-e vrăjmaş şi fiindcă amândoi ştim farmece, el caută să mă omoare ca să rămână singur".

Apoi se prefăcu iar în garofiţă şi când abia se îndosi la sânul prinţesei, bătu oare cine la uşă.

— „Cine-i?" întrebă ea.

— „Eu sunt, îngăimă un slujitor, trimis de împărat, ca să-mi dai garofiţa căzută pe gherghelul tău".

— „Garoafe avem o grămadă, daţi-i un mănunchiu".

Sluga tăe garoafe, le înmănunchie, şi le dete voevodului. El le mirosi pe rând şi nu găsi floarea lui.

— „Mă iartă, Măria Ta, dar niciuna nu e garoafa mea, că ea are binecuvântarea maicii mele şi are o mireasmă deosebită".

Impăratul, supărat foc, porunci:

— „Spuneţi domniţei, să înapoieze mai iute garoafa, ca să nu mă sui eu singur s'o dau streinului".

Doica prinţesei dădu fuga la ea, şi-i zise:

— „Aoleu, fata mea, dă repede garofiţa, că împăratul e tare mânios“.

Ea cu ochii podidiţi de lacrimi, a scos garofiţa din sân şi doica o duse împăratului, care la rândul său o întinse streinului.

Tocmai în clipa aceia se scutură odată garofiţa şi se făcu meiu împrăştiindu-se pe jos. Pe loc şi voevodul se face cloşcă cu pui şi începe a ciuguli din meiu. Se scutură iară meiul şi se face vulpe, care înghite cloşca cu pui. Impăratul sare de pe jilţ şi se aşează pe sofa minunându-se.

Se scutură vulpea şi luă făptura unui prinţ frumos, zicând:

— „Să trăeşti, Măria Ta, eu am fost prinţ, şi mama a fost o zână, care m'a învăţat multe farmece. Omul, pe care l-ai văzut, mi-a fost slugă şi mi-a furat vrăjitoria, vrând a mă pierde şi a-mi lua averea, dar cine sapă groapa altuia, cade într'însa“.

— „Mă bucur că ţi-ai spulberat vrăjmaşul, şi dacă vrei, fii copilul meu“.

— „Să-mi dai un soroc de opt zile şi-ţi voiu da cuvântul meu“.

Apoi se scutură şi se făcu porumbel, sburând pe sus, până dete cu ochii de maică-sa la fântâna arapului. Luă iar chipul lui dinainte şi se arătă mamei lui, care-i zise:

— „Iată, dragul meu, am adus galbenii înapoi ca să-i dau arapului, că eu nu mai pot vieţui fără tine“.

— „Mamă, de acum să nu mai vorbeşti de arap şi să nu porţi nici o grijă, că suntem bogaţi. Du-te acasă şi aşteaptă-mă, că voiu veni să-ţi povestesc tot ce s'a întâmplat“.

După ce plecă mamă-sa, se prefăcu în vultur, se coborî

pe gura fântânii şi o întinse drept în grădina palatului, unde găsi pe prinţesă şi-i povesti toate păţaniile, apoi o întrebă, care-i dorinţa ei? Vrea s'o ducă la părinţi sau s'o ia de nevastă? Prinţesa l-a rugat s'o ducă la părinţi, că este logodită. După ce el îi dărui spre amintire o floare de diamante, ea bău din apa roșie şi se făcu porumbiță. Astfel ajunse în ţara ei, întovărăşită de porumbel. Acolo luară chip de oameni şi se despărţiră ducându-se fiecare la părinţi.

Mama primi dela fiul ei, o comoară de galbeni, că avu cu ce vieţui în tihnă până la adânci bătrâneţe.

Impăratul se bucură de sosirea feciorului şi făcu o nuntă, de merse vestea în toată lumea. Astfel feciorul nostru se preamări şi ajunse un împărat cu o împărăţie aşa de întinsă, de nu avea hotare, şi domni în deplină bucurie şi fericire.

ZÂNA

A fost odată un fecior de împărat, care nu voia să se însoare. I se aduceau mereu prinţese, dar dânsul nici nu ridica ochii să se uite la ele. Peste drum de palat locuia o femeie cu trei fiice, care de care mai frumoase. Impărăteasa se tot întreba nu cumva fiul ei iubeşte pe vreuna din ele, şi nu vrea să destăinue, şi atunci ceru să vie fata cea mai mare, ca să-i ţie tovărăşie.

Cum veni fata, împărăteasa o sărută pe frunte, o luă de mână, o însoţi până în odaia fiului ei şi-i zise:

„Te-am adus aici, draga mea, ca să mă încredinţez, de nu cumva fiul meu te iubeşte. Dacă cu adevărat o fi aşa, să ştii că te voiu face mireasa lui".

Seara, când se întoarse acasă prinţul şi intră în odaie, şezu pe scaun şi începu să citească şi să scrie, fără să se uite împrejur; iar dânsa aşteptă ce aşteptă, până o fură somnul şi adormi pe canapea.

Dimineaţa, s'a dus împărăteasa singură ca să-i vadă.

— „De cum a venit prinţul, nici nu s'a uitat la mine, ci mereu a citit şi a scris, apoi a ieşit din odaie fără să-mi zică o vorbă".

Impărăteasa i-a mulţumit dăruindu-i un frumos inel şi a rugat-o să-i trimeată pe sora mijlocie.

Sosind acasă fata, a povestit cele întâmplate; sora cealaltă s'a gătit şi a plecat şi ea la curte. Impărăteasa o primi tot aşa de bine, şi după ce o însoţi până în odaia fiului ei, îi zise:

Șandanum, șandanusum, buirum, șandanum.

— „Dacă prinţul te iubeşte, să ştii că am să te fac mireasa lui".

Pe înserate prinţul s'a întors acasă şi s'a aşezat pe scaun, fără să-i arunce măcar o privire, şi după ce a citit şi a scris cât a vrut, s'a sculat şi s'a dus.

Dimineaţa împărăteasa veni să vadă ce au vorbit împreună, dar fata i-a spus că nici măcar n'a vrut să se uite la ea.

Impărăteasa i-a dăruit şi ei un inel şi a rugat-o să-i trimeată pe sora cea mică. Aceasta era cea mai deşteaptă şi cea mai frumoasă. Impărăteasa a gătit-o cu podoabe de ale ei şi a lăsat-o să aştepte în odae. Inainte de a intra, fata văzu afară aninată în perete o colivie cu o pasăre, şi o luă cu ea înăuntru.

Dar prinţul, cum veni se aşeză la masă şi se puse pe scris şi pe citit, cu ochii aţintiţi în carte.

Dacă văzu că prinţul nu se uită la ea, fata începu a cuvânta pasării:

„Bună seara, puică, nu-mi ciripeşti? Măcar tu colivie şi tu sfeşnice, nu-mi vorbiţi?"

Atunci prinţul descleştă gura:

„Şandanum, şandanusum, buiurum, şandanum".

Fata de ruşine, nu mai slomni nimic: iar prinţul isprăvind cu scrisul o şterse.

Dimineaţa, când a întrebat-o împărăteasa de purtarea prinţului, fata îi răspunse:

— „Cum a intrat, prinţul mi-a poftit bunăseara, şi apoi a vrut să ştie cine m'a adus la el; eu l-am lămurit că împărăteasa mi-a dat poruncă să-i ţin de urât".

Atunci împărăteasa o rugă să mai rămâie o zi. Seara fata vorbi iar cu pasărea şi cu sfeşnicul, iar prinţul răspunse iar păsării şi sfeşnicului.

Surorile o aşteptară să se întoarcă, dar ea nevenind, merseră la palat, unde o găsiră veselă în tovărăşia fetelor dela curte şi a împărătesei. Când o întrebară dece nu vine acasă, ea le-a dat să înţeleagă că nu o lasă împărăteasa să plece de acolo.

— „Cum, ţi-a vorbit prinţul?"

— „Da, am vorbit cu el de mai multe ori".

Şi surorile s'au învineţit de ciudă şi se înapoiară acasă. Cum au ieşit din palat, se mângâiau între ele:

— „Ei, soro, nu e adevărat că a vorbit prinţul, da îi place ei să stea la palat şi ne minte".

— „Ştii ce să-i facem? Să-i aducem mărgăritarul ce-l vinde giuvaergiul, să vedem dacă are să i-l cumpere".

A doua zi, luând mărgăritarul dela giuvaergiu, s'au dus iară la curte, şi au întrebat pe sora lor dacă poate să se roage de prinţ să i-l cumpere. Dânsa le-a cerut să aştepte răspunsul pe a doua zi. Ele au lăsat acolo mărgăritarul, şi au plecat către casă. Pe drum, când mergeau, vorbeau între ele:

— „Să vedem ce are să se facă şi cine are să-i cumpere piatra scumpă".

La venirea prinţului acasă, fata îl întâmpină:

„Şandanum, şandanusum".

Şi prinţul la fel:

„Buiurum, şandanum".

— Surorile mele mi-au adus acest mărgăritar, să-l cumpăr; pot să-l iau sau nu?

— „Şandanum, şandanusum, cheile sunt la dulap, galbenii sunt în saltar, descuie şi ia ce vrei".

Dimineaţa fata împărtăşi împărătesei că fiul ei i-a dat bani să cumpere ce vrea. Atunci împărăteasa de bucurie a îmbrăţişat-o şi a sărutat-o ca pe copila ei.

Când au venit surorile la curte, ea le-a întrebat ce costă mărgăritarul, l-a plătit şi l-a oprit la ea. Atunci ele se înveninară şi mai tare, dar tot nu voiau să creadă că prinţul vorbise cu dânsa.

— „Să n'o crezi, soro, că doar ştim noi că e o mincinoasă. Impărăteasa i-a dăruit mărgăritarul".

— „Să-i aducem acum o pereche de brăţări, să vedem, o să le cumpere şi pe astea?"

In cealaltă zi veniră la sora lor cu o pereche de brăţări dela giuvaergiu; iar dânsa făcu la fel cu prinţul de i-a cumpărat şi brăţările. Când au venit surorile să iea banii, i-au zis:

— „Tu acum eşti împărăteasă; nu ne dai o masă să vedem şi noi pe cumnatul nostru?"

Ea le răspunse:

— „Să-i vorbesc diseară şi, dacă el va încuviinţa, o voiu face cu plăcere".

Apoi se închise în cămara ei şi se puse pe plâns:

— „Ce să mă fac? Surorile mele caută numaidecât să mă răpuie, şi nu ştiu cum să scap de ele".

Seara când prinţul a venit acasă şi s'a pus să scrie ca de obiceiu, dânsa începu a se văicări şi a se plânge de nu mai putea să se ţie pe picioare.

— „Şandanum, şandanusum", a zis ea.

— „Buiurum, şandanum, ce ai pasărea mea, sfeşnicul meu de plângi?" a întrebat-o prinţul.

— „Surorile mele doresc să le chem la o cină, iar eu nu pot să le fac pe voie"; deaceia mi-am pierdut firea şi mă topesc de plâns. Prinţul o domoli grăind:

— „Dragă pasăre, dragul meu sfeşnic, vânătorii, bucătarii sunt jos, gâşte, raţe, găini câte vrei, pune să le taie şi ospătează-le".

Şi ea se duse la împărăteasă şi zise:

— „Prinţul s'a învoit să primesc pe surori şi mi-a spus să dau poruncă bucătarilor, ca să întindă o masă, cum ştiu ei mai bine. Ce-mi porunceşti, Măria Ta, să fac?

— „Dacă prinţul ţi-a spus, aşa să faci; chiamă deci pe oameni tu singură şi pune la cale".

Fata chemă pe vânători şi-i trimise la vânat, apoi pe bucătari şi le dete zor să tae gâşte, raţe şi găini şi să le pregătească pentru ospăţul de a doua zi. Apoi chemă pe rândaş, căruia i-a făcut cunoscut că prinţul nu vrea să stea la masă cu surorile ei; deaceia i-a poruncit să le facă o poznă. Tânăra fată era aşa de bună şi drăguţă încât toţi cei din palat o iubeau şi nu mai puteau după dânsa. Invăţă pe rândaş, ca îndată ce o să şadă cu toţii la masă şi o să aştepte pe prinţ ca să înceapă ospăţul, el să scoată din grajd murgul pe uşa din dos, să-l aducă în curtea pietruită şi să-i dea drumul să tropăe aşa de tare peste pietre, încât tropotul să se audă până în casă, apoi să trimeată la dânsa un argat, ca s'o cheme:

— „Vino, Domniţo, că vrea prinţul să-ţi spuie ceva".

Aşa s'a şi făcut. In ziua următoare au venit surorile să ia parte la masă. Impărăteasa era bucuroasă că după atâta amar de vreme, va prânzi cu fiul ei. Dar surorile zâmbeau neîncrezătoare ştiind că toate acestea erau nişte prefăcătorii. Tânăra se da când şi când spre fereastră şi se făcea că vrea să vadă pricina întârzierii prinţului. Când deodată se auziră tropote de cal, ce aleargă în curte. Toate fetele au îngălbenit de spaimă afară de cea mezină, care se rumenise la faţă. Numaidecât veni spre ea o slugă şi-i zise:

— „Poftim jos, Domniţă, te cheamă prinţul".

Dânsa degrabă se dădu jos, de unde se trase într'un loc dosnic şi începu a plânge. Cum se plimba pe acolo, ne

ştiind încotro s'o ia, a călcat pe o lespede de marmoră, care îndată s'a clintit din loc. Ridică lespedea şi văzu o scară. Coborându-se pe scara aceia, ajunse pe un şes întins. Acolo începu să se plimbe la stânga şi la dreapta, până dete de o arie părăginită şi plină de mărăciniş, unde dormea prinţul şi alături de dânsul o zână şi un copilaş. Atunci fără zăbavă, se repezi înapoi la palat, chemă pe împărăteasă afară şi îi zise că prinţul nu vine la masă, ci a rugat-o să-i ducă două năframe de mătase, una trandafirie şi alta colilie, un pieptene de argint, şi o plapomă de mătase pentru un copilaş, că născuse femeia unui om credincios al său şi vrea să i le dăruie. Impărăteasa i-a dat tot ce a poftit. Fata luă lucrurile şi rugă pe împărăteasă să se ducă la masă şi să se ospăteze încredinţând-o că îndată, ce va pune darurile în mâna prinţului, va veni fuga înapoi.

Cobori pe scara cea tăinuită, de sub piatra mişcătoare şi încet-încet se apropie de zână. Acolo aşternu pe jos plapoma de mătase, ridică pe copil şi-l puse deasupra, îi curăţi capul de spini şi de praf, îl pieptănă şi-l acoperi cu marama cea trandafirie şi după ce netezi şi părul zânei încâlcit de spini a îmbrobodit-o împreună cu prinţul sub marama cea albă; apoi se sui iară la palat şi s'a aşezat la masă spre a se ospăta cu surorile şi cu împărăteasa.

Zâna trezindu-se, s'a văzut pe sine şi pe pruncul de-alături îngrijiţi şi în deplină curăţenie, şi întorcându-se uimită zise prinţului: — „Cine a fost fiinţa, care a avut grija şi bunătatea asta pentru noi"?

El s'a jurat că nu a văzut nici o femeie:

— „Tu ştii bine că mi-ai luat lumina ochilor şi nu pot vedea altă femeie afară de tine".

Şi îi povesti, că în fiecare seară aude cum o femeie stă de vorbă cu pasărea şi sfeşnicul, dar că el n'a putut-o zări cu ochii lui.

Zâna îi dete o palmă pe obraz şi îi grăi:

— „Iţi dau această palmă, ca să-ţi vină lumina ochilor, dar te rog să îmi juri că nu iei de soţie altă femeie, de cât pe aceia, care ne-a îngrijit pe noi".

Şi îndată, cum ea bătu din palme, s'a stârnit un mare vârtej de vânt ca acela care luase pe prinţ într'o zi când era la vânătoare şi a ridicat şi pe copilaş şi spinii şi s'au făcut nevăzuţi cu zână cu tot.

Atunci s'a auzit un glas prin vârtej de colb zicând:

— „Rămâi cu bine! Tu n'ai să mă mai vezi, nici pe mine, nici pe copilaşul tău". Era pe la amiazi şi prinţul, podidit de lacrimi, se tângui până pe înserate. Apoi suindu-se în odaia sa, găsi pe tânăra fată cufundată în jale. El o îmbrăţişă cu drag şi o mângâe zicând:

— „Să încetezi de acum, şi nici tu să nu destăinui cuiva ce ai văzut, nici eu ce ştiu. Să uităm trecutul şi să ne gândim la viitor. Eu sunt fericit că tu m'ai scăpat din mâinile zânei. Hai să mergem la mama, să-i sărutăm mâna, şi de mâine să ne pregătim de cununie".

Ei s'au arătat împărătesei şi în ziua următoare au început să cânte lăutele şi s'a făcut o nuntă împărătească, la care s'a bucurat toată lumea, afară de surorile haine, care plesneau de ciudă şi mânie.

IMPĂRĂTEASA GORGONELOR

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, care aveau un singur fiu. Dar pe cât de buni erau părinţii, pe atât de rău era fiul lor. Lângă palat locuia vizirul, care avea şi el un fiu; dar pe cât era prinţul de uricios şi hapsin, pe atât era de treabă şi chipos fiul vizirului. Prinţul, de ciudă, îl ura de moarte şi căuta prilej să-i vie de hac viziraşului.

Acesta ieşi odată la vânătoare împreună cu povăţuitorul său, şi cum îşi aţinti privirea pe drum, văzu prin colb o pană scânteind ca aurul. El întrebă pe însoţitorul său:
— „Să iau de pe jos pana asta aşa de frumoasă?"

— „Nu ştiu cum să te sfătuesc, dragul meu, ştiu că dacă o iei ori n'o iei, tot te vei căi".

— „Dacă-i aşa, zise băiatul, o iau că tare îmi place pana". Se aplecă îndată de-a călare şi luând-o, o îndesi în cuşmă. Tocmai atunci prinţul se suise în turnul palatului şi privea cu ochianul spre munţi şi iată că zări pe acolo ceva strălucitor ca diamantul şi nu ştia ce poate să fie. Şi tot privind, desluşi pe fiul vizirului cu pana strălucitoare la cuşmă.

— „Ce hoţoman! Eu sunt prinţ şi tatăl meu e împărat şi totuş nu m'am pomenit cu aşa ceva. Cum se întoarce la curte pun mâna pe ea".

Abia sosi acasă viziraşul cu învăţătorul său şi prinţul îl chemă la el şi-l iscodi:

— „Ce purtai pe cuşmă la vânătoare?"

— „Nimica toată, o pană", făcu băiatul bun şi de ispravă.

— „Ce fel de pană? Adu-o încoa s'o văd", îi porunci prințul. Viziraşul se apropie şi i-o dete.

— „Dar ce să fac cu pana asta? Mie trebue să-mi aduci și pasărea de la care o ai, şi dacă nu mi-o aduci, nu mai calci înapoi la curte".

Băiatul vizirului ieși lăcrimând și blestemând ceasul când a luat pana de pe drum. Dar iată că vine învățătorul lui şi-l întreabă:

— „Ce ți-este de plângi?"

— „Ce să-mi fie? Nu era mai bine de te ascultam şi nu luam pana?"

Şi-i povesti cele întâmplate, cum prințul a cerut pasărea și cum îl va goni dela palat dacă nu o va găsi, şi nu i-o va aduce.

Invățătorul îl mângâie:

— „Nu plânge, ci hai să vedem ce e de făcut".

Luă un butoiu cu vin și-l duse la adăpătoarea pasărilor, pe care numai el o ştia. Şi după ce îndreptă în altă parte cursul apei, a curățit-o și a turnat în sghiab vinul. Apoi se trase deoparte, și îndosit pe acolo, stătu pândind.

Peste puţin veni un vultur cu peniș strălucitor ca să se scalde şi să se adape. După ce bău şi-și dete vânt spre înalturi, se lăsă iar din sbor la adăpătoare şi bău din vin. Dar când vru să sboare din nou, nu se putu urni. Atunci omul nostru se repezi şi puse mâna pe vultur.

Când o luă spre palat, întâlni pe împărăteasa gorgonelor şi pasărilor, care cum văzu că e prins vulturul ei auriu, grozav se înciudă şi obidită se duse de se închise în palatul ei.

Prinţul, cum i se aduse pasărea strălucitoare, pe de oparte

se bucură mult, iar pe de alta nu mai putu de pizmă că viziraşul e în stare de o asemenea ispravă.

Ca să-şi uite necazul, fiul vizirului o porni iar la vânătoare cu învăţătorul său, şi cum înaintă în pădure, mai zări ceva strălucind pe cărare. Când se aplecă, ridică un colan bătut cu un roiu de diamante şi de mărgăritare închipuind gorgone şi pasări. Alergă la învăţător, îi arătă ce a găsit şi-l întrebă dacă trebue să-l ia sau nu.

— „Nu ştiu cum să te sfătuesc, fiul meu. Dacă îl iei sau nu-l iei, tot te vei căi".

— „Atunci îl iau, poate nu m'oiu pocăi, că e prea frumos"'. Se încinse la mijloc cu el şi purcese spre palat.

Prinţul îl ochi din turn şi gândi:

— „Oare ce poartă viziraşul la mijlocul lui? Când o să vină, am să i-l cer pentru mine".

Cum sosi acasă viziraşul, descinse colanul, şi înfăşurându-l îl îndosi în ladă. Prinţul aflând de întoarcerea lui, l-a chemat la el şi l-a întrebat:

— „Ce cingătoare aveai la brâu?"

— „Un colan găsit de mine pe drum.

— „Să mi-l aduci, să-l văd ce fel este".

Cum dete cu ochii de colan, îl prinse mirarea zicând:

— „Cine ştie ce fată îl purta? Să pleci să-o găseşti şi să mi-o aduci aci".

— „Dar cum pot găsi eu fata care purta acest colan?"

— „Poţi, nu poţi, din pământ s'o scoţi, altfel va fi vai şi amar de tine!"

Cu lacrămi în ochi bietul viziraş se duse la învăţătorul său:

— „Unde pot descoperi fata care purta acest colan?"

— „Vezi, fiule, trebuia mai bine să nu fi luat cingătoarea; dar odată luată sunt de prisos lacrămile şi tânguirea. Să mergem în căutarea fetei".

Deci plecară amândoi, adulmecară pe unde putură, până când la urmă nimeriră o fată frumoasă, care se plimba singură, şi bănuind că poate e fata cu colanul, o ademeniră, şi îmbrobodind-o într'o mantie, o suiră pe cal şi o luară la fugă. Ea strigă din răsputeri, dar viziraşul o potolea cu vorba:

— „Nu sunt de vină eu, ci prinţul, care m'a trimis întâiu după vultur şi apoi după tine; mă ameninţa că-mi răteazǎ capul, dacă nu voiu da de urma ta". Totuş ea de necaz, a rupt salba de mărgăritar dela grumaz şi boabele se risipiră pe drum.

Când apoi fu adusă la curte, dinaintea prinţului, acesta nu mai putea după ea. Puse pe tatăl său împăratul, să-i ceară mâna.

Fata, care nu era alta de cât împărăteasa gorgonelor, a răspuns că nu se mărită, până nu i se va da salba de mărgăritar, fără vreun bob lipsă. Şi tot fiul vizirului a trebuit să umble după salbă; deaceia plecă însoţit tot de învăţătorul lui.

Dar cum se uitau cu multă luare aminte peste tot să afle măcar un bob de mărgăritar, dau de un furnicar împrejurul căruia furnicile înşiraseră salba. Indată viziraşul se aplecă şi le culese bob cu bob.

Când le-a dus la curte şi le-a numărat, împărăteasa luă seama că nu lipseşte nici un bob. Şi foarte mulţumită a zis prinţului:

— „Ca să te iau de soţ pe tine, se cade a fi pedepsit, cel care mi-a făcut atâtea rele".

— „Porunceşte, împărăteasa mea, şi orice pedeapsă vei cere, o voiu pune la cale".

— „Să se aprindă un cuptor, care să ardă şapte zile şi şapte nopţi, iar în a şaptea zi, vinovatul să fie aruncat în cuptor, ca să se prefacă în cenuşă şi în scrum".

Prințul porunci să se aprindă cuptorul șapte zile și șapte nopți. Iși închipue oricine supărarea tuturor dela curte.

Intr'una din aceste zile, când se plimbau pe malul mării, prințul ia seama că împărăteasa face semne și îngaimă cuvinte nedeslușite, și o întrebă:

— „Ce bolborosești de atâta vreme și eu nu pricep nimic?"

— „Imi fac rugăciunea", minți ea.

Intr'a șaptea zi când ardea cuptorul, împărăteasa orânduise gorgonelor să care apă pe ascuns și s'o verse peste foc. Deaceia în partea din față a cuptorului, slugile aprindeau cuptorul, iar pela spate gorgonele stingeau focul.

In a șaptea zi dar au aruncat pe viziraș în cuptor, lăsându-l acolo toată noaptea până dimineața. Iar a doua zi ieși teafăr.

Toți s'au minunat și s'au înveselit foarte. Prințul ceru împărătesei să aleagă ziua nunții lor. Dar împărăteasa ceru și ea o dovadă de credință și dragoste din partea lui.

— „Mai e nevoe de altă dovadă, când eu de dragul tău, am mers până acolo că am lăsat să fie ars de viu, prietenul meu cel mai bun".

— „Nu e destul", zise împărăteasa gorgonelor. „Pentru viziraș am ars cuptorul șapte zile și șapte nopți și l-am aruncat în foc, dar el a scăpat teafăr. Iar pentru tine să încingi acum cuptorul numai pe o zi și să intri în el dacă mă iubești; iar dacă nu faci asta, voiu fugi de aici și mă voiu duce înapoi la locul de unde m'au adus".

Prințul neavând încotro, după ce făcu tot ce putu pentru ca să-i întoarcă vrerea, chemă slujitorii, și le zise să arunce niscaiva lemne în cuptor. Apoi împărăteasa, luând de mână pe prinț, îl apropie de cuptorul mai mult cald decât rece și-i zise:

— „Intră în cuptor, căci am jurământ și blestem dela părinții mei, ca bărbatul care mă ia pe mine, să treacă mai întâi prin foc".

Și cum intră prințul, ea bătu din palme și îndată se aprinse foc mare și vulvori uriașe îl cuprinseră și-l mistuiră.

Impărăteasa coborî în grădină, unde vizirașul ședea sub umbră de copac. Ea bătu din palme, îl luă de mână pe viziraș și deodată un vârtej de vânt i-a ridicat pe amândoi și i-a purtat până la palatul ei. Sosind acolo, ea îi vorbi:

— „Tu care ai fost în stare să înfăptuești isprăvi, mai presus de puterea unui om, ești vrednic a domni cu mine peste gorgone și pasări, căci eu sunt împărăteasa lor. Numai din dragostea pentru tine, am poruncit gorgonelor să care apă de stins cuptorul în care ai fost aruncat, și să aprindă foc atunci când a intrat prințul. Acum când știi tot, spune-mi dacă vrei să fii al meu sau să te întorci la părinții tăi".

Atunci vizirașul căzu la picioarele ei, închinându-se:

— „Aș primi chiar sluga ta să fiu, căci numai tu mi-ai dăruit viața".

Toată lumea se bucură și toate păsările cântară și numai în viersul și cântecul lor se făcu nunta împărătească.

După aceia el chemă la dânsul pe părinții și pe învățătorul lui, și trăiră cu toții zile lungi și fericite, domnind peste gorgone și păsări, și poate că mai trăesc și azi dacă nu au murit.

PRINŢUL ADORMIT

A fost odată un împărat, care avea o fată nespus de frumoasă. Şi ţinea la ea ca la ochii din cap, că nu avea altă mângâere în lumea asta decât numai această fată, mamă-sa, cu care aducea la chip şi vorbă, răposând la naşterea ei.

Când îi veni veste că trebuia să plece la răsboiu, vrăşmașii amenințându-i ţara, îşi frământa mintea cum să-şi lase odorul singur acasă.

Când domnița îl văzu pe împărat cu fața întunecată, îl întrebă, care e pricina mâhnirii lui?

— „Mi-a venit vestea că trebuie să plec la răsboi şi mă doare că sunt silit să te părăsesc", răspunse împăratul.

— „Mergi sănătos şi să vii cu bine că eu rămân aici cu doica mea şi te voi aştepta, dar rogu-te să nu zăbovești mult că nu mai am pe altcineva acasă de care să mă bucur".

A plecat împăratul şi s'a tot dus spre hotare unde îl aştepta oastea vrăşmașilor, şi domnița noastră ca să-şi treacă vremea, a pus pe gherghef o năframă de mătase ca să o lucreze şi să o dea în dar tatălui ei, după întoarcerea dela răsboi. Cum cosea lângă fereastră trecu în sbor un vultur auriu care-i zise:

— „Ori cât vei coase, tot un mort vei lua de mire".

Prințesa fără să-i răspundă îl privi foarte înciudată. A doua zi vulturul trecând iar pe la fereastră croncăni aceleaşi cuvinte. Atunci prinţesa chemă pe doică şi-i zise:

— La fereastra unde lucrez eu trece un vultur auriu care îmi tot îngână: „Oricât vei coase tot un mort vei lua de mire“.

— „Dacă va trece iară, îi zise doica şi-ţi va grăi aceleaşi cuvinte, tu să-i răspunzi: „Ia-mă cu tine, şi du-mă să-l văd“.

Trecând a treia oară vulturul rosti aceleaşi vorbe. Atunci domniţa îi răspunse cu toată inima: „Ia-mă cu tine şi du-mă să-l văd“.

Vulturul plecându-şi aripile o luă şi se înalţă cu dânsa în văzduh sburând ca o săgeată. După ce a purtat-o aşa cale lungă, a ajuns la o fântână prin care coborî şi o lăsă acolo.

Inăuntru se afla un palat măreţ. Câinii dormitau în curte, mai încolo caii piroteau şi ei. In palat slugile moţăiau şi ele. Intră într'o odae aurită, şi văzu un prinţ frumos, care dormea buştean. Lângă pat era o hârtie scrisă cu slove mari: „Dacă intră vre-o fată pe aici şi i s'ar face milă de tinereţea prinţului, să şeadă spre a-l păzi trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ceasuri şi trei clipe, fără a aţipi, căci va trebui, când va strănuta prinţul să-i zică: „Să-ţi fie de bine, Măria Ta! eu te-am păzit trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ceasuri şi trei clipe. Atunci prinţul se va trezi şi va lua de soţie pe fata care va avea răbdarea să-l păzească, şi împreună cu el se vor deştepta toţi cei cari dorm în palat“.

Acum ce să facă prinţesa? Cam anevoie pentru dânsa, că i se făcu milă şi de prinţul care zăcea pe pat dormind somn greu; se gândi că trebuie să vegheze zi şi noapte trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ceasuri şi trei clipe fără aţipire, aşteptând timpul când prinţul va strănuta ca să-i zică: „Să-ţi fie de bine, Măria Ta!“ Şi aşa să se scoale

şi el şi toţi cei din palat care dormeau ca nişte morţi. Işi luă dar inima în dinţi, gata a înfăptui acest bine, cu credinţa că tatăl ei nu se va întoarce aşa devreme dela răsboi ca să o caute. După ce s'a înoptat, tot palatul se lumină cu nişte lumini, fără să se vadă cine le aprinde, iar masa îmbelşugată se întindea cu bucate, fără să se vadă cine le aduce. Prinţesa se silea să nu adoarmă ca să poată zice prinţului când va strănuta: „Să-ţi fie de bine, Măria Ta!"

Aşa trecură trei luni şi trei săptămâni de când veghea la capul prinţului şi cum şedea domniţa ruptă de oboseală auzi glasul unui vânzător de fete roabe: „cumpăraţi roabe!"

Atunci ea strigă dela fereastră: „Stai, să cumpăr şi eu una". Şi ceru ca să se aplece toate să le vadă faţa lor în apa fântânii. Şi cum pe una a văzut-o mai arătoasă, a zis: „Daţi-o jos cu funia, pe această roabă". Şi tot cu funia a trimes o basma în care înodase galbeni.

Pe urmă prinţesa a îmbrăcat fata cu o rochie frumoasă şi a oprit-o la dânsa ca tovarăşe. Obosită de veghere şi nedormită, îi zise:

— „Am să mă culc pe genunchii tăi, şi după trei ceasuri să mă deştepţi, că trebuie să spun prinţului când va strănuta: „Să-ţi fie de bine, Măria Ta! Eu te-am păzit, trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ceasuri şi trei clipe".

— „Culcă-te, domniţă, pe genunchii mei, că eu te voiu trezi la vreme", răspunse slujnica.

Abia domniţa adormi deabinelea, că iată veni clipa când prinţul strănută. Atunci slujnica rosti: „Să-ţi fie de bine, Măria Ta, eu sunt aceia care te-am păzit trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ceasuri şi trei clipe".

Prinţul se trezi din somn şi o îmbrăţişă zicându-i: „Tu vei fi împărăteasă şi chiar cea mai bogată şi fericită din lume".

Luând apoi apă, stropi oamenii, animalele şi păsările şi tot şi toate s'au trezit.

Apoi întorcându-se spre fată întrebă: „Cine doarme pe jos?"

— „Ce să-ţi spun, Măria Ta? Au trecut nişte negustori cu fete roabe şi eu am cumpărat-o şi mi-au coborît-o prin fântână cu o frânghie".

Prinţul a vrut s'o deştepte, dar vicleana roabă îl opri: „Las-o să mai doarmă, şi apoi o trimitem să păzească gâştele".

Când se sculă din somn prinţesa, privi în juru-i şi nu văzu pe nimeni, nici pe prinţ şi nici pe slujnică. Ieşind din odae dete de fosta ei sclavă şi o întrebă: „Ce s'a făcut prinţul, care dormea şi unde este acuma?"

— „Să vezi, draga mea, ce s'a întâmplat: când a strănutat prinţul şi s'a trezit, ne-a văzut pe amândouă şi a zis că ţine mai mult la mine, iar tu să te duci să păzeşti gâştele!"

După ce orândui odăile şi colţurile palatului, prinţul îşi puse în gând să plece şi el la răsboi. Astfel întrebă pe soţia sa, ce să-i aducă din locurile pe unde se duce el. Ea îi ceru o coroană de diamante. Apoi întrebă şi pe păzitoarea de gâşte, ce dorinţă are.

— „Să-mi aduci, stăpâne, o piatră de răbdat, o frânghie de spânzurat şi un cuţit de înjunghiat şi dacă nu-mi faci rost de aceste lucruri corabia ta să nu mişte din loc".

A plecat prinţul, s'a dus, a isprăvit cu treburile sale, a cumpărat coroana cu diamante pentru soţia sa şi a intrat în corabie să se întoarcă acasă. Dar corabia nu pornea nici înainte nici înapoi. Toţi oamenii s'au mirat de aşa întâmplare; au tras ancora, au întins pânzele, corabia nu se urnea din loc şi nimeni nu ştia care-i pricina.

Un om bătrân şi deştept, care se afla în corabie, zise:

„Măria Ta, nu cumva te-au rugat de acasă să cumperi ceva şi nu ţi-ai adus aminte?"

— „Da, aşa-i", a răspuns prinţul, „o păstoriţă care păzeşte gâştele în curtea mea, m'a rugat să-i aduc o piatră de răbdat, o frânghie de spânzurat şi un cuţit de înjunghiat".

— „Mă duc eu să le iau", se îmbie bătrânul şi adaose: „Dar fata aceia poate că are un mare dor la inimă, bagă de seamă ce are să facă cu darul tău".

După ce moşul cumpără lucrurile cerute de fată şi le dete prinţului, corabia începu să alunece pe apă alergând ca şi când ar fi avut aripi.

Sosind prinţul la palatul său împărţi darurile. Iar seara se aşeză lângă fereastra odăii în care dormea păstoriţa şi o auzi cum se tânguia:

„Eu eram prinţesă, singura fiică în casa-mi părintească, tatăl meu plecase la răsboiu şi eu îi lucram o năframă de mătase, când trecu un vultur dinaintea ferestrii mele şi-mi spuse: „Ori cât vei broda tot mort bărbat vei căpăta". Iar eu îl rugai să mă ducă la el. Vulturul luându-mă pe aripile sale, mă aduse şi mă coborî prin fântână în curtea asta. Când am văzut pe prinţ dormind ca un mort, m'am pus de l-am păzit fără încetare trei luni şi trei săptămâni. Atunci trecură nişte negustori cu fete robite şi eu mi-am cumpărat una ca s'o am de tovarăşă. Fiindcă m'a apucat somnul dădui slujnicei în pază pe prinţ, dar în clipa când stăpânul meu avea să se deştepte şi să strănute, fata roabă luată de mine, îi zise: „Să trăeşti, Măria Ta!"

Acum când n'am cui să-mi jelui durerea, să-mi spuneţi voi daruri aduse de prinţ, ce să fac? Ca domniţă, să păzesc gâştele?

— Tu cuţit de înjunghiat, ce-mi zici să fac?

— Să te înjunghii!
— Iar tu ştreang, ce-mi spui să fac?
— Să te spânzuri!
— Şi tu piatră de răbdat, ce mă sfătueşti să fac.
— Să ai răbdare!
— Ce răbdare să am? Tu, ştreang, ce-mi zici să fac?
— Să te spânzuri!"

Prinţul urmărea prin broasca uşii tot ce făcea fata, şi cum a văzut că s'a suit pe scaun să lege ştreangul ca să se spânzure, lovi uşa cu piciorul, se repezi înăuntru şi apucând-o de braţ îi zise:

— „Tu ai fost mântuitoarea mea! Dece nu mi-ai spus, să nu te trimet la gâşte? Acum tu eşti soţia mea şi o să mă duc îndată, să spânzur de ştreangul ce l-ai pregătit, pe ticăloasa aceia care şi-a bătut joc de tine".

Prinţesa îl rugă: „Să nu-i faci nici un rău că nu vreau să înceapă căsnicia mea cu moarte de om, ci sloboade-o să se ducă în voia ei, că mult m'a supărat şi nu vreau s'o mai văd în ochi. Haide să ne ducem la tatăl meu, la palatul părintesc, să-i sărutăm mâna şi să facem nunta".

Odată sosiţi la palatul fetei, aflară că de curând se înapoiase dela răsboiu şi împăratul. Prinţul i-a spus că doreşte să-l aibă tată şi împăratul le dete binecuvântarea.

Şi aşa făcură nuntă mare de se duse vestea peste hotare.

Şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţe.

LACUL VRĂJIT

A fost odată un împărat care avea trei fii. Când au crescut acești băeți și s'au făcut mari, le-a venit vremea de însurătoare. Bătrânul împărat a adus trei arcuri și trei săgeți, a dat fiecărui fiu câte unul, zicându-le să se suie pe coperișul înalt al palatului și să tragă cât mai departe și în orice loc s'ar opri săgeata deacolo să-și ia nevasta.

După ce s'au urcat pe vârful acoperișului, ochi cel mai mare dintre frați, iar săgeata lui nimeri în curtea unui palat măreț. Acolo găsi o fată neînchipuit de frumoasă ce și-o alese de soție. Se sui și fratele mijlociu, și ținti săgeata care căzu pe o casă mare și frumoasă. Și aici era o fată de toată frumusețea, pe care prințul al doilea și-a ales-o de soție. Astfel i-a venit rândul și fratelui mic. Impăratul, înainte de a le da arcurile și săgețile, le făcuse trei palate deosebite de al său, și le zise:

— „Dragii mei copii, să vă însurați și să vă așezați în palatele voastre cu nevestele și după moartea mea, cel care va moșteni tronul să treacă în locul meu".

Frații cei mai mari s'au mulțumit și au ascultat sfatul părintesc, cel mic a rămas flăcău; el trăgăni azi-mâine să arunce săgeata și vremea se rotea și-l găsea tot nepăsător.

Intr'o zi, când toată familia era strânsă la masă, împăratul grăi fiului său mic:

— „Fătul meu, dacă vrei să te binecuvintez și să mor mulțumit, îndeplinește-ți datoria ca și frații tăi".

Prințul i-a răspuns:

— „Tată, nu vreau să stric voia ta. Mâine voiu vedea şi eu care mi-e ursita".

Şi a doua zi urcându-se pe cucurigul palatului, trase din arc şi urmări din sbor săgeata până la cădere. Se dete jos şi alergă spre locul unde a căzut, căută pe ici pe colo, nu zări nici un castel şi nici o colibă, ci un lac mare în care o broască înnota cu săgeata în gură. Aruncându-se în apă prinde broasca şi o aduce acasă. După ce-i dete drumul în odaie, îl cuprinse o jale nespusă ne ştiind ce să zică tatălui său. Alungă toate slugile din palat, ca să nu afle lumea ceva şi mai ales cumnatele, spre a nu fi batjocorit, şi-şi mistuia amarul cu vânătoarea.

Intr'o zi aduse bun vânat şi-l atârnă în colţ după uşă. Apoi gândi în sine să se ducă la tatăl său spre a i se destăinui, dar cu rugămintea să nu prindă de veste fraţii, fiindcă aşa i-a fost partea lui. S'a dus deci şi i-a povestit tot ce s'a petrecut cu săgeata lui. Tatăl se îndureră foarte de această nenorocire a fiului mic, mai vârtos că tocmai pe el îl avea mai drag. I-a zis dar:

— „Ei, fătul meu, aşa a fost vrerea Celui de sus, să rămâi burlac!"

Pe când prinţul sta de vorbă cu tatăl său, broasca rânduia casa. Ieşise din ţeastă, întrupată ca domniţă, îmbrăcată în cămaşă albă de mătase şi cu mâneci suflecate, făcu foc, găti vânatul, puse masa, întinse mâncările, apoi se cuibări iar în ţeasta ei şi se trase într'un colţ.

Când veni prinţul, ce să vadă? Toate rânduite şi la locul lor, bucatele gustoase, masa pusă. Oare cine să-mi fi făcut toate astea? Se uita de jur împrejur, dar nu văzu pe nimeni. Se aşeză la masă, mâncă cu poftă, apoi ridică broasca pe masă, punându-i dinainte o farfurie de mâncare şi plecă.

Când se întoarse acasă, găsi casa rânduită, farfuriile şi toate vasele spălate fără să vadă vreun om. Atunci gândi în sine:

— „ Aci este o mare taină; mâine mă voiu duce la vânătoare şi voiu aduce vânat, îl voiu anina după uşă şi mă voiu îndosi".

Zis şi făcut. Sculându-se cu noaptea în cap, porni la vânătoare, ucise ceva pasări, le aduse acasă, le spânzură după uşe şi învesmântat cu alte haine, cobori scările, încue poarta şi apoi intră în palat pe o portiţă a grădinii. Broasca, cum auzi trosnitul porţii, ieşi din ţeastă şi se făcu o domniţă frumoasă:

Că soarele în loc se oprea
Şi luceafărul mai mult lucea!

Cum o văzu prinţul din ascunzătoare, rămase fermecat de frumuseţea ei. Ea se apropie de fereastră, bătu din palme şi prinţul zări cum o broscuţă suie scările, se desprinde din ţeastă şi răsărind ca o fată, se apucă de lucru. Aprinse foc, jumuli pasările şi le înfrigări ajutată de prinţesă. Cum isprăvi îndosi ţeasta şi o tuli. Broasca cea mare intră şi ea în ţeastă şi se ghemui într'un colţ.

Prinţul se întoarse tiptil aşa cum venise pe portiţa grădinii şi intră iar în palat, urcându-se spre iatacul său.

In sufragerie găsi masa întinsă gata. Se aşeză şi ospătă bine, apoi plimbându-se dealungul prin odaie se apropie de broasca din colţ, o netezi şi îi zise:

— „Tu eşti şi rămâi a mea, fie ce o fi, eu nu mă mai însor. Tu ai prins săgeata în guriţa ta. Eu nu vreau să ştiu de nici o altă soţie. Incalte, dacă mi-ai vorbi, mi-aş petrece vremea bucuros, şi îndeosebi, dacă mi-ai spune cine se furişă pe aici, de-mi găteşte aceste bunătate de bucate".

Broasca pironea ochii asupra lui, dar nu glăsuia nimic din botişor.

La urmă, de ici de colo, se svoni cum că săgeata măritului prinţ, căzuse într'un lac şi că dăduse de o broască, pe care o ţine acum acasă.

Intr'o zi cumnatele i-au zis:

— „Nu aduci la noi şi pe soţia ta să o vedem?"

— „Eu sunt tot necăsătorit", le răspunse prinţul. „Cum să vă aduc pe nevasta mea ca s'o vedeţi?"

Şi podidindu-l lacrimile, plecă de acolo cu inima frântă. Când ajunse acasă găsi masa gata de ospătare.

Intr'o zi se ascunse iar şi tocmai când broasca vru să bată din palme ca să-i vină în ajutor broscuţa, prinţul se repezi, smuci ţeasta şi o asvârli în foc. Broasca alergă şi strigă tare:

— „Mă arde, mă arde!"

Iar prinţul înşfăcă ţeasta de pe jăratec şi o lepădă într'un vas de aur plin cu apă. Apoi căzu la picioarele ei şi o rugă să nu se mai închidă în ţeastă.

— „Nu vezi cât sufăr? Nu pot să-mi scot faţa în lume, să văd cum fraţii mei îşi bat joc de mine, când tu eşti de o sută de ori mai frumoasă decât nevestele lor".

Atunci frumoasa fecioară îi vorbi:

— „Sunt de neam împărătesc şi trăiam odată bine cu părinţii mei, dar am fost cu toţii blestemaţi ca împărăţia noastră să se scufunde în adâncuri de ape, iar noi să fim bătuţi de soartă. Dar Cel de sus ne-a înţestit aşa ca să putem trăi în lac pe unde sunt tăinuite comorile noastre. Un vrăjitor, care m'a văzut, m'a încredinţat că, dacă voiu găsi un suflet bun, care mă va iubi şi nu va blestema ceasul când mă va întâlni, mă voiu face din nou cum am fost. Am rămas broască numai ca să te pun la încercare. Acum

când te cunosc şi nu mă îndoiesc de tine, vreau să te fericesc şi astfel să fac pe cumnatele tale să rămână de ocară".

Prinţul, auzind povestea asta, nu mai putea de atâta noroc ce dăduse peste dânsul.

Domniţa îl îndemnă să arunce ţeasta într'o fântână că numai aşa va întineri ea pe totdeauna. După ce lepădă ţeasta în fântână, prinţul grăi:

— „Să rămânem în palatul meu şi să nu destăinuim nimic".

Intr'o zi când se prăznuia ziua de naştere a împăratului tată, fratele cel mai mare vru să cheme familia lor toată la masă. Rând pe rând veniră cu toţii la el şi când şedeau împreună, ei începură a-l lua în batjocură pe frăţiorul lor. Râdeau şi-l întrebau:

— „Dece nu aduci şi pe nevasta-ţi s'o vedem şi noi, să vorbim cu ea şi să petrecem împreună?"

El, supărat şi scos din fire, la urmă îi năpusti pe toţi şi plecă acasă.

Cum simţi nevastă-sa că e întristat, îl întrebă ce are.

— „Ce să am? Fratele mai mare a vrut să dea o masă de ziua tatălui meu. Când m'am dus acolo, toţi şi-au bătut joc de mine că dece nu aduc şi pe nevasta mea".

— „Bine, dacă vrei, ne ducem. Că doar — vorba aceia — cine râde la urmă, râde mai bine. Du-te mai întâi la locul de unde m'ai luat şi strigă de trei ori: „Cairara", şi îndată ce ai să auzi „Pichichi" să răspunzi că te-a trimes fiica voastră Dochia să-mi daţi o vergea de aur şi una de argint şi un ou de lebădă şi două de raţă. Tu să le iei şi să vii înapoi".

El ascultă orbeşte de vorba ei şi făcu întocmai aducând

vergelele și ouăle. A doua zi, când avea loc ospățul, domnița bate odată cu vergeaua de aur și răsar trei roabe; bate a doua oară și iese ca din pământ o alta care purta un paner de haine și rochii și tot felul de podoabe de diamante și de aur.

Se îmbrăcară amândoi numai cu haine cusute în fir de aur și se împodobiră cu scumpeturi.

Când erau gata de plecare, mai bătu odată cu varga și răsări o caleașcă cu totul aurită, trasă de patru cai bălani, care așteptau în curte, isbind din copită de scăpărau pietrele.

In vremea asta cumnatele se purtau încoace și încolo pe ușă râzând și chicotind:

— „Oare când o să vină broasca?"

Şi cum hohoteau de râs, văd un rădvan strălucitor cu slugi numai în firetruri, tras de patru cai bălani, care se opresc la poarta lor. Ele se uită mirate și-și freacă ochii spre a se dumiri cine coboară, și văzură cum slugile iau de mână o domniță frumoasă și o ajută să se dea jos. Se privesc una pe alta încremenite și văd cum urmează și prințul și cum bărbații lor însoțesc frumusețea asta de domniță pe scara palatului, și cum ea merge la socrul ei, iar socrul o îmbrățișează cu lacrimi de bucurie.

Ea îi dă oul de lebădă, apoi salută cumnații și le dărueşte câte un ou de rață.

Cumnatele s'au pus pe râsete:

— „Ce mai daruri, niște ouă!"

Domnița cu zâmbetul pe buze rugă pe socru să spargă oul.

Şi ce să vadă? o coroană de diamante, care strălucea împrăștiind lumini de flacări. Ea o luă și cu mâna ei o puse

pe capul împăratului. Cumnații au spart și ei ouăle și găsiră în ele niște ceasornice de diamante și cu lanțuri de aur.

Cine poate povesti nebunia de veselie ce a urmat?

A fost o sărbătoare cum nu s'a mai pomenit. In aceiaşi zi se făcu și nunta și aduseră după aceia și zestrea Dochiei cu toate comorile îngropate în lacul vrăjit, și a fost mare chef și petrecere, de a ajuns vestea lor până la capătul împărăției.

SMEUL CEL VESTIT

A fost odată un împărat, care avea o fată aşa de frumoasă, că la soare te puteai uita, dar la dânsa ba. Tot tineretul de voevozi se întreceau care de care să-i ceară mâna. Dar ea nu vroia să se mărite şi găsea fel de fel de cuvinte, ca să nu ia pe nimeni. Intre toţi cari o peţeau, era unul mândru de n'avea pereche, şi pentru dânsul începuse a-i bate inima, totuşi nu se îndupleca să-l ia, ci voia să-l puie la încercare, ca să vadă dacă e voinic şi dacă o iubeşte aşa de mult ca să-i facă toate voile ei.

Intr'o zi prinţesa a zis că va lua pe acela de soţ, care se va duce să-i aducă varga de aur a smeului, cu care, dacă se ating porţile, se deschid. Toţi feciorii de împăraţi, cum au auzit de asta, s'au înfricoşat, ştiind foarte bine că dacă s'ar încumeta la aşa ceva, ar fi pierduţi, fiindcă smeul vestit cu varga lui, era cel mai sălbatic, mai fioros între toţi smeii. Avea un ochiu în frunte, care rămânea deschis tot mereu şi când dormea şi când era treaz, aşa că nimeni nu îndrăsnea să se apropie de el fără să fie răpus.

Chipeşul prinţ era însă aşa de îndrăgostit de prinţesă, încât n'a pregetat să-i aducă varga de aur ori să moară. Deaceia, în taină porni la drum ca să-şi încerce norocul. Zi şi noapte hoinări prin văi şi munţi, şi prin coclauri şi tot năzuia înainte. Dar ostenit, s'a tolănit la umbra unui arbore şi a adormit. Iar când s'a trezit, zări de departe o bătrână care cernea făină pe o tipsie mare. Dar făina nu cădea pe

tavă, ci pe jos. El se apropie de bătrână şi pricepu că este oarbă. Atunci prinţul îi grăi:

— „Stai, maică, nu cerne făina, că se risipeşte pe jos".

— „Dar nu văd, fătul meu" lămuri ea.

— „Dă-mi mie măicuţă, să o cern eu", a zis prinţul.

Şi s'a apucat de i-a cernut făina, adunând-o într'un sac ce se afla colo. Apoi o întrebă:

— „Unde o să duci făina, măicuţă, ca să-ţi ajut!"

Purtarea prinţului plăcu bătrânei şi mulţumită i-a zis:

— „Fătul meu, pentru binele ce mi-ai făcut, spune-mi ce vrei?"

Prinţul răspunse:

— „Să-mi dai, maică, numai binecuvântarea, căci pentru ce vreau eu, tu nu poţi să mă ajuţi".

— „Dar nu-mi spui să aud şi eu, ce cauţi tu, ca să vedem de nu pot să-ţi fiu de vre-un folos?" stărui bătrâna.

Atunci prinţul îi povesti:

— „Eu, maică, sunt fiu de împărat, singur la părinţii mei şi auzii de o prinţesă neînchipuit de frumoasă, pe care o peţiseră mulţi prinţi, dar n'au fost după placul ei şi deaceia i-a îndepărtat. Atunci eu luai binecuvântarea părinţilor mei şi mă dusei cu gândul numai să o văd şi să mă întorc în ţara mea. Dar una pot să-ţi spun, cum am văzut-o, am rămas înmărmurit de frumuseţea ei şi pentrucă tatăl ei o zorea să aleagă un soţ, ea făgădui într'o zi că va lua pe acela, care îi va aduce varga de aur a smeului vestit, cu care, dacă se ating porţile, se deschid".

— „Ascultă, fătul meu", îl sfătui bătrâna, „ai intrat în mare primejdie, dar binecuvântarea părinţilor tăi şi a mea o să-ţi prindă bine. Ia calea ce duce printre ierburile mari, căci pe aci n'a călcat picior de om până acuma. Ţinând-o pe acolo, o să dai de un suiş de munţi prăpăstioşi, în care se află

peştera cea mare locuită de smeu. Să înaintezi binişor şi dacă vei auzi din afară un vuiet, atunci să ştii că smeul este în văgăună şi doarme; să stai departe până va deschide el poarta, căci acolo îşi adăposteşte turma de oi şi închide peştera cu o piatră mare, ce nu o poate urni nimeni. Să aştepţi până ce smeul deschide poarta ca să scoată oile afară şi atunci să te strecori tu în văgăună şi când se va întoarce el de la păşune şi va mâna oile în adăpostul lor, va astupa intrarea iar cu pietroiul. Să iei seama la vuiet ca să ştii când va adormi, şi atunci să ieşi din ascunzătoare şi să te apropii încetişor de dânsul. El poartă o cheie de aur legată de barbă şi cu aceste foarfece dela mine să-i tai barba şi să-i iei cheia şi cum o să înlăture stânca s'o tuleşti şi tu. Şi cum o să te vezi teafăr, fătul meu, atunci să apuci mai departe pe drumul cu ierburile mari. Acolo ai să dai de un palat măreţ. Apoi cum vei atinge poarta palatului cu cheia de aur, o să se deschidă dela sine; tu să nu te temi, ci să intri în curte şi să te sui în palat. Acolo ai să vezi un cal şi un câine. Inaintea calului vor fi îngrămădite oase ca să le mănânce şi înaintea câinelui fân; tu, pe tăcute, să schimbi şi să pui oasele înaintea câinelui şi fânul înaintea calului, şi apoi tot ce mai ai de făcut, o să afli din gura calului".

Prinţul mulţumi bătrânei, îi dădu o mână de galbeni şi-şi luă rămas bun.

Merse cale lungă până să ajungă la peştera cea mare. Se trase pe aproape, ciuli cu urechia, dar nu auzi nici un sgomot. Se uită bine, dar nu văzu pe nimeni înăuntrul peşterii, ci zări un cazan plin cu lapte şi o cogeamite plăcintă. Prinţul amintindu-şi că nu mâncase de mult, a tăiat o halcă de plăcintă, a muiat-o în lapte şi a îmbucat până ce s'a săturat. Apoi ochind împrejur, a descoperit o gaură în peretele stâncii şi s'a îndosit acolo.

Peste puţin auzind clopote, a priceput că vine turma de oi şi cu ele smeul. Pe loc s'a pitit bine în stâncă, rugându-se lui Dumnezeu să-l aibă în pază. Cum a intrat smeul în peşteră, a rostogolit piatra şi-a închis intrarea. Apoi s'a pus pe mâncare. După ce s'a ospătat, văzând că nu s'a săturat, îşi zise:

— „Ciudat lucru, că nu mi-a fost îndeajuns nici laptele, nici plăcinta".

Dar am uitat să spun că bătrâna dăduse prinţului un praf ca să-l arunce în ploscă şi cum îl bău smeul, căzu în toropeală şi abia mai scormoni focul în vatră că şi adormi greu de tot. Cum auzi sforăitul, prinţul pricepu că smeul doarme, se întiptilă încetişor, se apropie, tăie barba, luă cheia şi se căţără din nou până la tainiţa lui; dar îi trecu prin minte că smeul, când se va deştepta, va simţi lipsa cheii din barbă şi o va căuta. Aşa că se dete din nou jos şi luă o prăjină de o ascuţi bine la vârf; o băgă în foc până se înroşi cu totul şi o înfipse în ochiul smeului orbindu-l. Smeul a început a mugi şi a geme încât puse în picioare toţi smeii din împrejurimi. Ei alergară să vadă ce are căpetenia lor. Dar nu puteau răsbi înăuntru, că la poartă era piatra, ce n'o putea urni nimeni. El tot sbiera şi ţipa; toţi îl crezură beat şi astfel plecară şi-l lăsară în plata Domnului. Cu chiu cu vai nimeri bietul smeu stânca dela uşă şi o trase înlături, deschise poarta şi aşezându-se lângă ea, a început a da drumul oilor una câte una, pipăindu-le şi mângâindu-le deosebit pe fieştecare. Era şi un berbec mare şi lânos sub pântecele căruia se atârnă prinţul, ţinându-se grapă de el, şi isbuti să scape din laba smeului ieşind afară din peşteră.

Acum să lăsăm pe smeu şi să vedem ce a făcut prinţul. El luă drumul ierburilor, după cum îl povăţuise bătrâna, şi dete de un palat. Acolo, cum puse cheia în broască,

Prințul nostru cu calul și câinele se îndreptă spre părinții celor două prințese.

poarta s'a şi deschis. Suindu-se în palat, văzu un cal sirep ferecat de un lanţ, cu grămada de oase dinainte şi un câine chipos cu o palā de fân. A încercat să deslege calul, dar în zadar. Atunci a pus fânul la cal şi oasele la câine. După ce s'au hrănit şi calul şi câinele, au început a vorbi:

— „Cum de-ai nimerit aici, fătul nostru?" Dacă va da peste tine, smeul cel vestit, te-ai dus pe copcă".

Prinţul le povesti cum l-a orbit pe smeu, şi cum a venit acolo în căutarea vergii de aur.

Calul l-a întrebat:

— „Cine te-a îndrumat să vii încoace?"

— „M'am luat numai şi numai după sfatul unei babe".

Câinele i-a zis:

— „Dânsa e ursita cea bună, orbită de celelalte ursite pentru că nu făcu în viaţa ei vreun rău şi i s'a sorocit că dacă nu se va găsi cineva să-i poarte de milă, să nu mai vadă lumina ochilor şi până acum n'a avut nimeni milă de dânsa. Intră în iatac şi ai să vezi două prinţese robite şi să le dai drumul".

Aşa dar prinţul s'a îndreptat spre odaia cu cele două prinţese, care, când au dat cu ochii de el, au rămas uimite, şi l-au întrebat cum de a ajuns până la ele. El le-a povestit toată păţania lui, cerându-le, să-l îndrepte spre locul unde se află varga de aur.

Prinţesele îi ziseră că lor le stă în putere să i-o dea, numai să le scoată şi pe ele din robie. Şi cum el le jură, puse mâna pe vargă, se duse de atinse calul şi calul s'a deslegat, apoi atinse câinele şi câinele s'a deslegat şi el.

După aceia luă pe prinţese şi coborând scările, le urcă pe cal şi o porniră cu câinele în urma lor. Inainte de plecare, prinţesele îi mai cerură să facă un bine:

— „Uită-te pe fereastră şi află că toate vieţuitoarele din

curte sunt oameni din care trei prinţi; aceştia toţi se aflau la vânătoare şi cum intrară în acest palat, spre nenorocul lor, smeul i-a văzut şi i-a prefăcut în dobitoace. Iute bate-i cu varga fermecată să se facă şi ei oameni cum au fost înainte".

Prinţul s'a dus jos în curte şi i-a atins pe fiecare, şi unul câte unul s'au făcut nişte tineri frumoşi, care se repeziră să îmbrăţişeze pe binefăcătorul lor. La urmă prinţul a încuiat palatul. Aşa au pornit împreună şi s'au dus fiecare spre palatul lor. Prinţul nostru cu calul şi câinele se îndreptă spre părinţii celor două prinţese. Aceştia de bucurie îi ziseră să-şi aleagă o prinţesă de soţie şi să-l facă moştenitorul tronului, dar el arătă că e logodit şi că de dragul logodnicei lui a mers după varga de aur. Atunci calul şi câinele nu pierd vremea şi se prefac în doi feţi frumoşi, după ce rugaseră pe prinţ să-i atingă cu varga de aur. Se mirară împăratul şi împărăteasa când văzură această minune. Aceşti doi prinţi povestiră cum, după răpirea fetelor ce le iubeau, s'au dus să le scoată din robie şi fură osândiţi de către smeu să ajungă unul cal şi altul câine. Apoi le cerură mâna. Iar împăratul îi îmbrăţişă şi-i făcu gineri.

Prinţul nostru cel frumos a plecat la iubita lui, dar nu a plecat aşa pe jos, ci i-a dat împăratul un rădvan şi daruri împărăteşti şi l-a petrecut cu alaiu mare până la hotare. Iar prinţesele plângeau de bucurie că le desrobise şi de supărare că le părăsise binefăcătorul lor.

Prinţesa cea frumoasă, după ce a aflat de plecarea prinţului ei, se îmbolnăvise de jale şi de dorul lui. Vraci şi vrăjitoare au încercat în zadar s'o vindece. Tatăl ei era în culmea desnădejdii, mai ales că n'avea alt copil.

Când a ajuns prinţul la palat toate porţile erau zăvorîte în semn de jale, că prinţesa pe zi ce trecea se mistuia de tân-

jire. Prinţul îndată atinse porţile cu varga de aur, şi s'au dat laoparte zăvoarele până se pomeni înaintea prinţesei.

Cum l-a văzut, prinţesa îndată s'a şi sculat şi îmbrăţişându-l i-a zis:

— „Eu pe tine te-am iubit şi de aceia te-am aşteptat mereu atâta amar de vreme, că era cât pe aci să mor de dorul tău".

Prinţul i-a povestit toate necazurile ce a îndurat şi i-a dat în mână varga de aur.

Apoi făcură nunta cu lăutari şi veselie mare. El îşi luă mireasa şi o duse la părinţii săi, unde au trăit bine, iar noi şi mai bine.

IMPĂRATUL PĂSĂRILOR

A fost odată un împărat, care avea trei fete frumoase de poveste. Intr'una din zile a trebuit să plece la răsboiu şi atunci împăratul gândindu-se la soarta fetelor sale, ce aveau să rămână singure acasă, le-a chemat şi le-a împărtăşit această îngrijorare.

— „Să n'ai nici o grijă, tată. Du-te cu bine şi să te întorci sănătos!"

— „Eu mă duc fără doar şi poate, e datoria mea şi nu pot face altfel. Tăria voastră mă înduioşează mult şi vreau să vă aduc în schimb un dar ce vi se cuvine".

Cea mai mare a zis: „Eu vreau să-mi aduci două brăţări de diamante". Cea mijlocie a zis: „Vreau să-mi aduci o salbă de mărgăritare".

Şi când întrebă pe cea mezină: „Tu ce vrei să-ţi aduc?" Ea ceru să-i dea răgaz: „Eu te rog, dragă tată, să mă laşi să mă gândesc şi mâine să-ţi dau răspunsul".

Şi fata, cum intră în odae, chemă pe doică şi-i ceru sfatul: „Tatăl meu vrea să plece cu oaste departe; ce dar crezi tu că trebue să-i cer să-mi aducă la întoarcere?"

Doica îi zise: „Să-i spui, domniţo, să-ţi aducă o maramă cu chipuri de îngeri. Dar de-o fi cumva să uite dorinţa ta, să-i spui că asta îi va fi o piază rea: corabia-i nu va merge nici înainte nici înapoi".

Se duse domniţa la tatăl ei şi îi grăi: „Iată, vreau o maramă cu chipuri de îngeri, dar dacă vei uita să mi-o aduci, va

fi spre rău: corabia ta nu va merge nici înainte nici înapoi".

Impăratul şi-a luat rămas bun şi a plecat. Dumnezeu a fost bun că el a învins în răsboiu pe vrăjmaşi şi astfel se grăbi să facă bucurie fetelor. Cumpără pentru cea mai mare o pereche de brăţări cu diamante, pentru cea mijlocie o salbă, după cum ceruseră, iar pentru cea mezină o floare de diamante. Apoi se sui în corabie ca să plece acasă, dar corabia nu pornea din loc şi nu mergea nici înainte, nici înapoi. Vai, cum se străduiau corăbierii să întindă pânzele pe o parte, apoi să le tragă din răsputeri pe cealaltă; corabia nu se urnea deloc.

Un negustor, care se afla în corabie, întrebă pe împărat:

— „Să trăeşti, Măria Ta! Nu cumva te-au rugat de acasă pentru un dar şi ai uitat?"

— „Nu-mi aduc aminte de aşa ceva", a zis împăratul.

— „Gândeşte-te mai bine, nu cumva ţi-au cerut fetele tale ceva şi ai uitat să cumperi?"

— „Da, acum îmi aduc aminte. Fiica mea mezină mi-a spus să-i aduc o maramă zugrăvită cu îngeri şi dacă n'o fac asta, corabia mea nu va merge, nici înainte, nici înapoi".

— „Dacă vrei, Măria Ta, mă duc eu s'o cumpăr".

Impăratul i-a dat bani, iar el, luntrărind, ieşi în oraş şi luă marama. Venind înapoi cu marama zugrăvită cu îngeri, corabia începu să alunece pe apă ca o pasăre.

Când tatăl sosi acasă, fata cea mare primi brăţările de diamante, cea mijlocie salba de diamante, apoi cea mezină veni şi ea de sărută mâna împăratului şi căpătă şi ea floarea de diamante şi marama zugrăvită cu îngeri. Bucuroasă mulţumi părintelui său. Apoi chemând pe doică în odae îi zise: „Tata mi-a adus marama zugrăvită, ce să fac cu ea?"

In odaia domniţei era un luminător. Doica se sui cu o scară până sus şi sparse geamurile luminătorului cu ajuto-

rul unei chei, iar în locul lor lipi perdele de catifea stacojie, după care aşeză un vas de aur plin cu apă de trandafiri. Apoi zise domniţei: „De câte ori ai să moi năframa în vasul cu apă de trandafiri, are să vină un prinţ în chip de vultur care domneşte peste pasări şi târâtoare. El îşi va scutura penele în vasul de aur și se va preschimba într'un prinţ frumos, de care să nu te temi deloc, căci îl vei lua de mire".

După ce doica s'a dus, domniţa s'a gătit frumos, a luat marama, a muiat-o în vas şi a întins-o. Indată se auzi un fâlfâit de aripi şi se văzu de după perdeaua de catifea roşie un vultur de aur care îşi scutură penele în vas şi se făcu un prinţ frumos. El întrebă pe prinţesă: „Pentru ce m'ai chemat?"

Ea răspunse: „Doica m'a sfătuit să întind marama zugrăvită".

Atunci prinţul îi vorbi prietenos: ‚Eu sunt împăratul tuturor sburătoarelor şi târâtoarelor; dacă mă iubeşti, doresc să fii soţia mea".

Cu sfială se împotrivi domniţa: „Te iubesc din toată inima, dar fiindcă mai am două surori, trebue să aștept ca ele să se mărite întâi şi apoi să vie rândul meu".

Dela acea întâlnire domniţa muia marama zilnic în apa de trandafiri şi o întindea şi împăratul venea s'o vadă. Așa de mult se iubeau că nu puteau rămânea unul fără altul. Domniţa uitase că mai avea surori, iar acestea văzând că dânsa nu se mai arată, stau nedumerite, ne ştiind ce se întâmplă în odaia surioarei lor. Ele se întrebară: „Oare ce s'a făcut sora noastră, de n'o mai vedem de când tata i-a adus marama cu îngeri?"

— „Eu, a zis cea mai mare, sunt înciudată; mă voiu duce să iscodesc".

— „Vin şi eu, a zis cea mijlocie, ca s'o ţin de vorbă, s'o

descos, iar tu să cauţi prin odaia ei să aflăm ce se petrece de n'o mai vedem".

Şi ducându-se la ea, sora mijlocie a început să-i vorbească iar cea mai mare se prefăcea că se uită în oglindă şi tot privind în dreapta și în stânga nu vedea nimic; dar cum își ridică ochii în sus, zări catifeaua roşie şi vasul de aur și pricepu că umblă cineva pe acolo. Amândouă au început a se jălui că nu mai sunt iubite de surioara lor, fiindcă nu mai vine pe la ele, şi ea le-a zis: „Să mă iertați că am grijă de lucrul meu, dar altă dată am să vin la voi".

— „Noi am venit să te rugăm să iei parte la plimbarea noastră de mâine după amiazi", adaose sora mijlocie.

— „ Dacă vii cu noi, o să petrecem bine", stărui cealaltă.

Cele două surori, sculându-se pe mânecate, se pregătiră de drum. După ce sora mai mare împărtăşi celeilalte descoperirea luminătorului, se vorbiră că, odată ieşite din oraş la plimbarea de după amiază, una din ele să se prefacă atunci că a uitat cheile dela dulap și, întorcându-se înapoi, să intre în odaia surorii mai mici și să pue geamuri la luminător. Apoi au trimis ştire că sunt gata de plecare. După ce ieşiră afară din oraş, sora mijlocie zice: „Vai, ce am păţit! Am uitat cheile dela dulap acasă și nu ştiu ce să mă fac, că am acolo o grămadă de lucruri de ale tatei. Staţi pe loc, că eu sunt numai decât aici". Şi, încălecând un cal ager, se întoarse grabnică la palat. Fugi drept spre odaia surorii ei și puse geamuri împrejurul luminătorului, unde era catifeaua. Apoi luă drumul înapoi. Toate trei s'au plimbat, s'au adunat într'un loc unde au luat masa, au cântat și au petrecut cu multă veselie şi s'au înapoiat, ducându-se fiecare în dormitorul ei.

Cum ajunse prinţesa cea mai tânără în odaia sa udă marama şi o întinse ca de obicei spre a veni vulturul. Sosind

vulturul se repede să intre, dar nu poate şi se dă înapoi, apoi iar se repede şi iar se dă înapoi, iar a treia oară o sbughi pe unde venise. Prinţesa, care îl aştepta cu inima tremurândă, nu ştia ce s'a întâmplat. Pune masa, se sue la luminător şi ce să vadă? vasul plin de sânge, iar la geamuri lipsea catifeaua. A priceput totul. „Ah! Asta este isprava surorilor", oftă ea îndurerată.

Chemă doica şi-i povesti toată nenorocirea întâmplată adăogând: „Vai, maică, ce-am păţit! L-au însângerat pe sărmanul prinţ!"

Inţeleapta doică o sfătui să se ducă în căutarea lui. Ii găsi nişte haine de călugăriţă, cu care domniţa se îmbrăcă; în cap îşi puse o broboadă ca să nu pară tânără, mijlocul şi-l legă cu o cingătoare înnodată şi, luând un toiag, porni la drum.

Şi merse şi merse până obosi. Mâhnită şi îngrijorată se rezemă de un butuc uscat. Şi cum sta acolo, iată că vede apropiindu-se un şarpe berc, care îndată se pitulă în acel trunchiu de copac unde îşi avea cuibul.

— „Unde ai fost, mamă, de era să murim de foame azi!" au întrebat puii şarpelui.

— „Am fost, dragii mei, prin beciurile palatului şi am auzit vaetele şi strigătele din năuntru, căci împăratul nostru a iubit o aspidă de prinţesă şi ea l-a schilodit".

— „Ah, mamă, de-ar şti împăratul, zice un pui de şarpe, ar omorî pe unul din noi şi i-ar lua seul, cu care, dacă s'ar unge în bae, s'ar face şarpe".

— „Taci, copile, să nu te audă cineva şi să te omoare", a zis şerpoaica. „Şedeţi cuminte că mă duc iar prin beciuri să văd ce se petrece la palat".

Cum s'a dus şerpoaica, omorî călugăriţa cu toiagul ei un puiu de şarpe şi scoţându-i seul, plecă mai departe. Şi merse

cât mai merse, până dete de un porumbel, care se lăsă iute din sbor şi se prelinse într'o scorbură.

— „Unde ai fost, mamă", strigară puişorii lui, „că murim de foame".

— „Iată că am fost la fereastra dela palatul împăratului nostru, şi auzind vaetele şi strigătele de acolo, mi s'a rupt inima, căci domnul nostru trage de moarte; iubea pe o haină de prinţesă fără să fie iubit de dânsa".

— „Ah, mamă, dacă s'ar pricepe împăratul să omoare pe unul din noi şi să se ungă cu seul nostru în bae, s'ar face porumbel şi ar sbura din nou".

— „Taci, prostule, zise porumbiţa, intră înăuntru să nu te audă cineva şi să te omoare", şi îşi luă din nou sborul. Indată călugăriţa omorî un porumbel, îi scoase seul şi plecă mai încolo.

Cum mergea pe drum, văzu un vultur venind de departe şi strecurându-se în rămurişul des al unui copac stufos.

— „Unde ai fost, mamă, de ne-ai lăsat să murim de foame?"

— „Ei, dragii mei, răbdaţi şi voi puţin de foame, când împăratul nostru stă să moară!"

— „Ce are împăratul nostru? întrebară miraţi vulturaşii.

— „Iată că iubea o prinţesă avană, care l-a stâlcit".

— „Ah, mamă, dacă ar şti împăratul să omoare pe unul din noi, să-i ia seul şi să se ungă în bae cu el, s'ar face vultur şi ar sbura".

— „Taci, fiule, să nu te audă cineva şi să te omoare", zise maică-sa. Şi plecă iute să vadă ce face împăratul.

Cum s'a depărtat vulturul, călugăriţa omorî un vulturaş cu toiagul ei, şi scoţându-i seul porni pe drum, apucând-o spre palatul unde zăcea împăratul pasărilor.

Cum se apropie de oraş, începu să strige: „Leacuri pentru răni şi orice altă durere".

La palat plângeau toţi, căci pierduseră nădejdea de a-l mai vedea sănătos şi sdravăn. O slujnică auzi pe călugăriţă şi vorbi mamei împăratului, care puse de o chemă, deşi se îndoia că-l va putea scăpa dela moarte.

— „De unde ştii, Măria Ta, câte odată capătă cineva sănătatea de unde nu se aşteaptă", zise slujnica, şi chemă pe călugăriţă, care urcă scările. Cum văzu pe împărat că zace în pat pierit şi slăbit cu totul, domniţa era cât p'aci să leşine, dar îşi ţinu firea şi întrebă:

— „Ce-au spus vracii despre prinţ?"

— „Au spus că nu o duce mult şi nu scapă dela moarte".

— „Daţi-mi-l pe mâna mea, zise călugăriţa. Eu pot să-l fac bine".

— „După ce vracii mari l-au osândit, ţi-l lăsăm ţie să faci cum ştii şi cum te va ajuta Dumnezeu".

Ea puse de-i făcu o scaldă bună şi după ce-l frecă şi-l spălă cu săpun moale, topi seul şarpelui în mâini şi-l unse pe trup, îl înveli într'un cerceaf de in alb, îl culcă şi-l păzi peste noapte. După această bae bună, prinţul, care nu închisese ochii de multe zile, dormi adânc. Impărăteasa făgădui răsplată bună călugăriţei de va vindeca pe fiul ei. După ce dormi bine toată noaptea, prinţul se trezi dimineaţa şi văzu cu mirare pe mamă şi pe călugăriţă lângă patul lui.

— „Cum te simţi, fiule?" întrebă mama sa.

— „Bine, mamă, sunt un şarpe berc şi am poftă să umblu".

Călugăriţa porunci o nouă bae şi după ce fu spălat cu săpunuri aromate, fu uns cu seul porumbelului, apoi fu învelit într'un cerceaf de in şi aşezat în pat. După ce a dor-

mit noaptea toată, dimineaţa mamă-sa îl întrebă: „Cum te simţi, fiule?"

— „Ca un porumbel, mamă, îmi vine să zbor".

După ce se hrăni din belşug, călugăriţa pregăti iar o bae, şi, după ce-l spălă bine, îl unse cu seu de vulturaş; din nou fu înfăşurat într'un cearşaf de in alb şi pus în aşternut unde a dormit.

Dimineaţa, când mama îl întrebă iar de sănătate, el răspunse:

— „Sunt un vultur şi aş dori să sbor". Apoi întorcându-se spre binefăcătoarea lui zise: „Tu ai fost mântuitoarea mea şi m'ai tămăduit, ce răsplată doreşti?"

— „Eu, nu cer nimic; am primit dela mama mea, binecuvântarea şi blestemul să vindec pe bolnavi fără răsplată. Numai o dorinţă să-mi-o împlineşti: dacă vei avea un duşman de ucis şi ţi-ar zice: „în numele celei ce te-a vindecat şi pentru cămaşa ta însângerată să mă cruţi", să-i dăruieşti viaţa".

Prinţul rămase o clipă pe gânduri, voind să omoare pe domniţa ce socotea că-l nenorocise; apoi dându-şi seama că ea nu va cunoaşte jurământul lui, jură călugăriţei că îi va împlini dorinţa. Ea îi mai ceru spre amintire, inelul lui şi cămaşa însângerată. Prinţul i le dete bucuros. Iar împărăteasa văzând frumoasa purtare a călugăriţei, a îmbrăţişat-o şi a sărutat-o mulţumindu-i din suflet pentru binele făcut.

Inapoindu-se acasă, domniţa noastră descotorosi luminătorul, scoase ochiurile geamurilor, puse altă catifea, şi turnă apă de trandafiri în vas. Imbrăcându-se frumos, puse inelul prinţului în deget şi luând marama zugrăvită o înmue şi o întinse.

Vulturul sosi val vârtej ţinând o sabie în ghiare, îşi scu-

tură penele în vas, se făcu om și zise: „Incă nu te-ai mulțumit și m'ai chemat iară ca să mă omori?"

Și cum ridică sabia să-i reteze capul, prințesa strigă: „In numele aceleia care te-a vindecat și pentru cămașa cea însângerată să mă cruți".

Prințul se înfurie: „Ticăloaso, ai învățat și jurământul meu!"

Atunci mărturisi că ea fusese călugărița care l-a vindecat, arătându-i inelul și povestindu-i cum surorile au vrut să-i facă de petrecanie și dovedi astfel că nu are nici o vină în pățania lui.

Impăratul pasărilor îi ceru mâna dela tatăl ei, care se bucură de norocul mare al fetei și a făcut o nuntă împărătească, de a ajuns vestea peste hotare. Toți au petrecut și s'au bucurat afară de surorile ei cari plesneau de necaz.

Apoi prefăcându-se din nou într'un vultur auriu, împăratul prinse în ghiare pe domniță și o duse la părinții lui acasă, unde au făcut alte petreceri și desfătări cu muzică și au trăit într'o veselie până la sfârșitul vieții lor.

OMUL DE ZAHĂR

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, care aveau o fată frumoasă de poveste, dar cu o singură meteahnă, că nu voia să se mărite, ci dorea cu mâinile ei să-şi întrupeze un bărbat din zahăr.

De aceia şi-a făcut rost de o grămadă de zahăr, şi s'a apucat singură să-l piseze şi să-l cearnă şi nu da voie nimănuia să se amestece în trebile ei. După ce l-a plămădit, şi-a închipuit ca din zăpadă, un bărbat frumos aşa cum era gândul şi visul ei.

S'a încuiat apoi în odaie şi îngenunchind a prins să se milcue de Dumnezeu şi să ardă lumânări de ceară şi tămâie, ca să sufle odată şi să-l învieze. După ce s'a rugat aşa patruzeci de zile şi de nopţi, întruchiparea ei de zahăr a început să se înviorеze la faţă şi să i se înfiripeze glasul.

Prinţesa alergă iute la părinţi şi le împărtăşi toată bucuria ei — minunea întâmplată.

De acum aştepta pregătirea nuntirii ei cu omul de zahăr. Indată s'a trâmbiţat pretutindeni întâmplarea şi lume peste lume curgea spre palat să vadă făptura minunată. Nunta se făcu cu petrecere şi cu mare veselie ca toată nunta cu adevărat împărătească. Totul a mers strună şi prinţesa cu bărbatul ei de zahăr trăiau împreună ca doi porumbei.

Pe la toate împărăţiile din lume, a ajuns vestea că un bărbat de zahăr a însufleţit şi s'a căsătorit cu mândra fată

de împărat. O altă prinţesă de la o altă împărăţie învecinată, aflând şi ea despre ciudăţenia asta, pe nevăzute şi numai din închipuire, s'a îndrăgostit de mire aşa de mult, încât a spus că, ori se mărită cu el, ori moare. Părinţii ei o întrebară:

— „Cum o să te măriţi cu el, dacă este însurat?"

Dânsa nu voia să audă nimic, ci se sihăstri într'o odaie unde trăia pe nemâncate, pe nebăute şi pe nedormite şi stăruia morţiş, că îl vrea de soţ şi pace.

Vracii, cari au descântat-o, şi-au dat socoteală că boala ei nu are leac. Deci mare necaz pe părinţii ei, cari erau vârstnici şi nu aveau alt copil, ci numai pe dânsa.

Impăratul chemă la sfat pe toţi sfetnicii săi şi pe toţi mai marii din ţara lui, spre a chibzui ce-i de făcut, de vreme ce dela vraci nu mai avea nici o lumină. Unul din sfetnici povăţui ca o solie de oameni aleşi să ia drumul pe mare într'o corabie încărcată cu daruri scumpe ca să le ducă prinţului de zahăr. Apoi să-l cheme în corabie la un ospăţ, şi pe când au să stea cu toţii petrecând la masă, ei să ridice cangea vasului şi să fugă cu mire cu tot.

Cum au zis aşa au şi făcut. A doua zi au pregătit corabia cu cele trebuincioase şi luând darurile au pornit după omul de zahăr.

Sosind în limanul cetăţii unde locuia prinţul de zahăr, au încătuşat vasul şi au ieşit şi s'au îndrumat spre palat, unde au îmbiat darurile şi au chemat şi pe împărat şi pe prinţul de zahăr la prânzit în corabia lor, aşa încât nimeni nu putea bănui nici o cursă.

Impăratul nu se îndură să meargă la ospăţ, ca fiind om bătrân şi deci neînstare de petrecere, deaceia trimise numai pe ginerile său. Acesta întrebă mai întâi pe nevastă-sa dacă se învoeşte, dar ea nu vru de loc să-l lase departe de

palat şi în mijlocul streinilor. Insă părinţii ei au socotit că nu şade frumos, ca el să nu ia parte la masă, după ce a primit atâtea daruri bogate. Astfel prinţesa dete voe soţului ei să se ducă, dar să nu stea decât numai în răstimpul prânzului.

Dar abia mesenii s'au pus la ospătat, şi corabia descătuşată o şi porni pe mare înapoi. Omul de zahăr nici n'a luat seama de fuga corăbiei pe când sta la taifas furat şi fermecat ascultând cu desfătare şi cu hohote de râs tot felul de snoave şi de hazuri, povestite de meseni.

Când s'a încheiat cu masa şi cu poveştile, prinţul de zahăr s'a sculat să-şi ia rămas bun spre a se întoarce la palat, dar solii i-au zis:

— „Nu mai scapi din mâinile noastre, Măria Ta; avem poruncă să te ducem la împăratul nostru, care are mare dorinţă să te vadă, dar să n'ai grijă că noi te vom aduce înapoi".

El se sbătea şi voia să se arunce în mare, dar toate silinţele i-au fost în vânt. Solii i-au zis:

— „Mai păsue puţin şi ai răbdare, până mâine când te vom întoarce, altfel e păcat de tinereţea ta!"

Corabia s'a înapoiat cu bine şi solii au înştiinţat împăratul de sosirea lor. Omul de zahăr s'a îmbolnăvit de necaz şi prinţesa, care-l iubea, îl mângâia cum putea mai mult.

— „Fă-te bine că am să te duc eu singură la soţia ta".

Aşa l-a dus cu şoşele, cu momele, până s'a potolit omul, până a început să-i placă de dânsa şi după câtă-va vreme, o luă şi de nevastă.

Să-i lăsăm acuma pe dânşii să se bucure şi să trăiască cum le-a plăcea mai bine, şi să vorbim de nevasta omului de zahăr.

Ea sărmana îl aştepta mereu la fereastră, dar când văzu

cum corabia pune pânza şi pleacă în largul mării, se puse pe strigăte şi pe vaete la părinţii ei:

— „Mă voiu duce să-l găsesc, mi-e peste poate să trăesc fără dânsul!

Părinţii căutară s'o mângâe:

— „Scumpa noastră, fii liniştită, o să trimitem noi oameni după dânsul".

Dar ea nu voi să audă şi luă bani de cheltuială şi trei rânduri de rochii de mătase aurită dintre care pe una era înflorit cerul cu stelele, pe a doua câmpul cu florile şi pe a treia marea cu peştii lucitori; se îmbrăcă în haine călugăreşti, strânse părul pe cap şi puse o glugă, şi luând traista cu rochiile scumpe, mătăniile şi un toiag, rugă pe părinţi să nu se supere de plecarea ei, ci să-i dea o corabie să fie la îndemâna ei, că ea merge să aducă pe omul de zahăr.

După ce a căpătat ce a vrut, şi-a îmbrăţişat părinţii, sărutându-i cu lacrimi în ochi şi a plecat.

Porni cutreerând lumea în lung şi 'n lat şi tot călătorind se oprea din loc în loc, ştiricind despre bărbatul ei; când tocmai ajunse într'o mare cetate unde era lume multă adunată, se apropie de mulţime şi întrebă pe cineva:

— „S'a întâmplat oare ceva de s'a strâns lumea grămadă?"

I s'a răspuns:

— „Se împlineşte anul de când fata împăratului nostru s'a măritat cu omul de zahăr şi se duc la biserică să aducă mulţumiri lui Dumnezeu pentru fericirea lor".

Se furişă şi ea într'un colţişor ca să-şi vadă soţul trecând pe acolo cu noua sa soţie. După ce se încredinţă cu ochii ei, se întoarse la corabie, luă rochia înflorită cu cerul şi stelele şi o puse în traistă, apoi porunci marinarilor să fie oricând gata de plecare, şi apucă drumul spre pa-

lat, unde se rugă de găzduire ca una care e străină şi nu cunoaşte pe nimeni în partea locului. Curtenii n'o primiră ne fiind nici un loc de găzduit, dar îi ziseră să aştepte pe prinţesă, că poate îşi va face pomană cu ea.

Tocmai pe când vorbeau, se întorcea la curte prinţesa cu tot alaiul venind dela biserică. Cum sta călugăriţa pri-zărită într'un colţ în curtea palatului, o vede prinţesa şi îi zice:

— „Ce cauţi pe aici?"

— „Sunt străină şi întâmplarea m'a adus; te rog din suflet ai milă de mine şi ia-mă în slujbă, că eu sunt în stare să lucrez de toate".

Atunci prinţesa o lămuri:

— „Nu avem loc aici, dar fiindcă eşti străină şi nevo-iaşă te iau ca să-mi păzeşti gâştele".

După o bucată de vreme, scoate într'o seară călugăriţa, rochia cu cerul şi stelele şi se găteşte cu ea. Cum o vede, o slujnică o întreabă:

— „Ce rochie e asta? A ta este?"

— „Da, a mea este", răspunse călugăriţa.

— „Ce ai cere prinţesei ca să i-o dai?"

— „Nu vreau nimica, ci fiindcă prinţul e aşa de fru-mos, aş vrea să-mi dea voie să stau numai de vorbă cu el, şi apoi i-o dau".

Slujnica fuge la prinţesă şi îi zice:

— „Ah! Măria Ta! Păstoriţa palatului are o rochie fru-moasă de parcă e cerul cu stelele; dacă o pui pe tine o să te faci şi mai frumoasă şi prinţul te va iubi mai mult de cum te iubea până acuma".

— „Ce fel de rochie este aceia, care o să mă facă aşa de frumoasă?"

A doua zi îmbrăcă rochia strălucitoare pe care era câmpul cu florile.

— „Una e să-ţi spun şi alta să vezi cu ochii tăi; nu ai nici o rochie la fel".

— „Du-te fuga şi întreab'o dacă o vinde şi cât cere ca s'o cumpăr".

— „Am întrebat-o, dar n'o vinde; vrea să meargă la mânăstire şi nu-i trebuie bani".

— „Dar dacă nu vrea bani, ce alta doreşte şi la ce-i va folosi rochia, dacă este călugăriţă?"

— „Ştii ce vrea? Mi-a spus că tare i-ar plăcea să stea de vorbă cu prinţul o seară, fiindcă a auzit că e aşa de frumos".

— „Cum se poate una ca asta? Am să întreb pe doica mea să văd ce zice ea".

In grabă chemă pe dădaca ei şi-i zise:

— „Călugăriţa streină are o rochie scumpă, şi nu vrea să mi-o dea până când nu o las să stea de vorbă o seară cu prinţul. Ce fel de călugăriţă este asta, care umblă după prinţ?"

Dădaca o sfătui:

— „Ştii ce să facem? Să punem un farmec în paharul prinţului şi să-l culcăm în pat că va dormi dus, apoi să chemăm pe călugăriţă".

Zis şi făcut. La sfârşitul mesei i-au turnat farmecul în paharul prinţului, iar el ameţind, adormi pe loc. Atunci prinţesa porunci slugilor să-l ducă în patul lui şi să cheme pe călugăriţă.

Dânsa cum se văzu singură cu fostul ei soţ plămădit cu mâinile ei din zahăr, s'a pus pe plânsete:

— „Nu-ţi aduci aminte că te-am făcut om? că ţi-am dat viaţă şi acuma o să mor pentru tine, că am venit aici şi m'am făcut slugă numai ca să te văd?"

Dar prinţul, înţepenit în somn, nu auzea deloc, ci dormea mai departe ca un mort.

Cum se lumină de ziuă, biata călugăriţă coborî din odaia lui şi dete rochia prinţesei după învoiala făcută.

A doua zi călugăriţa îmbrăcă rochia strălucitoare, pe care era îmbrebenit câmpul cu florile. La vederea ei slujnica o întrebă:

— „Ce mai e şi cu rochia asta, că e mai dihai decât cealaltă? Nu o dai şi pe asta prinţesei? Ce-o să faci tu cu ea?"

— „I-o dau bucuros de mă va lăsa încă o noapte să văd pe prinţ".

Slujnica dete fuga la prinţesă:

— „Nu-ţi poţi închipui, Măria Ta, cum străluce rochia ce poartă călugăriţa. Am cerut-o pentru tine şi ea o dă bucuros, dacă o laşi odată să stea pe lângă prinţ".

Prinţesa orândui să vie pe seară să-l vadă. La masă i-a turnat prinţului din nou băutura fermecată şi el iar adormi de l-au cărat slugile în patul lui şi au chemat pe călugăriţă. Ea începu să plângă şi să se vaete mai mult:

— „Scoală-te, dragul meu, trupuşor de zahăr, trezeşte-te să-ţi povestesc durerile şi dorurile mele!"

Şi tot rostea aceste vorbe şi se bătea în piept, dar în zadar, că el nu mişca deloc.

Apoi dimineaţa cu suflet sdrobit, ca vai de ea, coborându-se dete rochia prinţesei. Nu i-a mai rămas decât numai vestmântul cu marea şi peştii aurii ai căror ochi erau picături de diamante.

Fiul vizirului iubea foarte mult pe prinţ şi noaptea dormea în camera alăturată de cea a prinţului şi astfel auzi plânsetele şi vaetele bietei femei. Dimineaţa, cum se sculă se duse la prinţ şi-i zise:

— „Am să spun ceva Măriei Tale, dar să ieşim afară, într'un loc adăpostit, ca să nu ne audă nimeni".

Şi aşa ieşiră prin grădină şi, când au rămas singuri, începu fiul vizirului:

— „De două seri vine o femeie cu un glas fermecător de duios şi dulce şi plânge la căpătâiul tău: „Nu te deşteptţi din somn, dragul meu trupşor de zahăr? Nu ţi-e milă de mine, care-am suferit atâtea necazuri, pentru tine, până să te fac om şi am cutreerat mări şi ţări să te găsesc şi să te văd, şi acum când te-am găsit, tu nu-mi vorbeşti, n'ai un cuvânt de milă pentru mine?" Şi îţi înşiră şi alte multe tot jeluindu-se. Aşa de înduioşător şi jalnic era glasul ei, încât şi eu din odaia mea, am fost mişcat până la lacrimi".

Prinţului i se păru ciudat şi se miră cum de n'a auzit nimic, că doar nu era mort.

— „De-a-mirare îmi pare şi mie, Măria Ta. Mă gândesc tot mereu şi nu mă pot dumiri. Mi 'nchipui deci că e la mijloc vre-o fermecătură. Ţi s'a turnat în pahar vre-o băutură ca să dormi greu şi să n'auzi. Dar ştii ce să faci, să nu mai bei vin la masă; ci să pui la piept un burete, în care să laşi picurat vinul fără să-l bei şi la isprăvirea mesei să te faci că ai adormit cu totul şi nu mai mişti deloc, să te faci ca şi cum n'ai simţi nimic".

Prinţul îi mulţumi din suflet pentru sfatul dat şi-i grăi:

— „De acum înainte o să te socotesc ca pe un frate şi nu ca pe un prieten".

Apoi s'au despărţit şi s'au dus fiecare în odaia lui.

Călugăriţa a îmbrăcat rochia cu marea şi peştii aurii. Slujnica prinţesei a întrebat-o iar:

— „Ce mai rochie e şi asta?"

— „Asta e cea mai frumoasă şi nu mai am alta", oftă

călugăriţa. „Dacă prinţesa ar vrea să-mi facă acest bine, ca să-l mai văd încă odată pe prinţ, i-o dau şi pe asta".

Femeia se duse repede la prinţesă şi-i zise:

— „Ai să te minunezi, Măria Ta, când ai să vezi ce veşmânt mai poartă călugăriţa; o rochie înflorită cu marea şi cu peştii aurii, cu ochii picături de diamante.

— „De unde naiba a mai scos-o şi pe asta?" gândi prinţesa.

— „Sunt haine moştenite dela maică-sa. Asta e cea din urmă că nu mai are alta să-ţi dea. Vrea numai odată să mai dea cu ochii de prinţ şi apoi ţi-o va dărui şi-şi va lua tălpăşiţa".

Prinţesa se învoi:

— „Bine, chiam'o să vie şi diseară. Poftim, biata nebună! Ce folos are ea dacă prinţul doarme dus?"

Slujnica chemă iar pe călugăriţă ca să vie spre seară să vadă pe soţul ei. Prinţului i-au pus iară farmecul adormitor în paharul de pe masă, dar el pe nesimţite îl picură în buretele dela piept şi la urmă se făcu că e ameţit şi se rostogoli pe jos. Prinţesa porunci roabelor să-l ducă în odaia lui şi să cheme pe călugăriţă. Prinţul le auzi toate acestea, dar nu rosti nimic. Peste puţin intră şi călugăriţa în odaia lui şi începu a geme şi a se tângui că e cea din urmă seară când poate să se apropie de el, că are să plece fără să-l mai vadă, că sărmanii de părinţi o aşteaptă, dar că ea are să se arunce în mare, că nu mai poate trăi fără el. Şi mai adaose şi alte multe de felul acesta, pe care auzindu-le prinţul, se înduioşă aşa de tare, de-l podidiră lacrimile şi sărind deodată în picioare strigă:

— „Tu nu poţi fi decât iubita mea soţie!"

Atunci şi-au povestit laolaltă toate casnele şi păţaniile prin care trecură şi s'au vorbit amândoi ca să fugă îm-

preună, în corabia cu pânză galbenă, care sta otgonită la mal.

— „Eu, i-a zis soţia, o să plec înainte, dar şi tu să te grăbeşti să-mi vii din urmă ca să fugim mai repede".

Apoi prinţul se prefăcu că doarme şi ea se furişă jos până la odaia ei. Dimineaţa s'a sculat, şi-a strâns ce bruma mai avea, a dat prinţesei rochia cu peştii aurii şi a luat-o spre corabie. Acolo puse pe corăbier să întindă pânza galbenă şi aşteptă să vină soţul.

Prinţul sculându-se cu noaptea în cap intră la prietenul său, fiul vizirului, şi-i zise:

— „Femeia care plângea noaptea la mine în odaie, închipuie-ţi, dragul meu, e însă-şi soţia mea care m'a făcut din zahăr şi care s'a rugat lui Dumnezeu de mi-a dat viaţă. Hai şi tu cu noi ca să fugim împreună".

Dar el răspunse:

— „Acum nu pot veni, că rămâne tatăl meu pe aici şi mă tem că-l omoară dacă eu fac una ca asta. Las' să mai treacă vreme că pot veni mai târziu la tine".

Atunci prinţul îşi luă rămas bun dela fiul vizirului, după ce-l desluşi, cam în ce parte se află împărăţia sa.

In zori de zi, o sbughi la corabie, unde găsi pe soţia lui gata de drum. Şi aşa s'au pornit pe mare.

Oricine îşi închipuie amărăciunea şi nespusa durere a prinţesei, care a rămas pustie la palat, plângând şi căutând pretutindeni pe omul de zahăr, dragostea ei nemărginită.

Când au sosit cu corabia în ţara lor, fugarii văzură palatul întreg cernit. Se împlinise un an de când lipsea prinţesa şi părinţii crezuseră că ea pierise şi cerniseră portul şi locuinţa lor. Deaceia veselia le-a fost neînchipuită când se pomeniră cu ea şi cu prinţul ei întors ca din lumea cea-

laltă. Li s'a făcut o primire cum nu s'a mai pomenit la nici o împărăţie.

După aceia împăratul s'a ridicat de pe scaunul domnesc şi a cuvântat:

— „Deacum, iubitul meu ginere, se cade să fii tu împărat în locul meu, că eu am îmbătrânit şi trebuie să mă dau la o parte şi să-mi odihnesc ciolanele".

Omul de zahăr s'a urcat pe scaun şi a împărăţit peste supuşii săi, cârmuindu-i cu mare înţelepciune şi dreptate şi a trăit împreună cu împărăteasa lui ani lungi până la capătul veacului.

CELE TREI CHITRE DE AUR

A fost odată un împărat şi o împărăteasă a căror fericire casnică era înnourată, palatul lor nefiind înveselit de copii. S'au rugat dar lui Dumnezeu, că dacă îi va învrednici să aibă un băiat, vor zidi o fântână din care să curgă trei zile miere, trei zile untdelemn şi trei zile lapte pentru binele săracilor din împărăţia lor. Dumnezeu le-a ascultat ruga şi le-a dăruit un prunc foarte frumos. Bucuria lor era neînchipuită. Copilul creştea cu vremea şi se făcea tot mai drăgălaş şi voinic. Dar împăratul şi împărăteasa uitaseră de juruinţa făcută înainte de naşterea lui.

Intr'o noapte împărăteasa avu un vis ciudat. Se făcea că o femeie îi vorbea cam astfel: „Eu ţi-am dat băiatul dorit de tine, dar tu ai uitat să-ţi împlineşti făgada; nu ştii tu oare, că pot să ţi-l iau înapoi?"

Deşteptându-se împărăteasa înfricoşată se văită soţului:

— „Vai de mine şi de mine, ce era să păţim? In bucuria noastră am uitat să facem fântâna juruită lui Dumnezeu!"

Indată porunci împăratul a se ridica o fântână în curtea palatului din care să tot curgă câte trei zile miere, untdelemn şi lapte şi să vie toată sărăcimea să se îndestuleze.

După ce trecură cele trei zile şi-şi luară oamenii săraci ce putu fiecare urând prinţului sănătate şi viaţă lungă, fântâna aproape secă de tot, când veni o femeie bătrână cu ulciorul ei ca să se bucure şi ea de cele din urmă pi-

cături ce se mai scurgeau. Pe când strângea stropii de ulei în vas, prinţul o zări dela fereastră şi râse de dânsa. Abia îşi umpluse ea ulciorul şi prinţul aruncă o piatră şi i-l sparse, de i se vărsă tot uleiul. Bătrâna, ridicându-şi ochii, văzu pe prinţul care sta la geam şi îi zise: „Vai, Doamne, ce mi-ai făcut? Să te blestem nu mă lasă inima; îţi doresc numai să nu scapi din mrejele fecioarei fermecate!"

După vorbele acestea, bătrâna se făcu nevăzută.

Prinţul, îngrijorat, căută să afle unde este fecioara fermecată. Intr'una din zile spovedi mamei sale, această dorinţă. Dânsa încercă a-l opri dela drumul acesta primejdios, dar în zadar, căci el nu voi să asculte de îndemnul ei. Dacă au văzut şi au văzut părinţii că flăcăul stărue, l-au lăsat în voia lui. Şi aşa s'a pregătit el de drum luându-şi merindele trebuitoare şi plecă departe prin pustietăţi ca să afle unde locuieşte fecioara fermecată. După ce umblă multă vreme prin locuri necălcate de picior de om, văzu de departe o casă şi se îndrumă într'acolo. Intrând pe o poartă mare, care stătea vraişte, văzu o smeoaică legănându-se pe craca subţire a unui copac din curte. Prinţul îi dete bineţe.

— „Bine ai sosit, fătul meu; dacă nu mi-ai fi dat bună ziua, îţi făceam de petrecanie", zise smeoaica.

— „Şi dacă nu-mi răspundeai bun sosit, ţi-aş fi retezat capul cu sabia", zise la rândul său prinţul.

— ‚Ce vrei dela mine, şi ce cauţi prin locurile astea sălbatice?" l-a întrebat smeoaica.

— „Ce să-ţi spun, maică: pe mine m'a blestemat o bătrână să nu scap de farmecile unei fete, şi de atunci fiind cuprins de o mare grijă, nu mai putui să mai stau o clipă în palatul meu. Te rog să-mi spui dacă ştii cum arată şi pe unde îşi petrece zilele această fermecătoare!"

— „Eu, dragul meu, nu ştiu nimic de ea, dar ia-o la dreapta că ai să ieşi pe câmpie, unde vei da tot aşa de o casă ca a mea; să intri acolo la soră-mea să-i urezi de bine şi s'o întrebi, poate ştie ceva despre fata pe care o cauţi. Ea te va primi frumos, căci e bună din fire. Ia acest pieptene de argint şi dăruieşte-i-l din parte-mi cu multe închinăciuni".

Prinţul îi mulţumi, şi apoi porni pe drumul ce-i arătase. După mult umblet zări o casă şi, apropiindu-se, a împins poarta, care se şi deschise pe loc. Cum intră, văzu o smeoaică legănându-se pe o creangă de arbore, îi dădu bineţe, iar smeoaica îi răspunse:

— „Bine ai venit, fiul meu; dacă nu-mi dădeai bună ziua te sfâşiam".

— „Şi eu dacă nu-mi ziceai bine ai venit, te făceam bucăţele cu paloşul", făcu la rândul lui prinţul.

— „Cine eşti, de unde vii şi ce vânt te-a adus încoace?"

— „M'a trimis sora ta. Poftim acest pieptene cu multe închinăciuni din parte-i. Te rog să-mi spui dacă ştii unde se află fata fermecată, pe care o caut eu".

— „Ce să-ţi spun eu, fătul meu? Tu îmi ceri un lucru, la care din păcate, nu pot să-ţi dau nici o îndrumare, dar mergi la sora mea cealaltă, care locuieşte în stâncile muntelui de foc din faţa noastră. Vei intra pe poarta veche şi vei vedea pe sora mea curăţind cuptorul cu şorţul ei; tu să taci din gură şi să rupi din haina ta o bucată şi să ştergi cenuşa din cuptor; apoi să-i coci pâinea şi s'o scoţi de pe spuză. Atunci ea îţi va zice: „Ce vrei să-ţi dau în schimb pentru binele ce mi-ai făcut?" Tu să-i spui închinăciuni dela surori şi să-i dai pieptenele acesta de fier, apoi s'o întrebi de casa fecioarei fermecate".

Prinţul îi mulţumi şi plecând de acolo, o porni spre

stâncile muntelui fumegător ce-i arătase smeoaica. Ajuns aproape, înaintă foarte cu greu până la poarta de fier. La intrare dete de o namilă de smeioacă deşirată şi sburlită. Când o văzu tânărul prinţ se sperie, dar îşi ţinu firea şi fără să piardă vremea tăie o bucată din haina lui, o muie în apă şi cu un lemn goli cuptorul de cenuşe. Luă apoi aluatul de pâine, îl puse în cuptor şi, după ce l-a copt bine, l-a scos afară.

Atunci smeoaica îi zise:

— „Pentru binele ce mi-ai făcut, ce vrei să-ţi dau?"

— „Sunt trimis de surorile tale, poftim acest pieptene cu multe închinăciuni din partea lor. Te rog să-mi spui unde e casa fetei fermecate".

— „Fătul meu, e păcat de tinereţea ta. In grădina dela palatul zânelor se găseşte pomul cu cele trei chitre de aur, unde stau cuibărite trei domniţe fermecate. Am să-ţi dau o apă, cu care vei deschide poarta palatului. Dar la rădăcina chitrului stau legaţi doi lei fioroşi; va trebui să iei cu tine patru berbeci, pe doi să-i arunci în faţa lor înainte de a te căţăra în pom şi, după ce vei tăia şi vei ascunde la sân chitrele, tu să dai pradă fiarelor şi pe ceilalţi doi berbeci, ca astfel să te cobori nesupărat. Eu voiu vrăji pe zânele de acolo. Dar ia seama, când ai să tai poamele, să le crestezi uşor pe deasupra, că în ele se ascund nişte fete care, dacă nu le vei scufunda în apă, vor ieşi moarte".

El făcu întocmai după povaţa smeoaicei. Luă apa vie şi cu patru berbeci o porni pe calea arătată de dânsa. Se apropie de palat şi stropi poarta care se dete în lături, apoi intră în grădină şi găsi pomul fermecat. Cum îl simţiră leii, începură a mârîi. Indată el le asvârli doi berbeci. Ei se repeziră să-i înhape şi astfel avu vreme să se urce în pom, să scoată sabia, să tae cele trei poame, să le ascundă la

sân; apoi aruncă pe ceilalţi berbeci şi aşa o sbughi teafăr şi cu faţa curată.

Pe drum se gândea şi voia să ştie, dacă e adevărat ce-i spusese smeoaica despre chitre, sau că ea îşi bătuse joc de dânsul. Scoase una, şi crestând-o, ieşi o fată de toată frumuseţea, care strigă să-i dea apă, dar muri pe loc, căci el nu avea apă destulă la îndemână. Prinţul o plânse mult, apoi o îngropă şi porni mai departe cu celelalte două. Cum mergea, dete de un ulcior cu puţină apă şi îşi zise: — „Ia să mai încerc să tai o chitră ca să văd ce are înăuntru".

Cum o muie în apă şi o crestă ieşi o fată şi mai frumoasă, care strigă: „Apă, apă!"

Dar nici ea nu a trăit mult, tot din lipsă de apă. Şi pe ea a plâns-o cu lacrimi şi i-a făcut un mormânt, unde a îngropat-o, apoi îşi urmă calea spre casă hotărît de a nu mai tăia rodul ce-i mai rămăsese până nu va da de apă mai multă. Şi tot a zorit înainte, până ce ajunse într'o vale cu apă.

— „Aici e de mine", îşi zise el, şi tăie a treia chitră tot cu teama că poate asta n'o fi ca şi celelalte. Când colo, cum îi dete drumul în apă, se ivi din ea o fată şi mai frumoasă, care înnotând, strigă: „Unde sunt aici, unde sunt surorile mele?"

— „Eşti singurul rod de aur ce l-am cules din pom, aşa că numai pe tine te am. Eu sunt fecior de împărat şi norocul mi-a ursit să viu la tine ca să te fac împărăteasă".

După ce a îmbrăcat-o cu haina lui a luat-o de mână s'o ducă la dânsul acasă. Nu departe de oraş era o fântână pe unde se înălţa un chiparos cu ramuri mari. El i-a ajutat să se sue în frunzişul lui şi a rugat-o să stea ascunsă între ramuri până va veni el cu rădvanul şi cu straele împărăteşti ca s'o primească cu alai mare, cum se cuvine unei domniţe. Şi după ce îi zise să stea liniştită şi o încredinţă că se va în-

toarce cât mai curând, o luă pe drumul mare ce ducea spre palat. Când l-au văzut părinţii, au plâns de bucurie fiindcă îl crezuseră pierdut. El i-a înştiinţat că a găsit pe fecioara fermecată. Cu toţii s'au pus la lucru, pregătindu-i cea mai frumoasă şi măreaţă primire.

Dar tocmai pe când fecioara aştepta bucuroasă şi liniştită în frunzişul copacului, din întâmplare veni o arăpoaică, cu ulciorul, ca să ia apă şi, cum s'a aplecat şi a văzut faţa fetei din chiparos, a crezut că se vede pe sine şi a început să salte de bucurie zicându-şi:

— „Ah, nu ştiam că sunt aşa de frumoasă!"

Fata din chiparos auzind-o, nu s'a putut stăpâni şi izbucni în hohote de râs.

Atunci coţofana, ridicându-şi ochii văzu pe fată cocoţată în copac şi burzuluindu-se, se răsti de ciudă:

— „Ah! tu stai acolo sus şi-ţi râzi de mine? Hai, dă-te jos".

Dar fata îi răspunse:

— „Nu pot să mă dau jos, căci prinţul m'a lăsat aici să-l aştept până va veni să mă ia la palat!"

— „Lasă că te dau eu jos fără să vrei tu", ameninţă arăpoaica şi se urcă în copac, puse mâna pe fată, o despoie şi o împinse drept în fântână, apoi îmbrăcă haina fetei, şi îi luă locul în frunzişul chiparosului. Nu trecu mult şi veniră împăratul şi împărăteasa cu alai mare. Când se sui prinţul în copac, ce-i văzură ochii? O fată neagră ca o cioară.

— „Cum de te-ai schimbat aşa?" întrebă el încremenit.

— „M'am schimbat numai şi numai de dorul tău şi de teamă că ai zăbovit prea mult şi am crezut că ai să mă laşi singură şi pustie pe aici".

— „Şi ai să te faci din nou cum erai, albă şi frumoasă", o iscodi prinţul.

— „Voi fi tot aşa cum eram, dacă vei avea milă şi dragoste de mine".

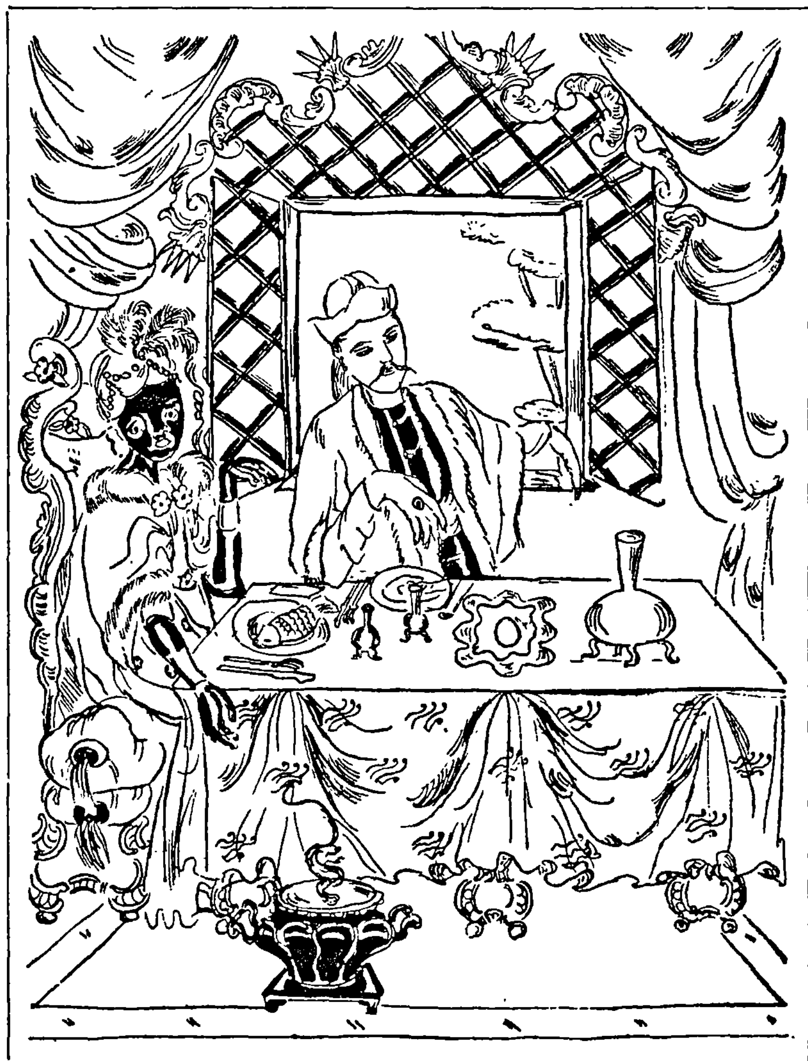
Dar prinţului i-a fost ruşine s'o arate părinţilor, şi o îmbrobodi într'o haină, o puse în rădvan și o duse la palat. Acolo o ascunse într'o cămară și porunci să i se aducă bucatele spre a prânzi şi cina numai ei doi împreună. Se purta cât mai bine şi mai drăguţ cu dânsa şi avea toată grija ca doar, doar s'o face odată cum fusese la întâia vedere. Dar cum să albească arăpoaica? Ajunse prinţul într'o mare încurcătură şi se topea din picioare că şi-a pus viața în primejdie pentru o astfel de ţigancă.

La fântâna unde aruncase arăpoaica pe fecioara fermecată s'a dus o țărăncuță şi în cofa ei s'a strecurat o mândreţe de mreană. Cum o văzu ea se miră: „Ce frumos peşte! Am să-l duc prinţului, că este tare obidit şi poate are să-i treacă aleanul când are să-l vadă".

Fata luă peştişorul şi îl duse la palat. Prinţul, cum auzi că-l caută o fată, a chemat-o la el. Ea i-a zis: „Să trăeşti Măria-Ta, am prins peştele de-aici la fântână din marginea pădurii şi l-am adus aci ca să vă petreceţi vremea privind minunea asta de vietate". In faţa prinţului peştele începu să salte şi să se joace; i-a făcut multe sburdălnicii, ba scoase căpşorul şi-i atinse mâna. Prinţul s'a bucurat nespus de mult de darul acesta, deaceia a şi luat din buzunar un pumn de galbeni, şi-i dete sătencii, care a plecat dela palat foarte mulţumită.

Prinţul a rămas toată ziua închis în odaia lui înminunat privind peştele şi aruncându-i bucăţele de zahăr; ba porunci să-i se aducă acolo şi masa ca să nu se despartă de peştişor, că începuse să-i fie tare drag.

Arăpoaica, dacă văzu că prinţul nu vine la ea, ceru numaidecât să-l cheme. El veni şi ea se repezi înaintea lui,

Când se ospătau amândoi, arăpoaica arunca în foc oasele ce rămâneau, iar prinţul le arunca afară în grădină.

se smiorcăi cu plânsete şi vaete, jăluindu-se că deabia începuse a albi şi s'a înegrit din nou de supărare când aflase că el iubeşte o mreană. Prinţul încercă a o potoli zicându-i:

— „Nu am venit să te tulbur, numai fă-te iar cum erai şi vei vedea cât de mult am să te iubesc. Cum poate să-mi fie un peşte mai drag decât un om? Aştept cu nerăbdare schimbarea ta ca apoi să facem nunta".

Dar ea nu se da bătută, ci se înverşună mai departe:

— „Să tai peştişorul să-l mâncăm, că numai aşa mă voiu albi din nou; dacă nu vrei, te rog să mă duci înapoi de unde m'ai luat".

Prinţul neavând încotro, porunci să taie peştele, să-l frigă şi să-l aducă la masă. Când se ospătau amândoi, arăpoaica arunca în foc oasele ce rămâneau, iar prinţul le arunca afară în grădină.

După ce-au isprăvit masa, prinţul mâhnit s'a înapoiat în cămara sa şi începu să plângă. A doua zi, pe când şedea el şi plângea, vine grădinarul şi îi zice:

— „Măria-Ta, poftim jos în grădină să vezi o minune! Peste noapte a răsărit un lămâiu încărcat cu lămâi şi flori. Vino şi vezi ciudăţenia!"

Când se coborî prinţul în grădină să-l vadă, lămâiul îşi întinse şi scutură ramurile asupra lui. Prinţul ceru un scaun şi nu se mai urni de acolo, aşa de mult îi plăcu să stea sub umbra lămâiului. Când arăpoaica întrebă de prinţ, slujitorii i-au spus că se simte foarte bine sub un lămâiu înflorit. Arăpoaica se duse vijelioasă după prinţ, dar lămâiul s'a îndreptat asupra ei cu ghimpi şi o înţepă la faţă şi la mâini, de ajunse ca vai de ea. Atunci arăpoaica, ieşită din fire, a început să urle de durere şi să strige, să smulgă lămâiul din rădăcină, căci numai aşa, după spusa ei se va albi, că ea n'are parte să-şi capete întâia ei frumuseţe, fiind-

că supărarea a înegrit-o iară, de s'a făcut ca o arăpoaică şi-l amenință pe prinț că va chema ielele, care în mânia lor vor porni vânturile ca să-i nărue palatul.

— „Dar ce-i de vină lămâiul, draga mea, doar e un copac şi tu te-ai apropiat de el fără să bagi de seamă, încercă a o îmblânzi prințul. Dar degeaba, că dânsa nu înceta de-a ţipa şi a se obrăznici mai mult:

— „Să-l scoţi din rădăcină, căci altfel va fi mare năpastă".

Prințul, până la urmă neputând-o domoli, plecă din grădină lăsând-o singură:

— „Fă ce vrei, eu nu mă mai amestec".

După plecarea lui, dânsa porunci grădinarului să desrădăcineze lămâiul, să-l taie bucăți și să le arunce pe drum, ca să le care drumeţii pentru vetrele lor. Nu mai rămăsese decât trunchiul căzut dinaintea fântânii. Un bătrân lemnar veni la apă şi văzându-l îl ceru:

— „Nu-mi dați acest lemn, să-l duc la mine acasă şi să fac foc cu el?

Arăpoaica auzind dela fereastră, a strigat: „Ia-l şi cară-te". Bătrânul îl luă în spinare și se duse la casa lui. Când a vrut să-l crape cu toporul şi când abia l-a ridicat spre a-l isbi, auzi un glas subţire din lemn:

Bate sus, bate jos,
Dar la mijloc nu lovi,
Că-i o fată și o doare,
Când de moarte-o vei răni.

La auzul acestui glas, lemnarul sări în lături de spaimă şi se rezemă de un zid ca să nu cadă. Tocmai atunci veni şi fiul său şi îi zise:

— „Ce ai, tată, de tremuri aşa?"

— „Ce să am, fiule, iacă mă dusei la palat după apă şi găsii acolo un trunchiu de lemn; l-am cerut şi l-am luat cu mine. Dar trunchiul acesta văd că e viu şi vorbeşte".

— „Cum poate vorbi? Un lemn nu vorbeşte niciodată, vino-ţi în fire, tată".

— „Haide ia toporul tu şi dă într'însul, dar bate uşurel, să vezi că are să vorbească".

Când vru şi băiatul să dea cu toporul, auzi acelaş glas:

Bate sus, bate jos,
Dar la mijloc nu lovi,
Că-i o fată şi o doare,
Când de moarte-o vei răni.

Dela întâia lovitură de topor sări din trunchiu o fată frumoasă, care le vorbi:

— „Nu vă temeţi, căci voi o să aveţi mare noroc cu mine, ci faceţi-mi rost de nişte haine să mă îmbrac şi de o năframă albă, aţă de mătase şi fir de aur ca s'o înfloresc şi apoi s'o duceţi prinţului, care vă va dărui galbeni pe ea". Băiatul a dat fuga de a cumpărat o năframă albă, mătase şi fir şi tot ce a trebuit fetei. Ea s'a pus de a înflorat în slove toată povestea ei, cum de s'a făcut mreană, apoi lămâiu şi cum de a ajuns în casa lemnarului. După ce a împăturat bine năframa, o dete băiatului s'o ducă prinţului şi să-i aducă răspuns.

Merse băiatul la palat, cerând să fie primit de prinţ, ca să-i spună o veste. Când se înfăţişă dinaintea lui, îi dete năframa. Prinţul o luă în mână, o desfăcu şi ce să vadă? Slove din care citi toată povestea, toate păţaniile fetei fermecate.

— „Şi unde-i acea fată, care te-a trimis cu năframa?"
— „In casa noastră".
Fără să piardă vreme, îi strecură băiatului un pumn de galbeni şi îi zise:
— „Vino cu mine să mergem acolo".
Când prinţul a sosit la locuinţa băiatului şi a văzut pe logodnica lui, s'au îmbrăţişat şi au plâns de bucurie. Apoi el a rugat pe fată să-l aştepte acolo până când se va cotorosi de blestemata de arăpoaică şi va veni s'o ia îmbrăcată în rochie de mireasă şi s'o ducă la curte într'un rădvan de aur.
Cum se întoarse prinţul la palat, s'a suit în odaie turbat de mânie. Arăpoaica scrâşni la el:
— „Iar eşti înfuriat? Vai de mine, săraca-mi, abia începui să-mi pierd negreaţa, şi iată că tu vii roşu de schimbi feţe-feţe să mă sperii ca să rămân tot cum sunt".
Prinţul îşi înfrână puţin necazul, şi-i zise:
— „Ascultă, eu acum am de făcut o judecată şi am venit aci să mă gândesc ce pedeapsă va trebui să dau celui vinovat".
— „Spune-mi şi mie despre ce-i vorba, că tatăl meu a fost un împărat peste împărăţia zânelor şi pot să-ţi dau un sfat".
— „Au fost o pereche de oameni, bărbat şi femeie, care se iubeau foarte mult, dar un ticălos şi-a băgat codiţa între ei şi a vrut să-i despartă. Ce pedeapsă crezi că i se cuvine?"
— „Şi tatăl meu, zise ea, a avut odată o astfel de judecată. Aveam patru cai sălbateci şi a legat mâinile răufăcătorului de doi cai şi picioarele de ceilalţi doi. Apoi dete drumul cailor, care luară câmpii şi-l făcură praf".

— „Foarte bine, zise prinţul. Atunci să primeşti pedeapsa ticăloşiei tale".

— „Ce-am făcut?" întrebă cioroaica. „Mă înfricoşezi iar, ca să mă faci să mă înegresc și să mor de mâhnire?"

La vorba asta prinţul strigă înciudat:

— „Nemernico, nu mai minți! Eu nu te voiu lega de cai, ci te voiu îneca!"

Și ieșind din cameră a poruncit slujitorilor s'o ia și s'o cufunde în vâltoarea râului. Iar el se aruncă într'o caleașcă aurită şi se duse într'un suflet la casa omului, de unde își luă logodnica şi o aduse cu alaiu la curtea împăratului. Aici se făcu o nuntă mare cum nu s'a mai pomenit, care ţinu săptămâni întregi cu ospețe și petreceri, de s'au mirat şi s'au bucurat toți boerii cu poporul.

SFEŞNICUL FERMECAT

A fost odată o femeie văduvă, care avea un copil de şcoală. Săracă fiind, muncea toată ziua la spălatul şi cârpitul rufelor prin vecini şi din ce agonisea, trăia şi ea şi băiatul ei Costea. Din nenorocire s'a îmbolnăvit şi a fost silită să zacă în pat acasă. A cheltuit tot ce bruma strânsese cu munca ei spre a-şi plăti doctor şi doctorii şi tot nu se mai făcea bine. In desnădejdea ei a chemat la dânsa pe un vecin, care era cafegiu şi i-a zis:

— „Dragul meu vecin, eu şi cu băiatul meu vom muri de foame; precum vezi sunt bolnavă şi nu mai pot munci pentru hrana zilnică. Te rog să primeşti pe băiatul meu să-ţi lucreze ca să poată să scoată măcar pâinea de care avem nevoie; fă-ţi milă de noi şi să trăeşti, să-ţi dea Dumnezeu toate bunătăţile!"

Cafegiul, deşi era şi el sărac, dar bun şi milos, a luat pe băiat la prăvălia lui. Costea fiind cuminte şi deştept, de cum a intrat în cafenea, a luat seamă că pereţii erau înnegriţi de fum, talerele ruginite, paharele şi ceştile murdare, podeaua nemăturată şi scaunele prăfuite. Indată se apucă de măturat, de curăţit pereţii de păianjeni şi de funingine, şterse scaunele de praf, spălă ceştile şi paharele şi frecă tingirile de străluceau ca oglinda.

Cum văzură cafeneaua curăţită oamenii veneau cu drag din toate părţile şi mereu era ticsită. Astfel jupânul a putut să-şi facă mai bine treburile. Pe zi ce trecea muşteriii

se înmulţeau şi singur băiatul văduvii slujea în cafenea. Cafegiul bucuros de hărnicia băiatului, i-a mărit simbria. Mamă-sa s'a însănătoşit şi trăiau deacum veseli şi mulţumiţi.

Intr'o zi spre seară a venit la cafenea un derviş cu o barbă albă ca bumbacul, s'a aşezat pe scaun şi a bătut cu pumnul în masă. Băiatul se apropiè de dânsul şi-l întrebă:

— „Ce pofteşti, dervişule?"

— „O cafea şi o narghilea", a răspuns dervişul.

Indată Costea îi pregăti narghileaua cea mai bună, o spălă îi puse tutunul cel mai bun şi i-o aduse odată cu cafeaua. După ce dervişul a sorbit cafeaua şi-a fumat narghileaua, a scos din buzunar un ban de aur, pe care îl lăsă pe tavă, şi plecă aşa de repede, că nu-l mai ajunse din urmă băiatul să-i dea restul. Costea povesti stăpânului său tot ce s'a întâmplat. A doua zi dervişul veni iar la cafenea, tot cam la aceiaş vreme şi ceru iar cafea şi narghilea, şi după ce a fumat şi a luat cafeaua, a lăsat un galben pe taler şi a plecat. Băiatul a alergat din nou după el, dar nu l-a putut prinde nici de data asta. Când dervişul sosi a treia oară la cafenea, băiatul i-a zis:

— „Cuvioase, de două ori ai lăsat pe masă câte un galben, stăpânul meu trebuie să-ţi înapoieze banii".

— „Nu, făcu dervişul, nu-mi trebuie nimic înapoi, ci aş vrea să te iau cu mine să te fac boier; şi dacă vrei să mă urmezi, lasă cafeneaua şi hai să plecăm numaidecât la palatul meu".

— „Nu pot face una ca asta, până nu întreb pe mama. Numai dacă mă va lăsa ea, voiu veni cu drag".

— „Mâine, adăogă dervişul, aştept răspunsul".

Seara Costea s'a dus acasă şi a povestit mamei sale tot ce i-a vorbit dervişul.

— „Ia seama, că el este turc", i-a zis îngrijată mama.

— „N'ai nici o grijă, mamă, urmă fiul ei, că eu nu sunt un băiat, care să se lase amăgit cu una cu două".

— „Atunci, dragul meu, du-te cu ajutorul lui Dumnezeu și fă cum te tae capul".

A doua zi Costea, venind la cafenea, rugă pe jupânul său să caute pe altcineva în locul lui, fiindcă el trebuie să plece. Spre seară veni dervișul și, după ce și-a băut cafeaua și a fumat narghileaua, o porni împreună cu băiatul.

Bătură cale bună, suind călare munții și coborând văile până dădură de o câmpie mare cât ai cuprinde cu ochii. In mijlocul acestei întinderi se înălța un turn de piatră așa de înalt de răsbătea cu vârful lui norii; era clădit la marginea unei grădini și ținea loc de cetățue în acea pustietate. Dervișul zise băiatului:

— „Intră aici pe poarta cea mare, du-te în curte și așază-te pe o laviță; și când vei auzi pe la amiazi turnul trosnind și are să se deschidă o poartă, tu intră repede. Să nu te temi deloc, ci numai să bagi de seamă: orice vei vedea și vei auzi tu să taci și să nu sufli nici un cuvânt, căci altfel e rău de tine".

Costea urmă sfatul dervișului, intră în curtea cetății și se așeză pe laviță așteptând troznirea turnului. Nu trecu mult și se auzi un vuet îngrozitor, trosniră canaturile și iată că poarta se dete în lături largă. Costea numai decât se grăbi pe subt ușă și se furișă într'o cămară ce îți lua ochii cu strălucirea ei de diamante și briliante. Apoi păși în altă cameră ferecată numai în aur și argint. De acolo într'o a treia ticsită de galbeni de tot felul de măsuri și prețuri. Scara avea trepte durate din aur; el se suia, se cobora și se tot minuna de mândrețele văzute: canapele aurite, policandre de diamante, oglinzi de cleștar. Sui scă-

rile din nou şi se miră de tot ce văzu de sus până jos până ajunse la cămăruţa din turn în care se afla întinsă o masă încărcată cu bucate care de care mai gustoase. Pe lângă masă erau două scaune aurite şi două tacâmuri cu două cuţite, două furculiţe, două linguri de aur, două pahare de cleştar, două garafe cu vin, iar pe deasupra atârna un policandru de diamante, care lumina dela sine fără să ardă gaz sau lumânări.

Bietul Costea lihnit de foame după atâta drum, când a văzut bogăţia asta de bunătăţi, a mulţumit lui Dumnezeu că l-a ajutat să ajungă până aici şi să-şi aline foamea ce-l chinuia. S'a înscăunat lângă masă şi a început a se îndopa cu poftă, dar luând o sticlă cu vin, şi vrând să toarne în pahar în acea clipă, ţâşni o fată mândră ca o zână.

— „Noroc, voinice!"

Băiatul nu crâcni nimic.

— „Bun sosit, dragul meu", adăogă fermecătoarea domniţă.

Băiatul tăcu iar chitic.

— „Dece nu-mi spui dragul meu, cum de ai ajuns pe aici şi cine te-a adus?"

Băiatul nu deschise gura. Atunci mândreţea de fată începu să-l sărute şi să-l resfeţe şi se rugă de el a-i rosti măcar un cuvânt, că ea nu mai poate suferi muţenia lui. Cum văzu că el nu mişcă şi stă aşa piatră de înţepenit, sună clopoţelul şi îndată se ivi o namilă de arap, care avea nişte ochi ca de jăratic, nişte buzoaie revărsate până la piept şi rumene ca mărgeanul, sprâncene şi mustăţi aşa de stufoase, de le putea răsuci şi înnoda până la ceafă, iar unghiile îi erau lungi de un cot.

— „Ce orânduieşti, domniţă?" întrebă arapul.

— „Să-l jupoi, pe acest mişel de venetic, care s'a cuibărit aici în palatul meu și nu vrea să descleşteze gura".

Când auzi una ca asta bietul Costea, încremeni de groază. Abia deschise gura și zise: „Indură-te, domniță", că deodată s'a închis poarta turnului şi s'a făcut întuneric de nu puteai vedea nici degetul. S'a mistuit şi arapul și domnița, dar ea din fuga ei ca vântul i-a aruncat băiatului un lucruşor, pe care el şi l-a îndosit în sân. Costea uluit şi tulburat începu a striga:

— „Unde ești, domniță? Unde ești, tu arapule?"

Nimeni nu-i răspunse; umblând pe un așternut de diamante, de briliante și de galbeni ticsiți prin odăi, nu găsea nici ușă, nici fereastră. Se urcă pe scări, se coborî, intră în odăi, se duse în sus, se duse în jos, dar nu dete de nimeni și nici nu dibui vre-o ieșire.

Trecu o zi, trecură două, şi Costea scos din fire se porni pe plâns; „Vai, oftă el, dece să mă iau după derviș? Dece n'am rămas în cafeneaua mea?" Dar în zadar se tot văita.

După vre-o săptămână, se sui pe o scară până la capătul de sus al turnului unde zări o bortă mică. Atunci se dete jos, luă un cuțit şi o furculiță şi începu a scobi tot mai mult gaura și o mări în destul. Când a văzut că-i încape capul s'a aplecat și și-a dat seama că era o adâncime fără fund. Când scoase o piatră de acolo, desluși un râu mare spumegat și clocotitor.

— „Ce e de făcut", gândi el în sine. „Dacă voiu rămâne aici, o să mor de foame. iar dacă îmi dau drumul pe gaura asta, poate voiu muri, dar poate să-mi aflu și scăparea în apele râului. De aceia hai mai bine să mă arunc, fie ce o fi și cum va da Dumnezeu".

Işi făcu cruce: „Doamne ajută" și se lăsă jos prin gaură. Se rostogoli în văzduh și căzu în râu aproape în nesimţire

fără însă ca să fie atins. Ştiind să înoate ajunse la ţărm şi sprijinit pe un trunchiu de copac sări pe uscat şi scăpă de primejdie.

Din întâmplare trecea pe acolo un grădinar cu măgarul încărcat de zarzavat, spre piaţa din oraş. Văzându-l ud leoarcă şi înfrigurat de spaimă, prinse milă de dânsul şi-l ajută să-şi vină în fire. Când Costea putu vorbi, îi povesti toată păţania lui şi-l rugă să-l ducă la mama sa.

— „Eu sunt un om lipsit, îi zise grădinarul, mă duc să-mi vânz zarzavatul ca să-mi hrănesc pe ai mei".

Costea căută prin buzunare, să găsească ceva gologani, dar degeaba; când se aplecă să caute şi în cisme, dădu de un galben care alunecase pe acolo, când el dibuia prin odăile întunecoase ale turcului. Il dete grădinarului ca să-l ducă la maică-sa.

După două zile de drum sosiră acasă.

— „Bună ziua, mamă".

— „Bine ai venit fiule", îi zise mamă-sa.

— „Pe unde ai umblat, maică?"

— „Nu mă întreba, mamă, ci mai bine dă-mi ceva să înbuc şi să mă spăl și apoi vei afla ce tărâmuri am cutreerat".

Mama îl spălă, îl pieptănă, îl primeni şi îi aduse de mâncare. Dar când lepădă hainele de drum, dădu de legătura ce-i aruncase domniţa din turn. Se uită bine şi văzu un mic sfeşnic. L-a pus pe poliţă. Seara când era vreme de cină, mama a adus o lumânare şi a lipit-o de sfeşnic. Deodată, când femeia aprinse lumânarea, se iviră trei fete frumoase ca nişte zâne. Cum te uitai la ele, îţi ieşeai din minţi. Una cânta din vioară, a doua din alăută și a treia juca. Până să se mistue mucul de lumânare, fiecare din fete a dat băiatului câte o năframă de mătase cu un nod

la capete în care era câte un galben. Bucuria lui şi a mamei sale fu nespusă. Aprinseră şi altă lumânare şi se întâmplă la fel aşa că într'o singură dimineaţă, punga lor se făcu doldora de galbeni.

Cum se crăpă de ziuă Costea s'a dus în târg şi a cumpărat haine nouă pentru el şi pentru maică-sa, a tocmit nişte meşteri ca să-i dreagă casa, şi a cumpărat tot ce-i trebuia, ca să poată trăi boiereşte. In fericirea lui i-a venit să meargă până la Ţarigrad, ca să cumpere lumânări şi să încarce o corabie cu ele, cu care la întoarcerea lui să-şi umple pivniţele şi să se dea la chefuri şi la petreceri.

Aşa dar găsind o corabie, plecă spre cetatea de scaun a împărăţiei. Două săptămâni i-au trebuit ca să-şi încarce corabia cu lumânări. Atunci căpitanul vasului îi zise:

— „După amiazi să fii la debarcader, ca să plecăm neîntârziat".

Costea s'a învoit cu el. După aceia s'a dus la un birt ca să stea la masă cu prietenii ce şi-i făcuse în oraş. Din vorbă în vorbă, pe nesimţite a trecut vremea. Ceva mai târziu şi-a luat rămas bun dela prieteni şi se îndreptă spre mal, dar corabia plecase şi abia numai pânza i se zărea. Atunci se înţelege cu un barcagiu, dându-i o sumă de galbeni ca să se ia repede în urma vasului. Vremea era bună, luntrea sbura pe valuri, dar şi corabia smolită de curând nu luneca mai puţin iute. Până la miază-noapte totul mergea bine; dar după aceia, dintr'odată, s'a ridicat o vântoaică grozavă că nu se puteau ţine, nici de pânză nici de funie. Talazurile se ridicau ca munţi spumegători, cerul era negru de nori, se lăsase de pretutindeni întuneric beznă, iar fulgerele şi tunetele făceau ca noaptea să fie un iad. Şi cârma s'a rupt, iar ei au lăsat în voia lor pânzele, neştiind încotro să o apuce. Numai

la zarea fulgerelor se mai desluşea ceva uscat, dar nu-şi dau seama pe unde erau, pânzele s'au sdrenţuit şi apele turbate ameninţau să-i înghită. Luntrea începu să ia apă.

— „Sfinte Niculae!" au strigat, „Ajută-ne".

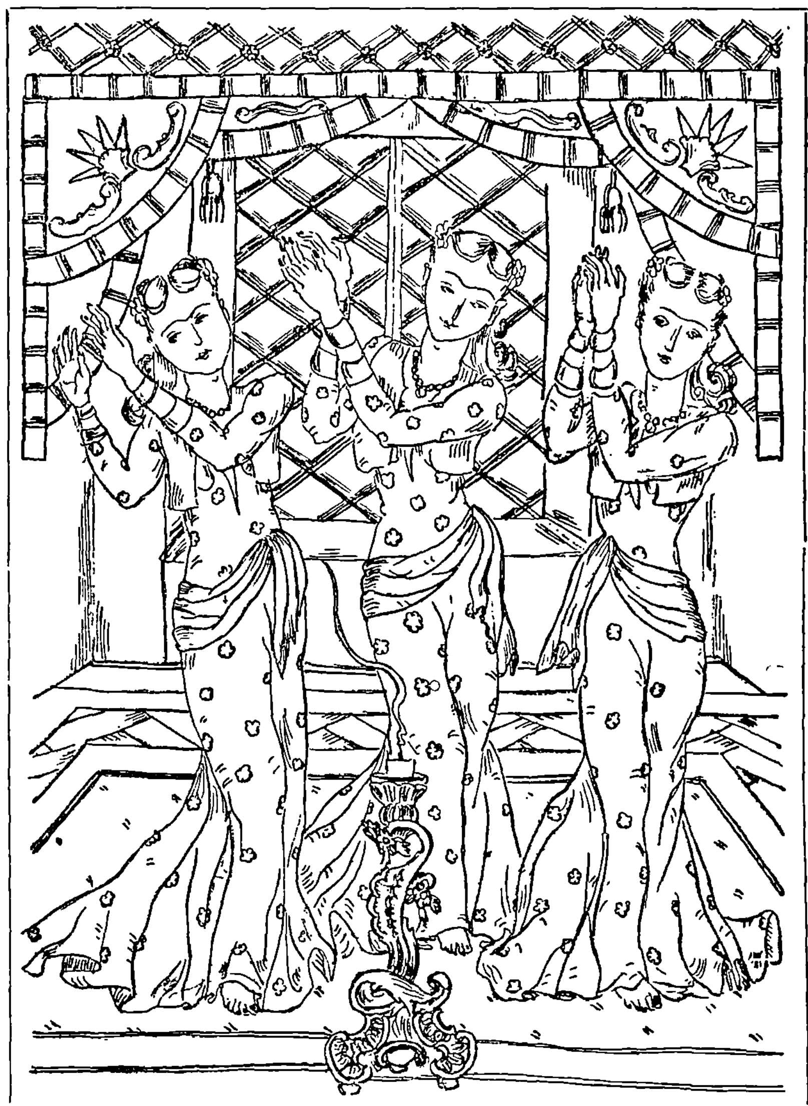
Dar năvăleşte un val, apoi vine al doilea, luntrea e svârlită pe nişte stânci de mal, unde abia au aciuat cu viaţă. Când s'a mai luminat, barcagiul a văzut luntrea făcută ţăndări, a izbucnit în lacrimi şi plângea ca un copil. Costea atunci, ca să-l mângâe, i-a dat încă un mai mare număr de galbeni, şi luntraşul mulţumit porni înapoi.

Iar Costea o luă rasna dealungul ţărmului şi haida-hai tot înainta, doar va da până la urmă de vre-un sălaş; când după mult umblet ajunse la un stejar, sub care curgea un izvor cu apă rece ca ghiaţa.

— „Să şed aci puţin la umbra acestui copac, să mă odihnesc", gândi el.

S'a răcorit cu apa izvorului că îi era sete, s'a mai înfiripat din merindele ce avea şi, aşezându-se sub copac, a aprins o lumânare în sfeşnicul lui, când iar au ţâşnit zânele cu care petrecu împreună.

Nu departe de acolo trăia într'un palat o prinţesă, închisă anume de tatăl ei împăratul, de teamă să nu o deoache oamenii uimiţi de frumuseţea ei. Tocmai atunci fusese trimisă la fântână ca să-i aducă apă proaspătă o femee roabă, care sosind acolo, cum văzu pe cele trei zâne, fermecată de cântecul şi jocul lor, a stat pe loc şi a uitat să se întoarcă la palat. Prinţesa, mirată de întârzierea ei, a trimes o altă femeie, care şi ea a 'ncremenit în faţa acestei încântătoare privelişti. Atunci mai trimise pe o a treia şi îi porunci să se întoarcă degrabă înapoi şi să spuie ce a văzut şi auzit. Femeia sosi tocmai în clipa când lumâ-

Luă o lumânare, o puse în sfeşnic, o aprinse şi ţâşniră iar cele trei frumoase gata de joc şi de cântec.

narea sfârâia gata să se stingă. Indată umplu ulciorul cu apă şi plecă la palat împreună cu celelalte două tovarăşe.

— „Ce-aţi văzut“, le întrebă prinţesa.

— „Ce să-ţi spun, iubita noastră stăpână, ce am văzut a fost o minunăție; și Măria Ta ești frumoasă de nu ai pereche, dar acolo la izvor este un voinicel, care străluceşte ca soarele, are şi trei fete ca zânele de mândre, de ai zice că sunt picate din soare. Ah! domniță, să le fi văzut cu ochii, să fi văzut şi pe acest Făt frumos, ți-ai fi pierdut minţile“.

Domnița auzindu-le, numaidecât porunci să se ducă la izvor ca să-l aducă pe acest tânăr împreună cu fetele. Femeile s'au dus şi l-au poftit în numele prinţesei. El a primit cu bucurie, și când a sosit prințesa a rămas uimită și inima-i svâcnea cu putere.

Ea întrebă: „Unde îţi sunt tovarăşele tale, de care mi s'a vorbit?“ Voinicul se rugă de prințesă să aștepte o clipă, ceru o lumânare, o puse în sfeșnic, o aprinse şi țâșniră iar cele trei frumoase, gata de joc şi de cântec.

Când prințesa văzu minunea asta, încremeni de mirare ne putând să-şi creadă ochilor. La stinsul lumânării, zânele au întins voinicului câte o năframă de mătase cu câte un nod, unde era ascuns câte un galben. Prințesa se aruncă în genunchi și îl rugă să îi dea în dar acest sfeşnic minunat. Dar el se împotrivi:

— „Nu se poate, mărită domniță. Dacă dorești să-l ai, trebuie să te însoțești cu mine ca să ne bucurăm împreună de el“.

In cele din urmă, cu vorbe drăgălașe și dulci, voinicul izbuti să înduplece inima prinţesei, ca să-l ia de soț. Prinţesa s'a rugat apoi de femeile roabe să nu o spună nimănui,

ca nu cumva să afle tatăl ei împăratul, de nunta ei cu un străin, că ar fi în stare s'o ucidă.

Dar când era să nască un prinţişor, una din femei, credincioasă împăratului, se duse într'una din zile la palat şi zise împăratului:

— „Să trăeşti Măria Ta, mă simt aşa de slăbită, că nu mai pot sta pe picioare, sunt tare necăjită că trebuie să-ţi spun un lucru care te va supăra grozav de mult!"

— „Ce grozăvie s'a întâmplat?" întrebă încruntat împăratul.

— „Ce rău mai mare poate fi pentru Măria Ta!"

Iată, şi iată şi îi spune femeia tot ce ştia. Impăratul se făcu foc de mânie.

A doua zi chemă divanul şi zise sfetnicilor săi: „Fiica mea, prinţesa ne-a făcut pe toţi de ruşine. Rămâne o singură hotărîre de luat, s'o osândim la moarte".

Divanul s'a sfătuit îndelung, dar la urmă toţi au fost de părerea împăratului. Unul singur dintre sfetnici, un bătrân de zile bogat, la minte vestit de înţelept, luă cuvântul:

— „Măria Ta, prinţesa este sângele tău şi măsura mi se pare prea aspră — să piară, în floarea tinereţii. E mai bine s'o lăsăm în plata Domnului. Fă un butoiu mare, pune în el merinde şi apă pentru un an şi aruncă-l în mare împreună cu prinţesa, şi fie ce o vrea Dumnezeu cu dânsa".

Acest sfat păru tuturor bun şi chibzuit în divan.

Impăratul pregăti butoiul cu fata lui şi-l porni pe valuri punându-i înăuntru apă de băut, pesmeciori, peşti săraţi şi pastramă şi de-ale îmbrăcăminţii. Toată lumea plângea de jale, că era tare dragă tuturor. Butoiul dus de ape s'a depărtat la larg.

In vremea asta sărmanul ei soţ, fu înştiinţat de soarta ei şi cu groază află că împăratul trimise oameni ca să-l omoare.

Intr'un amurg de seară părăsind palatul se strecură la țărmul mării unde găsind o luntre părăsită, intră în ea și o porni pe apă. După ce rătăci pe mare luni de zile, în urmă după multă trudă şi casnă, ajunse într'o pustietate, unde nici o viețuitoare nu se afla. Trase luntrea la mal și dură cu ea o cocioabă. Iși trecea timpul cu pescăria, sau vânând sălbătăciuni, pe care le jupuia şi se îmbrăca în pieile lor. Apoi semăna pe alocuri câte ceva spre a-şi spori hrana, mai hrănindu-se şi cu ierburi fierte, şi așa își ducea traiul de pustnic.

Dar, prinţesa închisă în butoiu, singură cum era sărmana a născut un copil strălucitor ca soarele, şi aşa se mângâia cu pruncul ei slăvit. A trecut aproape un an de când prințesa se călătorea în butoiu pe mare. Intr'o dimineață când soțul ei pescuia pe țărm, zărește o mogâldeață neagră, care tot venea spre el și din ce în ce se apropia mai mult, arătându-se tot mai mare. El se mira şi nu știa ce să fie: o luntre, sau o broască țestoasă trupeșă? A tot aşteptat până să vie şi când s'a apropiat a văzut că era un butoiu uriaş rostogolit pe valuri. Atunci huştiuluc în apă, începe a înota şi a trage butoiul, dar fiind cam greu, nu l-a putut urni ușor spre mal. Când se opintea astfel cu el aude un glas dinăuntru:

— „Ai milă de noi, bate mai încet, ca să nu mă omori pe mine și pe copilașul meu!"

— „Cine ești tu ascunsă în butoiu, ispită sau duh rău?" întrebă voinicul.

— „Nu sunt nici ispită, nici duh rău, ci sunt o biată femeie".

La vorba asta el şi-a adus toporul și a despicat butoiul, și ce să vadă? O femeie cu un pruncușor. Dar el nu o cunoscu, numai ea a știut că e dânsul.

El a golit butoiul de toate, le-a luat în luntre şi le aduse la cocioaba lui; acolo a aprins foc, a făcut de mâncare şi după ce au mâncat şi s'au îndestulat, a întrebat-o pe prințesă cine este şi de unde vine. Sărmana de femeie n'a vrut să-i spună adevărul; l-a încredințat numai că norocul a adus-o pe aici cu pruncul ei. El însă i-a povestit tot aşa cum a fost şi i-a mărturisit cine este, şi cum de a ajuns acolo. Atunci femeia s'a pus pe plâns, a tăcut şi n'a mai zis nimic.

Intr'o seară, când el plecă la vânătoare, prințesa aprinse o lumânare pe sfeşnicul cel vrăjit păstrat de dânsa şi iată că se arătară cele trei zâne. Atunci sosind el, rămase uimit când văzu pe cele trei zâne. Indată înțelese că femeia este soția lui. Cu lacrimi în ochi se îmbrățişară, sărută pe fiul său şi era nebun de bucurie. Ii părea rău numai că soția nu i s'a arătat dela întâia vedere. Dar ea o făcuse dinadins, pentrucă a vrut să vadă dacă n'o va cunoaşte singur.

Ca să nu mai lungim vorba, cum ei mai aveau încă ceva lumânări, au putut căpăta cu ajutorul zânelor sfeşnicului o mulțime de galbeni şi astfel s'au îmbogățit. Atunci soțul gândi să se ducă la cel mai apropiat oraş ca să-şi cumpere o corabie, şi apoi să vie să o ia cu el.

— „Du-te cu bine, îi ură ea şi să nu zăboveşti mult".

Voinicul cu punga plină de galbeni, a plecat, şi luând-o pe țărm şi călătorind vreme de o zi, a ajuns la un oraş mare. Acolo mai cumpără lumânări şi cu ajutorul sfeşnicului făcu o avere. După aceia se coborî la mal şi alese o corabie frumoasă, a dat o mie de galbeni aşa cum ceru căpitanul. Seara el s'a culcat într'însa. Noaptea mai arzând lumânări în sfeşnic, şi-a mai sporit averea şi pregătind cum trebuia corabia, după ce a aşezat în ea şi două

tunuri, s'a călătorit până a poposit la locul unde se aflau nevastă-sa şi pruncul. Aci s'a grăbit să-i ia cu el şi a pornit-o. Prinţesa s'a rugat de el s'asculte şi să meargă deadreptul la tatăl ei. Uitasem să spun că soţul ei spusese corăbierilor şi slugilor ce adusese cu dânsul în corabie, că el este un prinţ şi că împreună cu nevastă-sa şi copilul său călătoreşte în lume. Deaceia el, ca să placă nevestei sale, orândui cârmaciului să ia drumul spre cetatea tatălui ei.

Când au ajuns în limanul împărătesc, prinţesa porunci să dea cu tunul de o sută de ori. Lume peste lume, aflând că o corabie de aur şi cu tunuri a intrat în liman, s'a grămădit de pretutindeni, ca să vadă corabia. Toţi cei dela palat, când se înfăţişe o astfel de corabie, au înţeles că vine un prinţ sau un craiu şi au poruncit să-l întâmpine cu o sută de focuri de tun şi să pregătească cetatea, ca să primească cu tot alaiul cuvenit un astfel de oaspe luminat. Aşa că s'au făcut numai decât toate pregătirile, s'au împodobit drumurile cu flori şi toată lumea roia pe ţărmul mării. Curând după aceia se desprinse dela corabie o luntre aurită şi apropiindu-se de mal, căpitanul a spus mulţimei care aştepta acolo, că în corabia aceia e un prinţ, care cu prinţesa şi copilul lor călătoreşte în lume. Atunci împăratul luând pe sfetnicii săi, s'a dus la corabia prinţului străin ca să-i iasă întru întâmpinare. Cum i-a văzut, prinţesa s'a ascuns în corabie. Impăratul când s'a suit acolo, a rămas uluit de curăţenia şi de aurul care strălucea. După ce au vorbit împreună şi au fost încântaţi cu toţii, împăratul s'a întors la palat. Peste puţin se coborî şi tânărul prinţ în oraş şi luând cu dânsul sumedenii de bani de aur îi presăra oriunde trecea pe uliţi, şi oamenii se băteau culegându-i de pe jos. Toţi se uitau şi se minunau de dărni-

cia lui și îi strigau: „Să trăiască ani mulţi ca să împartă comorile săracilor şi Dumnezeu să le dea şi lor un astfel de împărat!" Mulţimea toată l-a însoțit, ca să-i facă cinste, până la corabie.

A doua zi împăratul a chemat pe prinţ la masă, unde s'a ospătat împărătește; apoi după masă au jucat cu zarul și a câștigat împăratul. Intorcându-se apoi la corabie, a povestit prințesei tot ce s'a petrecut, şi cum a jucat cu zarul și a pierdut.

— „Mâine să te duci iară, îi zise prințesa, ai să joci şi ai să pierzi, dar să spui că ai un frate mai tânăr în corabie, care ştie bine acest joc, şi el o să te roage, să i-l aduci ca să joace cu dânsul.

Când prințul s'a dus iară la palat, a jucat și a pierdut. Pe împărat nu putea să-l bată decât numai fiică-sa pe care o gonise, și rămăsese deci el singur neîntrecut meșter al jocului. Prințul făcu întocmai cum îl rugase prințesa. După ce pierduse şi de data asta zarul, a spus împăratului că el are un frate mai mic în corabie, care până acuma n'a fost bătut. Impăratul s'a mirat ca el să aibe un frate și să nu-l aducă aici ca să-l vadă. L-a rugat numaidecât să vię cu el să joace împreună, ca să-i vadă dibăcia. Și tânărul s'a dus să-l aducă. Intors la corabie a povestit prințesei tot.

— „Ascultă acuma, a zis soțului ei prințesa, eu am să mă îmbrac ca bărbat şi o să ne ducem împreună la palat, iar când o să începem să jucăm cu tatăl meu zarul, tu să te prefaci că-ți este somn și el o să-ți dea voe să te culci în odaia de alături. Tu atunci să te uiți pe gaura ușii, ca să vezi cum am să-l joc eu pe tatăl meu".

A doua zi prințesa îmbrăcată în haine bărbătești, s'a făcut un tânăr frumos de poveste, își ascunse în buzunar sfeșnicul şi porni spre palat. Impăratul a primit pe tânărul

prefăcut, au pus masa şi după ce au mâncat şi au băut, l-a întrebat:

— „Tu ştii să joci zarul aşa de bine, încât nimeni până acuma n'a putut să te bată?"

— „Eu", răspunse ea, „și dacă vrei, poftim încearcă-mă".

Și cum s'au pus la joc, prințesa pierde. Joacă a doua oară pierde împăratul. Pe urmă câștigă de două ori prințesa şi împăratul se dădu bătut. Soțul ei se uita prin gaura uşii din odaia de alături. Impăratul stătea mâhnit.

— „Dece ești așa de mâhnit Măria Ta?" îl întrebă prințesa.

— „Că până acuma", făcu împăratul, „nu m'a învins nimeni la joc altcineva afară de fiica mea".

— „Și unde este fiica ta? Să vie aici să joace cu mine, să văd și eu ce poate".

— „Nu este aici, că am măritat-o cu un prinț, care a luat-o și s'a dus departe în țara lui".

Impăratului i-a fost rușine să-i spună că o surghiunise.

— „Nu face nimica", zise prințesa. „Dă-mi voie acum, să te fac să te bucuri; să poruncești numai să ne aducă o lumânare și nimeni să nu intre aci pe nechemate".

După ce i-au adus o lumânare, s'au retras de acolo toți și ei au rămas singuri. Aprinzându-se lumânarea pe sfeșnicul vrăjit, îndată au răsărit cele trei zâne, cunoscute de noi. Impăratul s'a speriat de această priveliște, ne știind ce să mai zică; credea că era vis, și cât pe aci să-și iasă din sărite. După ce s'a topit lumânarea, cele trei zâne deteră prințesei trei năframe de mătase la fiecare capăt înodat cu câte un galben. Atunci împăratul năucit se rugă să-i dea acest sfeșnic năsdrăvan; pentru asta i-a făgăduit că-i va da chiar jumătate din împărăție.

— „Ce să fac cu jumătate din împărăţie; acest sfeşnic nu-l dau pe bani şi nici pe toată împărăţia ta".

— „Ce vrei să-ţi dau, ca să-mi dăruieşti această minunăţie".

— „Ţi-aş spune dar mi-e tare anevoie".

— „Poţi să mi-o spui, că aici suntem singuri şi nimeni nu ne vede şi nu ne aude".

— „Ca să-ţi dau sfeşnicul, va trebui să ard pecetea mea pe jăratec şi să te pecetluiesc pe spate, să fie dovadă, că vei fi supusul meu".

— „Cum se poate una ca asta, eu om bătrân şi împărat să fiu pecetluit?"

— „Dacă vrei", îi răspunde prinţesa.

Impăratul ne având încotro, a primit să fie pecetluit ca să câştige sfeşnicul cel minunat. El atunci îşi lăsă spatele gol, dar în loc să-l pecetluiască, prinţesa scoate din buzunar o biciuşcă şi începu să-i tragă.

— „Oh!" începu să ofteze împăratul de durere.

Prinţesa îşi desbrăcă hainele bărbăteşti, se arătă ca femeie şi zise tatălui său:

— „Tu pentru un sfeşnic, deşi eşti bătrân şi împărat, ai primit această înjosire, şi eu care eram tânără şi neştiutoare de lume, ce rău ţi-am făcut că m'am măritat cu o podoabă de tânăr de m'ai gonit în butoiu ca să pier în pustietatea mării".

Impăratul încremeni:

— „Tu eşti, fata mea?"

— „Eu", răspunse ea, „sunt fiica ta şi tânărul, care este în odaia de alături e soţul meu".

Apoi dânsa i-a povestit pe rând cum s'au întâlnit, cum s'au îmbogăţit şi cum au ajuns până aci. Impăratul uită tot

trecutul şi nu mai putea de bucurie, şi crainicii au trâmbiţat că s'a întors prinţesa teafără şi sănătoasă. Apoi s'au pregătit şi au făcut nunta, care a ţinut patruzeci de zile şi nopţi, de ospătări, de petreceri şi veselie.

In fruntea tuturor a fost pus bătrânul sfetnic, care dăduse sfatul de mântuire a prinţesei.

MUTUL VIOLONIST

A fost odată un pescar nevoiaş, care trăia împreună cu femeia lui și cu un băiat de şcoală. Ca să-şi hrănească pe ai săi, el se ducea zilnic la mare unde pescuia, și cu peştii ce-i prindea, ieșea în piaţă de-i vindea şi astfel îşi cârpea zilele. Soţia lui era o femeie bună, harnică și cuminte, dar trăiau în mare strâmtoare de sărăcie.

Intr'o seară cum stau tustrei lângă vatră și ascultau vifornița de afară, pescarul era tare îngrijorat, la gândul că ziua următoare va fi poate pierdută, neputând să meargă la pescuit pe așa vreme. Băiatul său înțelese grija ce-l frământa și zise:

— „Tată, ia-mă și pe mine odată ca să învăţ și eu pescuitul; poate oiu avea norocul să prind mai mult pește".

Dar tatăl se împotrivi:

— „Ei! fătul meu, n'a sosit încă vremea ta; acuma trebuie să înveți carte și mai târziu când vei fi mai mare am să te iau cu mine".

Copilul tăcu și stătu cu sufletul mâhnit. Il mai rugă a doua și a treia oară, dar rugămintea îi fu zadarnică.

Noaptea, când părinții dormeau, el luă o sfoară și legă piciorul tatălui cu un capăt, iar cu celălalt piciorul său. Când pe la cântători pescarul a vrut să se scoale ca să meargă la treburile lui, băiatul îl simți, deslegă pe furiș sfoara dela piciorul părintelui său și alergă la luntrea care sta otgonită la mal unde se îndosi. Când începu pes-

cuitul mai departe spre lac, iată că Ion scoase capul din ascunzătoare și ieși la iveală. Tatăl, la vederea lui, îl certă pentru purtarea-i copilăroasă:

— „Vezi, tu nu ești bun de carte; se vede că vrei să duci o viață chinuită și plină de necazuri. Apucă dar vâsla și ajută-mă să arunc mreaja ca să vedem, care ți-e norocul".

Dar băiatul avu mână bună; și el și bătrânul nu mai puteau de bucurie, când văzură cum se sbăteau în plasa lor sumedenie de pești. Cu această neașteptată agonisită, tatăl se întoarse cu luntrea la țărm. Ion, luând coșul cu pești, s'a dus în oraș și a început să cutreere străzile strigând în gura mare:

— „Pești, pescarul, pește proaspăt", și în câte-va ceasuri el vându toți peștii afară de unul mai mare. Și cum striga mai departe, iată că se deschide o ferastră unde se ivi deodată chipul unei fete:

— „Băete, băete", strigă fata.

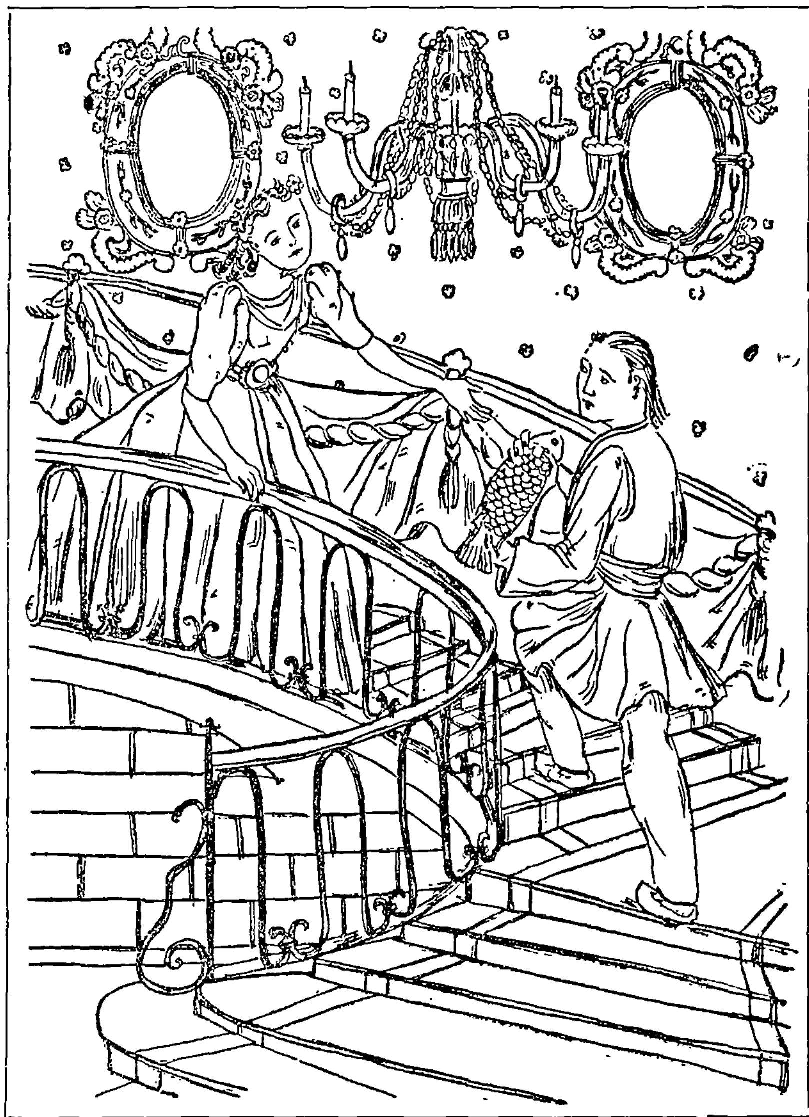
Pescarul se întoarse spre ea.

— „Cum dai peștele?"

— „După cum poftești".

— „Hai, vino sus".

Când Ion intră în casă, ce să-i vadă ochii? Pe scări așternute covoare de catifea, pe pereți numai oglinzi mari de cleștar, pe sus atârnate policandre de aur și alte scumpeturi ce minunară pe săracul pescar. Buimăcit și înmărmurit de atâta strălucire, privea în juru-i și se tot minuna de casa boierului, când deodată se apropie mândrețea de fată și-i cumpără peștele pe trei galbeni. Ion fericit de acest câștig nemai pomenit pentru el, era să sboare de bucurie; coborî treptele dintr'o săritură și în curând a fost acasă.

Pe scări așternute numai covoare de catifea, pe pereți numai oglinzi de cleștar, pe sus policandre de aur, ce minunară pe săracul pescar.

— „Ţine, tată, banii ce am câştigat din vânzarea peştilor. Trei galbeni mi-a dat o coconiţă, care mi-a spus să-i mai duc şi mâine peşte“.

— „Ia seama, zise tatăl său, nu cumva i-ai furat, că am să te arunc în mare“.

— „Jur că nu i-am furat, tată. Dacă vrei, mergem împreună să întrebăm“.

In ziua următoare avură iar noroc cu peştele tatăl şi fiul. Ion a pornit-o din nou pe străzi. Când ajunse în dreptul casei boiereşti şi — strigă: „Peşte, peşte“, frumoasa fată auzind glasul pescarului, îl chemă sus, îi luă doi peşti şi îi dădu cinci galbeni. El o sbughi iute acasă şi îi zise tatălui său:

— „Uite, tată, că şi acuma mi-a dat cinci galbeni“.

Nu-i căzu bine bătrânului şi-i ceru fiului său să-i arate casa boierului. Când sosiră amândoi acolo, tatăl zise băiatului:

— „Intoarce-te acasă, şi du-te la luntre ca s'o pregăteşti de pescuit“.

Şi el intră singur ca să vadă pe stăpână. Ea, înştiinţată de asta, pofti pe bătrân în odaia ei. Dar pescarul n'a cutezat de ruşine să calce pe bogăţia de covoare. Deaceia spre a nu le murdări, se grăbi să-şi scoată cismele. Când să intre, ce să vadă? O mândreţe de fată cum nu mai văzuse.

— „Voie bună, fata mea“.

— „Bună să-ţi fie inima, taică“, răspunse ea zâmbind.

— „Mă rog, cu voia ta, a fost pe aicea un băiat care v'a vândut peşte?“

— „Dece mă întrebi, taică?“

— „Sunt tatăl băiatului“, a răspuns pescarul.

— „Tu ești tatăl băiatului, care mi-a adus ieri și astăzi pește?"

— „Chiar eu și am venit să aflu, de nu cumva fătul meu a luat dela tine, galbenii ce mi i-a adus".

— „Eu însă-mi i-am dat, în schimbul peștelui. Stai jos, taică, să iei o dulceață și o cafea, că aș avea ceva de vorbit.

După ce bătrânul a luat dulceața și a sorbit cafeaua, fata îi zise:

— „Ai copil bun și isteț și m'am gândit că ar fi bine să mai învețe carte. De aceia dacă și tu gândești la fel, eu l-aș ținea cu cheltuiala mea la învățătură. Primește o sută de galbeni dela mine și trimete-mi-l mâine de dimineață".

— „Cu plecăciune și multă mulțumire, răspunse bătrânul. Dar dânsul nu mai vrea să învețe; eu l-am îndemnat să se ducă la școală, dar el ține mult să vină cu mine la pescuit".

— „Dacă vrea ori nu vrea să învețe carte, asta mă privește pe mine", stărui fata.

— „Eu nu știu cum să mulțumesc pentru atâta bunătate. Sărut mâinile, dar să știi că eu nu mai pe el îl am".

— „Fii liniștit, taică, băiatul va trăi lângă noi ca în sânul lui Avraam".

Intorcându-se acasă, pescarul a povestit femeii tot ce a vorbit cu jupânița, și după ce s'au chibzuit bine, s'au înțeles împreună să încredințeze pe băiat în mâinile boierilor. Ion înnebunea de bucurie, gândind că avea să șeadă într'un palat, să calce pe mândrețe de covoare, să se întindă pe canapele de mătase și de catifea, să-și vadă obrazul în oglinzi de cleștar și mai ales să aibă cu ce să ajute pe tatăl și mama lui. A doua zi, după ce s'a îmbrăcat cu hainele cele mai bune și și-a luat rămas bun dela părinți, a pornit spre curtea boierului.

Când l-a văzut fata, puse de-i pregăti o baie, și îi dete haine noui, frumoase ca să se îmbrace, apoi îi arătă noua locuință. Tocmi cei mai buni învățători ca să-l învețe carte și limbi streine, precum și un dascăl de muzică pentruca să-l învețe să cânte din vioară. Băiatul înainta pe zi ce trecea cu învățătura și toți se mirau de deșteptăciunea lui. Și după trei ani fu gata învățat.

Fata boierului era singură la părinți, și tatăl ei era cel mai bogat om din ținutul acela. Intre alte bogății avea vre-o zece corăbii, cu care călătorea așa de departe, că abia se întorcea la doi, trei ani odată și atunci era întâmpinat de ai săi cu cel mai mare alaiu, că toți oamenii, și mici și mari și săraci și bogați, îl iubeau ca pe un părinte al lor de bun și milostiv ce se arăta. Mama fetei locuia în altă casă și nu știa ce făcea și dregea fata ei.

Tocmai trecuseră trei ani dela plecarea boierului și lumea aștepta să se întoarcă din călătoriile lui și se pregătea să-l întâmpine cu mare cinste. Atunci fata chemând pe Ion, îi zise:

— „In curând are să vie tatăl meu. Ține acești galbeni și spune oamenilor că ai venit din altă țară, că ești fiu de boier mare și că ți-a plăcut cetatea noastră, și că ai să zidești cu acești galbeni un palat în dreptul casei noastre, și vom vedea ce are să se întâmple.

Ion luând banii, s'a dus de acolo și după trei zile, întorcându-se, a cumpărat un loc peste drum de curtea boierească, a zidit o casă mare și a spus la oameni că el este un prinț străin, care a venit prin partea locului, fiindcă i-a plăcut foarte mult.

Nu trecu multă vreme și sosi boierul cu cele zece corăbii, încărcate cu mărfuri și lucruri scumpe. O lună de zile a ținut descărcatul corăbiilor. Toți oamenii cu mic cu

mare s'au repezit spre ţărm şi i-au făcut primire de împărat. Numai Ion s'a făcut că e prinţ şi nu a luat parte.

Intr'o zi boerul ieşind în cerdacul casei sale, văzu o casă mai mare şi mai frumoasă decât conacul său. Intrebând pe soţia lui a cui este casa, ea îi răspunse:

— „Nu ştiu, dragul meu, ce să-ţi spun. De curând a venit un tânăr şi frumos prinţ, care a zidit acest palat. Mie, să-ţi spun drept tare mi-a plăcut și socot că ar fi bine pentru noi să-l facem ginere".

— „Gândul acesta nu e rău, dar trebuie mai întâi să-l cunoaștem de aproape, să vedem de e vrednic de noi".

Când boierul se ducea la cafenea, toţi îl salutau sculându-se în picioare, numai Ion nu se mişca deloc. Totuși prin mijlocirea unor oameni de seamă, Ion făcu cunoştinţă cu boierul și în curând se împrietenïră şi astfel el dobândi inima lui.

Când boierul voios s'a dus acasă şi a dat cu ochii de nevastă-sa, i-a cuvântat:

— „Nevastă, ai dreptate, acest tânăr e o comoară de om și mâine am de gând să-l chem la masă şi să-i spun că dorim să-l facem ginere".

Ion fiind chemat la boier, a venit la ceasul cuvenit, dar s'a prefăcut că n'o cunoaște deloc pe fata lui. După ce stătură mai mult de vorbă, în cele din urmă boierul luă cuvântul:

— „Noi, fătul meu, te-am chemat să-ţi spunem că ţinem la tine şi te iubim şi te-am ales din parte-ne ca să fii băiatul nostru; noi nu avem alţi copii, ci numai o singură fiică, şi dorim pentru ea un om cumsecade, ca s'o vedem bine așezată la casa ei, să ne bucurăm şi noi de fericirea ei".

Ion, învățat de mai înainte de fată, cum să se poarte și să vorbească cu părinții ei, a răspuns:

— „Vă rog să mă iertaţi, eu nu pot să fac nimic fără învoirea părinţilor mei. Am să le scriu şi dacă ei se vor învoi, sunt gata să rămân aici şi să iau pe fiica voastră, care e neîntrecut de bună şi frumoasă".

— „Bine, fătul meu, să le scrii şi poate să fie cu noroc".

După masă Ion, mulţumind frumos pentru cinstea ce i se făcuse, a plecat la el. A doua zi chemă o slugă de încredere şi-i porunci: „Ia un cal sprinten, ţine aceste scrisori şi aşterne-te drumului, umblă ori încotro vrei şi să te înapoezi numai peste o lună. La întors, când te vor întreba de unde vii, să spui că ai fost la tatăl prinţului tău".

Sluga, cuminte, încălecă pe un cal şoiman şi plecă pe unde o duse vântul.

După ce trecu luna, boierul ieşind ca de obiceiu în cerdac, văzu un călăreţ venind cu ştafetă în goana calului şi oprindu-se la poarta casei lui Ion, care luă plicul cu scrisori în mână şi le ceti. Ispitit boierul dădu fuga la Ion şi-l întrebă de răspuns:

— „Am primit multe scrisori dela prieteni şi rudenii, cărora le pare tare rău de înstrăinarea mea, iar părinţii în bunătatea lor se învoiesc şi îmi dau binecuvântarea, rugându-mă să nu-i uit să mă duc să stau şi pe la ei".

Boierul şi familia lui erau în culmea bucuriei. Ei grăbiră pregătirile pentru nuntă, chemară lăutari pentru joc şi puseră să dea cep la butoaiele de vin, spre a se înveseli toţi nuntaşii. Au venit oameni până şi din împrejurimi, ca să fie de faţă la aceste alaiuri şi petreceri boereşti şi să vadă pe tânăra pereche despre a cărei frumuseţe mersese vestea. Toate corăbiile, care se aflau în liman, au fost împodobite ca de sărbătoare cu flamuri, şi tunurile bubuiau de sguduiau pământul; se făcură şi luminaţii, de părea noaptea luminată ca ziua.

Sosi şi ceasul cununiei. Lume nenumărată se strânse în jurul palatului ca din basme luminat şi toţi erau îmbrăcaţi în haine nouă ca de sărbătoare. Slujba la biserică se făcu cu mulţi popi, toţi îmbrăcaţi în alb, cu flori cusute în aur, şi înşiruindu-se cu toţii dela curte până la mitropolie.

După slujbă a început petrecerea şi jocul. Mireasa avea o surată, căreia i se destăinuia fără teamă. Când tăinuiau între ele, prietena a zis miresei:

— „Vezi cum un băiat de pescar se însoară cu o fată de boier!"

Ion, din nenorocire, auzi vorba. Şi cum plecară oaspeţii, chipurile că merge la plimbare, se furişă în cămăruţa unde îşi lepădase hainele de pescar, le îmbrăcă şi o luă tiptil spre ţărm, fără a fi cunoscut de nimeni.

Era vreme caldă de vară. Stelele străluceau pe cer, noaptea era plăcută şi răcoritoare.

Tocmai când s'a lăsat pe malul mării, o corabie sta gata de plecare spre altă ţară. El făcu semn unor luntraşi, ca să-l ducă la corabie. Dar corăbierii, cari stau la deslegarea otgoanelor, nu voiau să-l mai primească, fiind târziu. Doar unul dintre dânşii se duse iute la căpitanul corăbiei, şi-l înştiinţă despre el. Căpitanul mijloci îndată strigând:

„Lăsaţi-l să intre, şi aide, nu mai pierdeţi vremea".

Ion se încorăbie. Matrozii ridicară cangea, întinseră pânzele, corabia se puse în mişcare şi se porni spre larg.

După o călătorie de mai multe zile, sosind într'un liman, Ion coborî şi mergând în neştire, dete de o piaţă mare cu numele de Mehmed-Ali. Se opri în faţa unei prăvălii unde un arap lucra împletind zimbiluri. Ion căuta prin semne să facă pe arap să priceapă, că el cerea să intre ca să lucreze la dânsul, spre a-şi agonisi hrana. Arapul, om bun şi milos, primi pe mut şi-l învăţă a împleti panere din curmal.

Ion, deştept cum era din fire, deprinse repede meseria şi făcea nişte coşuri aşa de bine lucrate, de întrecea pe meşterul său. Veneau muşterii de pretutindeni să cumpere marfă din prăvălia arapului. Nu trecu mult şi arapul se îmbogăţi cu hărnicia şi iscusinţa ucenicului său:

„Dumnezeu mi l-a trimis pe mut", se lăuda arapul la cunoscuţii lui. Ii cumpără haine nouă, îl îmbrăcă frumos şi îi dete din bucatele lui.

Intr'o zi Ion ceru prin semne dela arap să-i aducă o vioară. Arapul, când a auzit că un mut cere să cânte din vioară, ca să nu-i strice pofta, îi cumpără o vioară mai proastă. Cum a văzut-o, mutul a aruncat-o cu dispreţ şi prin semne îi dete a înţelege că trebue să se ducă singur să-şi aleagă una.

— „Aide, mutule, îi zise arapul, să mergem, să-ţi alegi tu singur o vioară cum îţi place".

Când au intrat în dughiana cu viori, se uită la dreapta şi la stânga şi văzu o vioară de mare preţ. Se miră şi negustorul că mutul şi-a ales vioara numai cu ochii.

— „Să vedem acum dacă ştie şi să cânte".

Când mutul a tras din arcuş şi a început să cânte, negustorul şi arapul rămaseră încântaţi şi uimiţi. Indată arapul cumpără vioara pe preţul tocmit şi se întoarseră la prăvălia lor.

In toate serile Ion se punea pe cântat, şi lumea se strângea droaie în faţa dughenii, ca să asculte cântecul fermecător din vioara lui. Cum înceta din arcuş, toţi care ascultau cumpărau câte un paner.

Din zi în zi se lăţea vestea despre mutul cântăreţ, aşa că în curând svonul ajunse şi la urechile împăratului din acel meleag.

Intr'o zi se înfăţişă un om la curte şi zise împăratului:

— „Măria-Ta, s'a pripăşit la noi un mut, care cântă din vioară aşa de minunat că mişcă până şi arborii şi îmblânzeşte şi fiarele".

Auzind una ca asta, împăratul dădu poruncă să i se aducă numaidecât mutul. Dela întâia atingere din arcuş, el fu cucerit, închipuindu-şi că-i răsună cântare din raiu. Deaceia şi-l luă la curte, şi chemă tot felul de vraci şi vrăjitori, spre a-i tâlcui dacă muţenia lui e din născare şi dacă are leac.

„Cum se poate Măria-Ta, un mut din născare, să fi învăţat cântări aşa de frumoase şi să le cânte cu aşa măiestrie?"

Atunci împăratul a dat sfoară în ţară prin crainici că aceluia, care va vindeca pe mut îi va hărăzi jumătate de împărăţie, altfel îi reteza capul. Au ieşit crainici în toate părţile lumii şi au vestit porunca împăratului. Mulţi vraci şi vrăjitori s'au înfăţişat, dar nici unul nu s'a găsit în stare să vindece pe mut şi aşa pe rând îşi pierdeau capul.

In vremea asta mireasa părăsită aştepta în zadar să se întoarcă mirele ei. Ion a fost căutat în toate părţile, dar nicăiri nu s'a dat de el. Bietei fete îi venea să moară de necaz; a cernit tot palatul cu perdele, s'a îmbrăcat şi ea toată în negru, dar tot nu-şi pierdea nădejdea că-l va găsi vreodată.

I-a venit atunci gândul să dureze o fântână de marmură cu cinci şanţuri spre ţărmul mării şi să pue în fruntea ei chipul cioplit al lui Ion, înfăţişat tocmai aşa cum zicea el din vioară. Aşeză doi păzitori de o parte şi alta, ca să asculte zi şi noapte orice cuvânt s'ar şopti despre iubitul ei.

Intr'o zi doi oameni dela o corabie au ieşit să ia apă dela fântână. Pe când unul umplea vasul, celălalt se uita mirat la chipul de marmură al cântăreţului.

— „Ia vino şi vezi, frăţioare, zise acesta din urmă, nu seamănă acest chip cu mutul văzut de noi în prăvălia arapului?“

— „E leit el“, răspunse cel dintâiu. Cum vorbeau aşa corăbierii, paznicii pun într'o clipă mâna pe ei şi-i duc la stăpâna lor.

— „Nu vă temeţi, căci numai o întrebare are să vă facă şi apoi o să vă dea drumul“.

Aduşi în faţa unei fete, ea numaidecât îi iscodi:

— „Oameni buni, unde aţi văzut voi pe acela care seamănă cu chipul de marmură dela fântână?“

Dânşii au mărturisit tot ce ştiau despre mut, cum a fost chemat la curte şi cum împăratul, care îl iubeşte mult şi doreşte vindecarea lui, a trimes în mai multe rânduri crainici spre a da veşti în toate părţile că aceluia care îl va face bine îi va dărui jumătate de împărăţie, iar de nu, unde îi stau picioarele îi va sta capul.

Ea de bucurie, mulţumindu-le pentru ştirile date, le-a făcut câte un dar şi le-a dat drumul să meargă la trebile lor.

Mireasa nu-şi mai pierdu vremea, se desbrăcă de rochia neagră şi îmbrăcă haine bărbăteşti, puse ochelari la ochi şi o pălărie, îşi luă şi un toiag, se făcu vraciu mare şi plecă în ţara unde se afla mutul.

Indată după sosire vesti printr'un crainic, că a venit un nou vraciu în stare să vindece un mut din născare. Apoi se duse drept la împărat, şi-i zise:

— „Măria-Ta, sunt un mare meşter în vindecarea muţilor. Dacă în patruzeci de zile nu-l voiu face sănătos pe mutul Măriei-Tale, îmi dau capul“.

— „Nu ţi-e milă de tinereţea ta?“ întrebă împăratul.

— „Imi cunosc meşteşugul, şi nu mă tem, Măria-Ta“.

Dar cer o învoială: o locuinţă unde să nu intre nimeni altul decât eu şi mutul".

— „Ia seama bine că nu pot să te cruţ de pedeapsă", zise împăratul.

După ce se întâlniră laolaltă, vraciul nostru rămâind singur numai cu mutul, scoase hainele bărbăteşti şi îmbrăcă cele de mireasă, ce şi le adusese cu ea, şi începu să se roage de Ion şi să plângă dinaintea lui:

— „Nu ţi-e milă de mine, Ioane, nu sunt eu mireasa ta? Nu sunt eu care te-am iubit de când erai un băeţel, şi ţi-am făcut atâta bine?"

La fiecare întrebare, el rămânea tot mut. Ba se prefăcea că nici măcar n'o cunoaşte. Ba făcea tot felul de semne ca să arate că nu înţelege nimic din vorbele ei.

Aşa trecură cele treizeci şi nouă de zile şi iată că nici acum când se luminase în a patruzecea zi, Ion nu voia să deschidă gura şi stătea mut. Fata îl crezu şi zise:

— „Dece să mai trăesc dacă nu am putut să-l vindec!"

Şi a îmbrăcat hainele bărbăteşti, a aruncat în foc pe cele de mireasă, a sărutat pe Ion, s'a văitat şi a plâns până ce n'a mai putut, gândind că i s'a apropiat ceasul din urmă. Au venit păzitorii dela palat să vadă dacă mutul a vorbit. Domniţa le-a spus s'o ia şi s'o ducă la locul de osândă, că nu l-a putut tămădui. Atunci au pus-o în caleaşcă s'o ducă afară din oraş. Mutul făcu semne desnădăjduite să-l suie şi pe el, dar oamenii nu puteau să nu-l ia cu ei, căci aşa fu şi porunca împăratului.

Venise lume peste lume să plângă pe tânărul vraciu. Când sosi ceasul şi călăul se pregătea să ridice satârul ca să-i reteze capul, pe loc mutul strigă: „Stai!" Toată lumea a rămas uimită şi toţi se bucurară când auziră că mutul a glăsuit. Călăul rămase cu satârul în mână nemişcat.

O tăcere de mormânt a cuprins pe toți așteptând cu inima tremurândă, ca să vadă ce are de vorbit mutul. Ion deschizându-și gura a zis miresei sale:

„Băiatul unui pescar nu se cuvenea să se însoare cu fata unui domn, dar uite că acum un băiat de pescar scapă dela moarte o fată de domn“.

Apoi s'au îmbrățișat amândoi și au plâns nebuni de bucurie și s'au dus la palat. S'a îmbrăcat mireasă în alte haine frumoase și a povestit împăratului viața lor. Impăratul fiind deplin mulțumit, le-a dăruit jumătate din țara lui și i-a înfiiat că tot n'avea el copii. Au chemat și pe părinții lor și au făcut o petrecere din cele mai lungi și mai mari, iar perechea fericită a trăit ani îndelungați și s'a bucurat până la sfârșitul vieții.

Dar nici eu n'am fost acolo, nici voi n'o să mă credeți.

După cum am auzit-o, așa v'am povestit-o.

SPURCATUL

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, care aveau trei fete aşa de frumoase, că veneau din toate părţile voevozi şi prinţi să le ceară mâna, dar ele nu voiau în ruptul capului să se mărite ca să nu se despartă.

Deaceia împieliţatul şi-a pus de gând să ia de nevastă pe fata cea mai mare. Şi când el îşi pune ceva în cap nu se lasă bătut.

Deci s'a gândit el ca drac ce era, să se facă un prinţ frumos şi şi-a încărcat o corabie cu diamante şi cu alte multe scumpeturi şi s'a înfăţişat la palat şi le-a dat împăratului zicând:

— „Eu sunt prinţ, fiul cutărui împărat; am auzit că ai o fată foarte frumoasă, şi am venit s'o văd fără s'o peţesc, deoarece ştiu că au venit şi alţi tineri mai frumoşi şi mai bogaţi şi n'a vrut să aleagă pe nici unul".

Impăratul porunci să vină fiica lui ca să o vadă străinul; dar, ea când auzi de porunca tatălui ei se întristă, ci nu avu încotro şi luând şi pe maică-sa s'a ivit înaintea împăratului.

Cum o văzu dracul, îngenunchind înaintea lor, zise:

— „Eu nu mă dau dus dela această curte fără domniţa, dacă ea nu mă vrea, atunci mai bine puneţi-mi capul".

Impăratul cu soţia sa, fiindcă li se urâse să vadă cum peţitorii bat drumul în zadar, stătură cu tot dinadinsul pe lângă fata lor ca să ia de soţ pe tânărul străin. Prin-

ţesa vrând ne vrând intră în durdura măritişului. Astfel începură petrecerile cu muzică, cu danţuri şi s'a făcut nunta cu chef şi veselie mare, iar dracul se învoi să-şi ia nevasta la părinţii lui fără nici o zestre şi numai cu câteva lucruri de trebuinţă.

— „Ne vom călători mai întâi până la părinţii mei ca să-şi vadă nora şi apoi ne vom întoarce înapoi ca să-i treacă dorul de surori şi vom lua şi zestrea".

Au intrat în corabie unde s'au pus din nou la masă şi aşa s'au despărţit cu jale mare. Corabia porni departe în largul mării, şi când în jurul lor era numai cer şi apă, vasul se lovi de o stâncă aşa de rău, încât se prefăcu în ţăndări. Diavolul abia putu să-şi scape soţia cu viaţă înotând până la ţărm. Deacolo porniră mai departe călări pe nişte catâri. Cum înaintau în pustiul acela, văzu prinţesa că se apropiară deodată de o peşteră cu gură largă pe care se intra ca pe o poartă.

— „Incotro mergem?" întrebă ea.

— „Dacă nu mai avem corabie, vom înopta în peştera asta şi mâine dimineaţă vom pândi până va trece vre-un vas să ne ia mai departe spre părinţii mei".

Cum intrară în peşteră, se auzi un sgomot şi un vuet asurzitor, ce venea dinăuntru. Toţi dracii stau grămădiţi în jurul cazanului cu smoală şi aşteptau pe căpetenia lor, pe tartorul cel mare, ca să dea socoteală de isprăvile făcute. Prinţesa se cutremură de groază şi spaimă. Deodată soţul ei tresări scuturându-se şi se făcu un drac cu nişte coarne şi colţi grozavi, mai ales dinţii dinainte erau tot aşa de mari ca şi coarnele lui. El scrâşni la prinţesă:

— „Şezi acum lângă mine, că eu sunt împăratul dracilor şi tu eşti împărăteasa".

Apoi dete din palme şi toţi dracii făcură roată împre-

jur. Unul din ei se repezi, stătu oblu la mijloc şi cuvântă:

— „Eu astăzi, prea înălţate stăpâne al nostru, tocmai când mă încondurasem în mijlocul unui vârtej, am ars o palmă sdravănă unui om de era cât pe ce să-i scot ochii, fiindcă mâncase o măslină şi aţinti sâmburele în mine".

Apoi la rând trecu altul, care începu a se lăuda şi el cu isprăvile lui, dar Tartorul îi curmă vorba zicându-i:

— „Eu astăzi, am făcut nuntă, deci iată, sunteţi cu toţii slobozi să bateţi lela până mâine. Femeia care stă lângă mine e împărăteasa voastră. Inchinaţi-vă înaintea ei".

Toţi se deteră înapoi ploconindu-se şi se făcură vânt care încotro.

După ce au rămas singuri, necuratul luă prinţesa de mână şi înaintă în fundul peşterii. Acolo îi zise că trebuie să plece după trebile lui şi îi porunci să ia o inimă de pe masă, s'o frigă şi s'o îmbuce. Dar ea în loc să facă după porunca lui, a săpat cu mâinile ei sub o piatră şi a îngropat-o acolo. Când s'a întors el, a întrebat-o:

— „Ai mâncat inima?"

— „Am mâncat-o", i-a răspuns ea.

Dar dracul, luând sabia, a întins-o pe genunchi şi a zis:

— „Inimă, inimioară, unde eşti?"

— „Sub o piatră, unde m'a ascuns stăpâna mea".

Atunci o apucă de cozi pe prinţesă şi o smoli toată şi o făcu neagră ca dracul.

Apoi luă corabia şi se călători până la socrul său. Când acesta şi-a văzut ginerele s'a bucurat foarte mult. Dar l-a întrebat unde îi este nevasta şi dece n'a adus-o şi pe ea.

— „Ah, ce să vă mai spun? Ea este aşa de fericită acolo la părinţii mei! Şi nici ei n'au lăsat-o să vie, ci am venit eu să iau pe una din surori ca să rămâie câtă-va vreme la noi, apoi mă voiu întoarce cu amândouă".

Toţi se uitară miraţi unul la altul şi fata cea mai mică zise părinţilor ei:

— „Să se ducă sora mea, eu rămân cu voi".

— „Dar ce să fac eu acolo?" zise şi cea mijlocie.

— „Ei, dete din cap împărăteasa, trebuie una din voi să meargă. Du-te tu că eşti mai mare".

Şi aşa vrând ne vrând se pregăti sora mijlocie şi o porni cu cumnatul. Când corabia ajunse la locul cu pricina, au ieşit pe uscat, au încălecat pe catâri şi au sosit la stâncile cu peştera. Atunci biata prinţesă întrebă bănuitoare:

— „Dar unde mergem? Aici e o pustietate! Aici e palatul?"

— „Aici este. Să vezi ce frumos şi măreţ este. Drumul este cam neplăcut, dar palatul este minunat."

Când s'au apropiat de stânci au dat de peştera cea mare. Şi când prinţesa se miră de ce vede, spurcatul se scutură şi se făcu un drac cu coarne. Ea, îngrozită, strigă şi plânse, iar el o ameninţă scrâşnind:

— „Taci că o vei păţi ca sora ta".

— „Unde e sora mea?"

Şi ea intrând în peşteră, o căută peste tot, dar în zadar. El îi dete şi ei inima s'o îmbuce, şi îi zise:

— „Na! mănânc-o. Dacă o mănânci, eu te fac împărăteasă şi am să-ţi aduc tot ce ţi-ar dori sufletul".

El îi dete inima în mână şi apoi plecă cu haita de draci la treburi.

Nenorocita, rămânând singură de tot, plângea şi se tot uita la dreapta şi la stânga, înainte, înapoi, dar nimeni nu o auzea şi n'o vedea. Atunci în loc să frigă inima şi s'o mănânce cum îi poruncise necuratul, a tăiat-o bucăţele şi a aruncat-o peste stâncă. Când spurcatul s'a întors, a întrebat-o:

— „Ai mâncat inima ce ţi-am dat?"
— „Am mâncat-o", a răspuns ea.
El îndată luă sabia pe genunchi zicând:
— „Inimă, inimioară, unde eşti?"
— „Aci sus pe stâncă, unde m'a aruncat stăpâna mea!"

Atunci el, groaznic înciudat, o apucă de cozi, o aruncă în smoală şi o făcu şi pe ea drăcoaică. Mulţumit de isprava lui luă iar drumul spre socru-său. Când l-au văzut acolo, bucurie mare.

— „Cum de ai venit?" l-au întrebat.

— „Ce să vă spun? Nu am avut răgaz şi pace din partea fetelor până ce n'am plecat să o aduc şi pe sora lor cea mai mică. Dacă aveţi plăcere s'o lăsaţi şi pe dânsa, atunci mă voiu întoarce cu cele trei surori".

Mezina nu voia cu nici un chip să plece şi striga şi plângea şi de frică fugi, de se ascunse drept în odaia ei. Mamă-sa se luă după dânsa şi căută s'o înduplece:

— „Draga mea, nu e frumos ce faci tu! Ginerele s'a ostenit pe un drum aşa de lung doar pentru tine şi tu nu vrei să-i faci pe voe?"

— „O pornesc dacă tu-mi dai zor, mamă, dar nu plec fără să iau cu mine porumbelul şi pisicul meu".

— „Prea bine, dar să-i bagi în buzunarul tău, ca să nu ia seama ginerele nostru şi să râdă de tine".

După ce s'a dichisit de drum, fata cu porumbelul într'un buzunar şi cu pisoiul în celălalt, s'a călătorit.

Când a poposit corabia la mal, s'au dat jos şi au pornit pe catâri şi au luat-o spre munte. Cum a zărit peştera, fata mirată a întrebat:

— „Ce pustietate e asta?"

Dar el o linişti:

— „N'avea nici o grije, aici e palatul meu".

Cum intră în văgăună fata se sperie şi începu a se văita şi a plânge. Atunci el scuturându-se se făcu un drac mare şi scrâşni:

— „Fac şi cu tine cum am făcut şi cu surorile tale".

— „Unde sunt surorile mele?" ţipă şi izbucni în lacrimi biata fată, dar el se răsti la ea:

— „Toate lacrimile tale sunt de pomană. Tu fă ce-ţi poruncesc eu". Şi îmbiindu-i inima o sili din gură:

— „Na, înghite această inimă şi te voiu face împărăteasă şi vei avea dela mine toate după poftă. Dacă mă vei înşela, o paţi ca şi surorile tale".

După înfricoşarea asta, el s'a depărtat.

Prinţesa stătu îngândurată neştiind ce să facă; apoi îşi aduse aminte de pisoiul ce-l purta în buzunar, a dumicat inima şi i-a dat-o s'o îmbuce. După aceia a scris la părinţii ei un răvaş în care a povestit tot ce s'a întâmplat cu ea şi cu surorile ei, a legat răvaşul de guşa porumbelului şi l-a învăţat să sboare sus în văzduh ca să nu-l prindă cineva şi să-l omoare. L-a sărutat şi i-a dat drumul. După aceia s'a pornit pe plâns de nu mai înceta zi şi noapte şi se ruga lui Dumnezeu să aibă milă de ea şi s'o scape din ghiarele spurcatului. Acesta, l-a întorsu-i o întrebă dacă i-a împlinit porunca ce-i dăduse.

— „Am făcut cum mi-ai spus", a răspuns ea.

Ucigă-l toaca ia sabia, o aşează pe genunchi şi începe a îngâna:

— „Inimă, inimioară, unde eşti?"

Şi ca dintr'o fântână s'aude:

— „Intr'o burtă caldă, călduţă m'a băgat stăpâna mea".

Atunci el o îmbrăţişă şi o mângâie din graiu:

— „Tu eşti nevasta mea, şi acum tot ce vei porunci ţi se va împlini".

Ea ceru să dea drumul surorilor. El îi jurui că o va face, dar să nu ceară ca să le vadă.

Acum să ne întoarcem la părinţii prinţesei. Porumbelul sburând sosi glonţ la palat. Aci toţi s'au bucurat mult ştiind că este porumbelul lor. L-au prins, au desprins de grumazul lui răvaşul, l-au citit şi au încremenit. S'au pus toţi pe bocit şi pe tânguit ne mai ştiind cum să scape de pacostea asta ne mai pomenită.

O femeie, care locuia pe aproape de curte, auzind bocetele lor, alergă să afle ce grozăvie s'a întâmplat şi, când ştiu tot, din gura împărătesei, luă cuvântul:

— „Măria-Ta, eu am şapte băeţi vrăjitori. Nu prea ştiu ce fel de farmece face fiecare din ei, deaceia să-mi daţi fir de mătase şi de aur şi o basma trandafirie subţire de tot, pe care s'o înflorez. Când mă vor întreba băeţii ce lucrez o să le răspund la fiecare că voiu dărui basmaua aceluia dintre ei, care ştie vrăji mai bine. Aşa vom iscodi măestria fiecăruia".

Şi ea luând basmaua, se apucă de lucru. Venind fiul cel mai mare, i-a dat bineţe, şi a întrebat-o:

— „Ce lucrezi, mamă dragă?"

— „Un dar frumos pentru cel mai vrednic dintre băeţii mei".

— „Dar e vreunul mai priceput ca mine?"

— „Mai ştiu eu la ce te pricepi tu?"

— „Eu, când aplec urechea la pământ, aud ce se petrece în toată lumea".

— „O, ce bun ţi-e meşteşugul".

Vine al doilea fiu şi o întreabă.

— „Ce lucrezi, mamă?

— „O basma de aur".

— „Pentru cine?"

— „Pentru cel mai vrednic fiu al meu".

— „Şi este altul mai vrednic ca mine?"

— „Dar ce ştii tu să faci?"

— „Eu mă pot încărca întocmai ca o căruţă şi apoi fug ca un nour".

— „Bun ţi-e meşteşugul".

Apoi vine al treilea la rând şi o întreabă la fel şi mama îi dă acelaş răspuns. Ca să nu mai lungim vorba îi spune că el are darul să se bage în gaura dracului, ca să-i sboare o cismă la răsărit şi alta la soare-apune.

Al patrulea: — „Eu pot pe nesimţite să fur pruncul din braţele mamei".

Al cincilea: — „Eu pot să izbesc în pământ cu toroipanul şi răsar din el munţi stâncoşi prin care nici tartorul să nu poată răsbi".

Al şaselea: — „Eu pot să dau cu buzduganul ca să iasă un turn de sticlă în cerdacul căruia să ne găsim cu toţii".

Şi al şaptelea: — „Eu pot ţinti cu arcul în vulturul din slăvi şi să-i răpesc potârnichea din ghiarele lui".

— „Atunci, copiii mei să trăiţi! Hai, acuma fuga la împărat, că-i vai de capul lui că tartorul i-a răpit fetele şi trebue să i le scoatem din ghiare.

Dete fuga femeia cu cei şapte băeţi la împărat şi i-a încredinţat că ei sunt în stare să facă minunea aceasta. Impăratul le-a făgăduit toată averea lui, dacă i-aduc înapoi odoarele.

Feciorii grabnici au întins-o la drum ca să nu piardă vremea.

Apoi stătură o leacă din mers şi se socotiră între ei:

— „Unde eşti, tu frate, care pui urechea la pământ de auzi svonurile din toată lumea?"

— „Iată-mă aici".

— „Apleacă-te şi ascultă, să vedem din care parte vine lucrătura dracului".

El se apleacă şi lămuri: „Din miază-noapte, unde e peştera lui".

— „Unde eşti tu, care te încarci ca o căruţă şi fugi ca un nour".

— „Iată-mă's", glăsui el.

Şi lăsându-se jos s'au trântit toţi pe spatele lui, şi el o luă într'acolo. Cum se apropiară, întrebă unul:

— „Unde eşti tu, care auzi din măruntaele pământului?"

Şi el îndată îi dumiri.

— „Aici e peştera şi spurcatul doarme lângă prinţesă".

„Surorile ei nu mai sunt aici, ci au scăpat din acest negru tărâm al dracilor, le-a luat o corabie care le aduce la părinţi".

Atunci un altul dintre fraţi se pofti singur:

— „Mă dau în vânt acum şi răped cismele, de ajung una la răsărit şi alta la Soare-apune, şi pas apoi să mai umble necuratul".

El intră în peşteră, fură cismele şi le sbură în vânt.

Prinţesa cea mică sta abia zărită lângă el; spurcăciunea o ţinea tare cuprinsă în braţe ca să nu-i fugă. Atunci frate'e, care se pricepea la şterpelitul pruncului dela sânul mamei, smuci prinţesa din ghiarele dracului şi strigă pe fratele căruţă, se sui pe el şi împreună cu toţi fraţii o sbughiră şi o şterseră ca nourul.

— „Unde eşti tu frate, care tragi cu urechea la pământ şi auzi ce se petrece pretutindeni?"

— „Aici sunt".

— „Trage cu urechea şi vezi de nu cumva se aude vre-un vuet".

— „Sarsailă ne-a simţit şi vine din urmă", le zice acesta.

— „Unde eşti, tu frate, care dai cu toroipanul şi răsar munţii de piatră?"

— „Aici sunt", le zice acesta, şi odată pocni în pământ.

Dracul i-ar fi ajuns, dar până să-şi culeagă cismele a întârziat şi fugarii s'au mai îndepărtat. Dar când ei auziră că dracul se apropie se întrebară:

— „Unde eşti tu frate, de scoţi din pământ un turn de sticlă şi-l ridici spre stele".

— „Aci sunt", le strigă acesta.

Şi îndată se pomeniră toţi cu turnul ridicându-se. Şi dracul a rămas mufluz. Deodată strigă la prinţesă:

— „Ieşi la ferestruie să te văd încă odată şi apoi dusu-m'am".

Ea îşi scoase capul ca să-l scuipe, dar dracul se făcu vultur, o răpi şi o şterse.

— „Unde eşti tu frate, care ţinteşti şi omori vulturul din sbor, şi scapi potârnichea din ghiarele lui?"

— „Aici sunt", le zise el.

Şi îndată întinse arcul, ţinti săgeata în vultur, îl nimeri şi mântui pe prinţesă.

Apoi o luară şi o aduseră la părinţii ei. Cum se văzură iarăş toţi laolaltă, au început să plângă de bucurie. După ce şi-au spus necazul şi s'au bucurat îndestul, împăratul întrebă pe băeţi:

— „Ce poftiţi să vă dau pentru tot binele ce mi-aţi făcut?"

Unul din cei şapte zise:

— „Eu doresc să-mi daţi prinţesa de soţie, că eu am nimerit locul unde era ascunsă.

— „Dar dacă nu v'aş fi purtat eu pe spatele meu, cum era să mergeţi voi la peşteră", se împotrivi celălalt.

— „Dar dacă eu nu asvârleam cismele dracului, nu ne ajungea el din urmă", grăi al treilea.

— „Dar dacă eu n'o scoteam din ghiarele dracului, cum era s'o aducem acasă", mijloci al patrulea.

— „Dar dacă eu nu izbeam cu măciuca şi nu răsăreau în cale munţi şi stânci şi râuri, cum ne-am fi desbărat de Satana", o întoarse al cincilea.

— „Dar dacă eu nu ridicam turnul de sticlă, care să ne ascundă, cum am fi scăpat cu toţii teferi de mânia tartorului", întreabă al şaselea.

Dar la urmă luă cuvântul fratele mai mic:

— „Toate bune, dar dacă nu omoram eu vulturul care răpise potârnichea, cum era să avem noi norocul să ne bucurăm că vedem teafără între noi acum comoara asta de prinţesă".

Impăratului i se păru că fratele cel mai mic are cea mai mare dreptate. Şi cum toţi se apucară a se sfădi între dânşii, împăratul i-a încercat cu o glumă.

— „Fata mea era pentru mine ştearsă din cartea vieţii. Luaţi-o dar şi faceţi-o şapte bucăţele şi fiecare să ia câte o bucăţică".

Atunci fratele mai mic, îngrijorat, sări cel dintâi:

— „Nu, împărate, nu o ia niciunul dintre noi. Să trăiţi şi să vă bucuraţi de dânsa, iar noi ne ducem să ne vedem de ale noastre!"

După aceia prinţesa i-a sărutat pe frunte, împărăteasa a dăruit la fiecare câte un inel de diamant spre amintire, iar împăratul socotindu-i pe toţi vrednici deopotrivă le-a dăruit avere mare şi aşa s'au despărţit cu mulţumire.

PRINȚESA STRIGOAICĂ

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, care aveau trei băieţi foarte cumsecade; şi cum doreau întotdeauna ce nu aveau, nemulţumiţi că băieţii nu şedeau pelângă dânșii acasă, cerură dela Dumnezeu o fată, să se bucure de ea.

Dumnezeu le-a ascultat ruga și împărăteasa a născut o fetiță. La naşterea ei s'a întâmplat ca numai frații cei mari să fie acasă, pe când prâslea era la vânătoare. Când s'a întors şi el şi a auzit că are o surioară, alergă să o îmbrățișeze. Cum o ţinea în brațe, fetița s'a întors către el şi îl privi cu niște ochi ca de șarpe. Fiori de groază îl apucară la această fioroasă privire. Lăsă copila în brațele mamei sale şi ieși afară zicând în sine:

„Mă! Ce ochi grozavi are fata asta!"

Apoi tocmai în seara aceia auzi mare sgomot în grajd. Oare ce să fie acolo? Alergă repede și ce să vadă? Cel mai bun dintre armăsari era sugrumat. In seara următoare a fost găsit un alt armăsar mort, în cealaltă altul şi aşa pe fiecare seară pierea câte un cal din grajdurile împărăteşti.

Atunci vorbindu-se frații între ei că nu e curat lucru la mijloc, se sfătuiră ca ăl mai mare dintre ei să stea la pândă şi să vadă ce se întâmplă de mor caii. El se duse la grajd, stete toată noaptea de pază, dar nu văzu nimic,

nici vreun cal nu a murit, nici altcineva nu s'a arătat în grajd.

A doua seară se duse la pândă fratele cel mijlociu, dar nici el nu văzu și nu auzi nimic.

A treia seară, când nu mai păzi nimeni, iar a fost vuet mare și iar a fost găsit un cal mort. Fratele mai mic fără a mai vorbi cu ceilalţi, se duse să stea şi el de strajă, mai ales că avea o îndoială în suflet de când cu sluta privire a ochilor surioarei. Cum se înseră, luă sabia şi se pitulă subt uşa grajdului. Scoase din teacă sabia şi aşteptă pe ucigaşul cailor. Stătu aşa cât stătu, dar nu văzu nimic.

— „Ei! Şi-a zis, am greşit, bănuindu-mi sora; poate că vreun şarpe sugrumă caii".

Mai rămase acolo până ce trecu de miezul nopţii şi când sta să plece, iată că aude sgomot de paşi. Se ascunde şi ce să vadă? Surioara lui cu braţele deschise, cu palmele lăţite şi degetele răsfirate silindu-se să înşface un cal şi să-l gâtue. Atunci el deodată ridică braţul şi-i reteză degetul mic dela mâna cea dreaptă şi luându-l cu sine, se adăposti în cămara lui, dar nu mai putu dormi toată noaptea de groază şi nelinişte.

Cum înzili — grăbi la fraţii săi şi le povesti întâmplarea; cum a pândit-o peste noapte şi cum i-a tăiat degetul.

Supărat pe el toţi, împăratul, împărăteasa şi fraţii de scârbă nu mai vrură să-l mai vadă.

— „Auzi, ticălosul a tăiat degetul fetiţei şi a schilodit-o!"

Văzându-se gonit din casa părintească, se despărţi de ai săi cu lacrămi şi gândi în sine:

„Cine ştie dacă ne vom mai vedea vreodată, desigur că strigoaica va avea grijă să ne curăţe pe toţi de pe faţa pământului".

Aruncă o privire jalnică asupra palatului şi a fraţilor pe care îi părăsea, şi plângând, se întoarse în odaia lui de-şi strânse lucrurile, se îmbrăcă şi se înarmă, apoi se strecură repede cu inima îndurerată şi întunecată de negura zilelor de mâine.

Toată ziulica rătăcea pe drumuri, noaptea se aciola în vreo scorbură de copac sau în alt adăpost, ca apoi de dimineaţă s'o ia din nou pe căi necunoscute.

Intr'una din aceste chinuite zile, cum hoinăria abătut, i se năzări pe un deal un palat strălucitor. Se apropie şi intră neoprit de nimeni pe o poartă mare. Sui treptele de marmură şi ajunse într'o sală a tronului în care văzu pe o zână cufundată şi proptită între perne de mătase pe o canapea aurită. Ea tresări deodată în faţa oaspelui neaşteptat şi-l prididi cu întrebările:

— „Cum de ai venit încoa? Şi ce vânt te-a adus?"

— „Am venit să mă încredinţez cu ochii mei dacă eşti aevea, aşa de dalbă şi frumoasă, precum merge vestea în lume. Dar iată că acum ochii nu mă înşeală: făptura ta e mai pe sus de credinţa tuturor".

— „Dar mie nu mi-i de laudă; ar fi fost mai bine de eram sluţenia pământului, că toată năpasta mi se trage din frumuseţe. A fost un blăstem pentru mine că odată m'au văzut nişte smei, care m'au răpit şi m'au adus şi m'au întemniţat în zidurile acestea. Sunt patru ani de când ţipenie de om n'a intrat în pustietatea asta şi tare mă tem nu cumva să pue mâna şi pe tine să te svânte".

Nici nu isprăvi bine vorba că se şi auzi apropierea lor. Dar feciorul de împărat nu se clinti din loc:

— „Rămân aici, zise el, şi fie ce o fi!"

— „Dar nu vreau să pieri, ci să trăeşti pentru mine ca să mă smulgi din robia lor".

Cum vuetul creştea şi arăta sosirea smeilor, prinţesa îl plesni cu o palmă şi-l făcu mătură, pe care o dosi după uşă.

Intră un smeu strâmbă din nas, şi bombăni:

— „Miroase a piele de om pe aici!"

— „A trecut un ins pe afară şi cum poarta era vraişte, a răsbătut mirosul până aici".

Intră al doilea smeu. Tot aşa făcu şi el:

— „E miros de om aici!"

Intră un al treilea, la fel. Şi în scurtă vreme au intrat toţi smeii, vreo patruzeci la număr, şi toţi adulmecară pe străin.

Atunci prinţesa se înverşună:

— „Smeilor, şi eu sunt om, mâncaţi-mă şi isprăviţi odată cu mine!"

Smeul cel mai mic se rugă de fraţii săi să n'o atingă pe prinţesă. Apoi cinară şi se culcară fiecare în patul său. Cum i-a auzit prinţesa horcăind, a priceput că dorm buştean, s'a suit în catul al treilea al palatului, a atârnat la fereastră o năframă roşie şi numai decât se ivi ca o vijelie un călăreţ, care o întrebă:

— „De ce m'ai chemat? Eşti gata de fugă?"

— „Cât mai în grabă", întări ea.

— „Dar cum să fugim când patruzeci de smei păzesc palatul şi, dacă ne vor simţi, e gata cu noi! Ori vrei să dau piept cu ei?"

— „Dacă tu vei fi răpus în luptă, ce mă fac eu", întâmpină prinţesa.

— „Atunci dece m'ai chemat?" adaugă el şi dădu să plece.

— „Stai şi nu fugi, că cerul ne-a trimis pe un nebun ca să ne scape. El, smintit că mă iubeşte fără a mă cunoaşte,

e așa de viteaz că pentru mine se încumetă a culca la pământ pe cei patruzeci de smei. Il voiu trimite să aducă apa vie și astfel ne vom cotorosi de el pe vecie. Acuma pleacă şi să nu vii până nu te chem".

Călăreţul dete pinteni calului şi se făcu nevăzut. Prinţesa închise fereastra şi se duse în colţul unde era mătura şi lovind-o cu piciorul, prinţul nostru se făcu iară om cum a fost. Prinţesa îi zise:

— „Până trăesc smeii nu vom avea linişte şi pace. Ne vor adulmeca ori încotro vom fugi şi ne vor prăpădi".

Prinţul îi răspunde: — „Dacă tu mă iubeşti şi mă iei de soţ, eu îi voiu stârpi până la unul".

— „Cum să te pui cu patruzeci de smei?"

— „Când vrea omul, vrea şi Domnul!"

— „Atunci în numele Cerului, dacă-i sdrumeci, îți jur că voiu fi a ta".

In seara următoare când erau să vie acasă smeii, prințul cu sabia tăioasă s'a îndosit după poartă, şi cum intra unul îi sbura capul, iar leşul i-l arunca în fântână. Şi după ce a isprăvit cu toți smeii, zise prințesei:

— „Eu m'am ţinut de cuvânt, rămâne să-l ţii şi tu pe al tău".

— „Ce folos că te iubesc şi te voiu lua, că nu o să trăim multă vreme împreună fiindcă mi-a fost sortit să fiu furată de smei, și dacă se va găsi un om să-i ucidă şi să mă ia de soție, ca sângele smeilor să se adune și să se facă un balaur, care să mă sfâșie. Dar dacă acel om va îndrăsni să-mi aducă apa vie și mă va stropi cu ea când mă va găsi moartă, numai atunci voiu învia şi vom putea trăi împreună plini de noroc și bucurie. Mi-e teamă însă că nu mai vii teafăr înapoi. Trebue să fii viteaz mare și tare iute de picior, deoarece apa vie curge între doi munți

care se bat în capete, şi dacă nu cobori repede să iei apa, munţii se închid şi te strivesc".

— „Dacă mă iubeşti cu adevărat, toate se pot face".

Prinţesa voioasă l-a sărutat şi i-a dat şi un ulcior ca să pue apa şi-l rugă să nu o uite în singurătate.

Prinţul îşi luă rămas bun şi purcese înainte. Şi merse ce merse până când rupt de oboseală, se aşeză la umbra unui copac stufos. Cum şedea şi se odihnea, zări de departe zidurile unui palat înconjurat de verdeaţă multă. Se gândi să ia drumul într'acolo, doar va da de apa vie. Vroia să ştie, cine locueşte în acel palat, şi-şi zise:

— „Dacă stăpânesc acolo zâne, vor avea milă de mine, şi mi-or face numai bine. De sunt acolo nişte smei, mă voiu bate crunt cu ei".

Cum intră în grădină ce să vadă? O zână frumoasă şedea sub umbră de copac întovărăşită de trei zăvozi mari. Aceştia cum îl simţiră, începură a mârâi şi-a hămăi, dar zâna îi alintă cu glasul şi ei tăcură gudurându-se pe lângă el. Prinţul cu blândeţe dete zânei bineţe. Ea îl întrebă ce vânt îl aduse spre palatele ei.

— „Impărăteasă, că nu te pot numi altfel, patimile mele au fost multe şi mari".

Şi-i povesti toate păţaniile, cum de a ajuns la palatul celor patruzeci de smei, cum i-a ucis şi cum e trimis după apa vie. Zâna zâmbi:

— „Ştii tu unde e apa vie?"

— „Nu ştiu, dar bat drum în căutarea ei".

— „Fiindcă mi-ai încredinţat tainele tale, te voiu îndrepta eu spre locurile unde curge apa minunată, cu îndatorirea ca la întors să treci întâi pela mine, să văd că ai scăpat de acolo teafăr şi apoi să apuci spre palatul smeilor".

El jură că va face întocmai.

Şi atunci zâna îl povăţui s'o ia înainte pe o cale de mai multe zile până va da de o matahală de munte negru şi să se aţie mai departe până i se va ivi un munte mai înalt şi verde pe care umblă dihanii cu coarne pe cap şi cu un ochiu pe frunte, iar altele cu un singur corn şi cu mai mulţi ochi. Aceste vieţuitoare sunt foarte avane, dar ea îi va dărui o apă cu care să le adape, că atunci nu va avea de ce să se teamă şi că dacă le va lăsa în pace, ele nu-l vor mai atinge. După ce va trece dincolo de muntele verde va poposi la un lac, de unde va desluşi munţii care se deschid şi se închid. La marginea lacului va găsi o luntre legată de un trunchiu de arbore uscat, ce va trebui s'o deslege spre a se călători cu ea. Ii va da şi doi porumbei şi când se va apropia de munţi, va slobozi pe unul din ei şi dacă va vedea că nu ajunge dincolo, ci că l-au strivit munţii, să mai aştepte până când se vor linişti şi apoi să treacă cu luntrea, şi va da de peştera din care picură apa vie. Să umple ulciorul, dar să nu bea deloc fiindcă această apă omoară pe vii şi numai pe morţi învie. La întors să dea drumul celuilalt porumbel şi numai când va vedea că a trecut munţii care se bat în capete, atunci să treacă şi el cu luntrea.

Prinţul îi mulţumi pentru bunele sfaturi, luă apa pentru îmblânzirea dihăniilor şi cei doi porumbei şi porni la drum.

Şi ca să nu mai lungim vorba, a întâlnit mai întâiu muntele negru, apoi cel verde cu lighioanele şi sosi la lac, unde găsi luntrea, vâsli până la munţii, care se băteau cap în cap, iar acolo dete drumul unui porumbel care trecu teafăr în partea cealaltă, alegându-se doar cu câteva pene smulse din coadă. Luntrări repede şi ajunse de partea cea-

laltă, doar colţul bărcii fu sfârticat puţin. Işi umplu ulciorul la peşteră şi dete drumul celuilalt porumbel, care sbură teafăr şi trecu şi el repede prăpastia.

Apoi ieşind pe uscat, s'a tot călătorit până la palatul zânei. Ea nu crezu ochilor, că s'a întors aşa de iute şi gândi în sinea sa:

— „Păcat de un astfel de băiat să piară pentru o mârşavă de femee", deoarece ca zână, ştia ce femee îl trimese după apa vie.

Zâna îl pofti la cină şi la hodină, iar el mulţumindu-i, i-a zis:

— „Fără sfaturile tale aş fi fost pierdut".

Apoi luă ceva de mâncare şi adormi pe loc. Atunci zâna luă binişor ulciorul cu apa vie, golindu-l într'altul şi turnă în loc apă rece. Ulciorul cu apa minunată îl ascunse într'un dulap. Când se trezi prinţul luă ulciorul cu el şi după ce mai mulţumi încă odată zânei, se îndepărtă.

Zâna chemă numaidecât pe Leul, câinele ei credincios, şi-i porunci să se ia pe urma prinţului până la palat, iar acolo să stea de pază afară lângă poartă, de se va întâmpla ceva, să-i dea de ştire.

Câinele codi în semn de ascultare şi o sbughi pe urma prinţului. Odată ajuns la palatul smeilor, se puse la pândă.

Cât a lipsit prinţul nostru, bănuind că el nu se va mai întoarce şi că munţii îl vor spulbera, prinţesa se pusese pe traiu bun cu iubitul ei, uitând cu totul de lume. Luând seama dela fereastră că vine prinţul, prinţesa alergă la iubitul ei şi strigă:

— „Ce ne facem, că se întoarce prinţul şi ne va omorî pe amândoi! Dar acela îi răspunse: „El a fost în stare să

omoare patruzeci de smei şi noi doi n'o să-l putem doborî pe el?"

— „Lasă acum, nu mai e vreme de vorbit, ci ascunde-te şi Doamne-ajută", zise prinţesa şi alergând la poartă, întâmpină pe prinţ:

— „Bine c'ai venit, că era cât p'aci să mor de mâhnire!"

Prinţul o strânse în braţe cu mult dor. Şi ea pregătindu-i de cină îi dete un pahar de vin, în care turnă o băutură fermecată, iar dânsul cum l-a golit, îndată l-a cuprins somnul. Apoi se grăbi să cheme pe dragul ei ca să-l ucidă, zicându-i că prinţul doarme dus.

Iar iubitul prinţesei luă un hanger bine ascuţit, se duse la prinţ şi-l tăie bucăţi, pe care apoi le strânse într'o boccea şi le aruncă pe fereastră.

Leul, câinele zânei, care păzea afară, mirosi pânza sângerată şi luând-o în dinţi o duse la stăpâna sa. Zâna scoase bocceaua din botul lui, şi o desfăcu, potrivi bucată cu bucată aşa cum fusese când era în viaţă, şi dând fuga în grădină, rupse un pepene verde, îl făcu felii şi-l muie în apa vie; îl unse cu această apă învieţuitoare, ba îi turnă din ea şi în gură. Peste puţin începu să se mişte şi să întrebe unde se află.

— „In casa mea, şi dormi liniştit".

Şi aşa după un somn de o zi şi o noapte, când se trezi, găsi pe zână lângă el şi o întrebă cum de a ajuns la ea. Dânsa i-a povestit prin câte a trecut, cum a fost hăbucit, cum l-a adus câinele, apoi cum duşmanii săi de mult au vrut să-l piardă, trimeţându-l după apa vie.

Iar dânsul, muiat a zis:

— „Cum o femee aşa de frumoasă poate să fie aşa de veninoasă; cum eu am putut simţi că sora mea e o strigoaică şi să n'o cunosc pe dânsa că e o smeoaică".

Prinţul voia să se ducă să-i omoare pe amândoi ca să se răsbune, iar zâna socoti că-i mai bine să trimită întâi pe Şoimul, al doilea câine să vadă, când pleacă iubitul prinţesei la vânătoare, ca să poată ucide întâi pe prinţesă şi apoi când se întoarce şi dânsul să-i facă şi lui felul.

După cum s'au vorbit, aşa au şi făcut.

Intorcându-se la zână, prinţul nostru îngenunchie şi-i zise:

— „Tu m'ai scăpat de multe ori dela moarte, deacuma sunt robul tău, orândueşte-mi ce să fac".

Zâna îi mărturisi că doreşte să-şi împartă traiul împreună cu el. Prinţul bucuros foarte că-l vrea de soţ, se rugă numai să facă bunătatea să-l lase până în ţara lui ca să vadă ce-i cu părinţii şi cu fraţii săi.

— „De mă voi întoarce voios, să ne bucurăm împreună; de voiu veni întristat, să-mi dai tu mângâiere".

— „Du-te şi vino cu bine! Imi eşti mai drag când îţi aduci aminte de cei care te-au alungat. Ia şi aceste trei curmale, şi cum vei mânca una, să îngropi sâmburele în glie. Aceşti sâmburi vor creşte şi se vor face pomi mari; şi dacă te va urmări cineva, să te sui în aceşti curmali şi dacă vei avea nevoe de ajutor, să strigi de trei ori: „Vino Leule, vino Şoimule, vino Prostuţule!" Şi câinii vor sări în ajutor".

Prinţul luând cu el cele trei curmale, sărută pe zână, neştiind ce-l mai aşteaptă. Merse cale lungă şi pe drum cum se odihnea mânca o curmală şi îngropa sâmburele în pământ. Şi merse cât mai merse, până dădu de o cetate, dar pustie, case, prăvălii toate pustii de oameni. La palat curtea era cu totul îmburuenită. La priveliştea asta, începu a plânge. Urcă treptele şi văzu într'un ungher rostogolit pe tatăl său fără mâini şi fără picioare. Alergă la el cu

lacrămi în ochi, dar tatăl său în loc să-i zică: „Bine-ai venit, fiule!" chemă pe fiica sa strigoaică:

— „Vino, fata mea, să te răsbuni pe cine ţi-a tăiat degetul!"

Strigoaica se năpusti asupra lui zicând:

— „Bine-ai venit, frăţioare, bine că ai încăput pe mâna mea! Bate acum toba să fiu sigură că nu-mi fugi, până mă duc să-mi ascut dinţii ca să nu te chinui prea mult!"

Şi-i dete toba până să se întoarcă.

Unui chiţcan i se făcu milă de el şi-i zise:

— „De ce stai să baţi toba, că ea îşi va ascuţi colţii şi va veni ca să te sfâşie, cum a făcut şi cu ceilalţi fraţi. Dă-mi mie să bat toba, şi ia-o la picior".

El dete toba şobolanului să o bată cu coada, apoi legă o petecă mare umplută cu cenuşă de o prăjină lungă şi o înălţă sus. După ce şi-a ascuţit colţii, strigoaica veni şi chiţ, chiţ, şobolanul se ascunse în gaura sa. Strigoaica îl caută pe fratele său, încoace şi în colo şi nu-l găseşte. Aleargă ca o nebună în toată casa până ce dă de cârpa atârnată de prăjină.

— „Aha! Te-ai suit colea sus ca să nu te ajung!"

Şi se repede cu colţii ei mari în cârpa plină de cenuşă şi a căzut cenuşa de era mai s'o orbească.

— „Şi în gaura şarpelui de te-ai băga, eu o să te scot!" Cutreeră toată casa şi grădina. — „Nu-i nicăiri!"

Iese pe poartă şi-l vede hăt departe şi fugi pe urma lui, înainte el, înapoi ea, mai mai să-l ajungă. Când dete de curmalul sădit de dânsul şi se sui în el, atunci strigoaica începu să-i roadă trunchiul; şi cum avea dinţi ca fierăstrăul de tăioşi, i-a trebuit puţin până ce pomul să se clatine.

Atunci prinţul suindu-se tocmai în creştetul pomului, apucă ramurile unui alt curmal şi sări pe dânsul. Numai

decât şi strigoaica alergă la al doilea curmal şi începu să-l roadă.

Iar prinţul în faţa primejdiei se grăpţină de ramurile celuilalt curmal. Alergă şi strigoaica la al treilea curmal şi începu să-l roadă.

— „Ah! Deacuma unde ai să te mai adăposteşti, că nu mai e alt curmal. Şi flămândă şi supărată cum sunt, n'am să mai las nici un ciolan din tine".

Atunci prinţul, aducându-şi aminte de vorba zânei, strigă din răsputeri:

— „Vino Leule, vino Şoimule, vino Prostuţule!"

Cum auziră dulăii glasul prinţului, alergară şi se repeziră asupra strigoaicei, au sfâşiat-o bucăţi şi au făcut-o praf.

Prinţul amărît se duse la zână, povestindu-i toate. Apoi trimise crainici în ţara lui, care vestiră sfârşitul strigoaicei şi înscăunarea pe tron a fiului cel mic al împăratului. Când au auzit oamenii că strigoaica a crăpat, s'au întors din streini, închinându-se noului împărat, căruia îi merse vestea de vrednicia lui.

El sărbători nunta cu mare alaiu şi domni ca om viteaz şi drept într'o împărăţie foarte întinsă, căci luase şi ţara smeilor cu toate averile lor.

Iar cât priveşte pe tatăl său l-au căutat pretutindeni, dar nu l-au mai găsit nici viu nici mort.

MĂRIOARA FLORIOARA

A fost odată un împărat bun şi drept, tare iubit de poporul său, care avea o boală rea: suferea de lepră.

Dintre mulţii vraci, ce-l îngrijeau, niciunul nu-i brodea leacul. Intr'una din zile, tare chinuit de boală, chemă pe doctorul palatului, şi-i zise:

— „Sau mă vindeci, sau te spânzur, că nu mai pot răbda un astfel de traiu".

Doctorul îl rugă să-i dea un răgaz de patruzeci de zile, pentru a citi în bucoavnele sale şi a se socoti cum l-ar putea tămădui. Zi şi noapte se frământa doctorul ce răspuns să dea, pentrucă boala de care suferea împăratul era fără leac.

După patruzeci de zile se înfăţişă dinaintea împăratului... neavând încotro... şi-i zise:

— „Impăratul meu cel cu zile lungi, leacul s'a găsit, dar trebue să mai aşteptăm un an".

— „Aştept şi doi numai să mă vindec", i-a răspuns el.

— „Trebue să trimiţi după un prinţ, să fie de sânge crăesc; pe acest copil trebue să-l hrănim numai cu miere şi coconară şi să-l ţinem închis într'o cameră a palatului timp de un an; apoi trebue să-l punem într'un butoiu bătut tot în ţinte şi trebue să-l învârtim cu butoiu cu tot până va curge mult sânge din el, şi cu acest sânge scurs să te ungi".

Impăratul chemă pe credincioşii săi şi-i întrebă care din

ei ar fi în stare să fure un fiu de împărat să i-l aducă. Vizirul, care era firoscos, zise:

— „Lasă pe mine, Măria-Ta, eu îţi voiu împlini dorinţa, numai să-mi dai o corabie şi bani de drum".

Şi astfel împăratul porunci să i se dea vizirului tot după cerinţă. Iar acesta, luând câţiva slujitori credincioşi, porni cu corabia în largul mării şi ajunse cu ei într'o ţară depărtată unde văzu oameni mulţi alergând tocmai în curtea craiului din partea locului. Intrebând de ce fugea lumea către palat i se răspunse că e ziua naşterii prinţului şi merg toţi să-i ureze viaţă îndelungată, şi să se roage lui Dumnezeu pentru el.

Inaintă şi vizirul în rând cu lumea până la locul de rugăciune. Acolo între mulţimea adunată, iscodi ca să vadă cum stau lucrurile, în ce parte locueşte fiul craiului, ce vârstă are şi află că e un copil, că împlineşte doisprezece ani, că stă la palat cu mama lui şi că-l chiamă Făt Frumos. Nu pierde vremea, ci caută un port asemănător celui purtat de curteni. Apoi se duce la palat şi zice:

— „Craiul, Dumnezeu să-l lumineze, m'a trimis să-l iau pe Făt Frumos, pentru ceasul de rugăciune".

Indată ieşi un copil îmbrăcat în fireturi, pe care el îl luă în braţe, coborî scările palatului, încălecă pe un şoiman de cal şi aşeză prada pe genunchi; dar în loc s'o ia spre minaret, goni spre mare. Copilul isbucni în plâns, dar el îl linişti:

— „Taci, copile, că tatăl tău mi te-a încredinţat mie".

Corabia sta gata de drum şi cum puseră piciorul pe punte, porni. După ce s'a întors craiul dela slujbă la palat, a cerut să-şi vadă copilul, dar i s'a spus că l-au trimes la minaret cu omul său. L-au căutat peste tot, dar în zadar.

Atunci au cernit palatul şi bucuria mare s'a preschimbat în jale.

Impăratul ceruse vizirului înainte de plecare, de găseşte cumva un fiu de craiu, la întoarcere să anine de catarg o flamură albă. Insă vizirul, de bucurie că pusese mâna pe prinţ şi mai ales de ţipetele lui, a uitat porunca împăratului. Omul de pază zări corabia venind înapoi fără steag alb, alergă şi zise împăratului:

— „Măria-Ta, corabia vine, fără steag alb".

Impăratul căzu la pat de supărare, gata să moară. Am uitat să spun că şi el avea o fetiţă cu numele de Mărioara Florioara şi n'avea soţie, că îi murise la naşterea copilei. Cum află fetiţa că tatăl ei e bolnav, s'a dus să-l mângâe, când pe neaşteptate sosi Ordan, arapul, şi vesti că a sosit vizirul cu copilul dorit. De bucurie împăratul se făcu mai bine şi zise lui Ordan s'o ia pe Mărioara Florioara şi s'o ducă în odaia ei. Apoi porunci să ducă şi pe Făt Frumos în camera lui şi să-i dea miere şi coconară. Zile întregi treceau şi copilului se da numai miere şi coconară.

Intr'una din zile Ordan văzu pe domniţa plângând şi i se făcu milă de ea, de oarece o crescuse de mică şi o iubea ca pe fata lui, şi o întrebă:

— „Ce ai Mărioară Florioară de plângi?"

— „Plâng, când mă gândesc la săracul de prinţ, aşa de frumos şi bun, cum au să-l înjunghie. Şi mă gândesc şi la părinţii lui, cum l-or fi jelind, aducându-şi aminte de el".

— „Lasă, Mărioară Florioară, că mai e un an până atunci, şi cine ştie ce mai aduce ziua de mâne, poate că-i vor da drumul!"

— „Ordan, nu poţi să mi-l aduci să mă joc cu el?"

— „Ai răbdare, şi am să ţi-l aduc să mâncaţi împreună; să-l păcălim noi pe doctor!"

Şi deoarece tot Ordan avea cheia dela odaia prinţului, a făcut o gaură în perete după patul prinţesei, prin care trecea micul prinţ şi se ducea la Mărioara Florioara de se jucau împreună. Şi mica domniţă îl iubea mult pe prinţ, îl spăla cu apă de trandafir, îl îmbrăca cu cămăşi de mătase şi îi da tot felul de zaharicale şi de bunătăţi până când micul prinţ a uitat de părinţi.

Astfel trecu timpul şi într'o zi veni Ordan plângând. Văzu pe copii jucându-se şi se înduioşă şi mai mult. Se gândea că de vor ucide pe Făt Frumos nici Mărioara Florioara nu va mai trăi mult, căci durerea ei va fi prea mare. Mărioara Florioara l-a văzut cu ochii plânşi, dar nu şopti nimic în faţa lui Făt Frumos. Seara, după ce prinţul se duse la culcare, Mărioara Florioara întrebă pe Ordan:

— „Ordan, dece eşti aşa de supărat?"

Dar el n'a vrut să scoată un cuvânt şi numai după multe rugăminţi ale fetei, se înmuie şi zise:

— „Văzui cum se pregăteşte butoiul cu ţinte şi nu putui să mă stăpânesc de jale, că a venit vremea de pierzanie a lui Făt Frumos!"

— „Ordan dragă, dacă mă iubeşti, ia-ne cu tine şi depărtează-ne de aici".

Şi astfel cu două zile înainte de ziua sorocită pentru jertfirea lui Făt Frumos, arapul făcu rost de ceva bani, luă pe copii, îi înfăşură într'o mantie şi fugi într'un pustiu, unde aşteptă să treacă o corabie, să-i ducă în ţara lui Făt Frumos.

A doua zi împăratul porunci ca Făt Frumos să fie pus în butoiul plin de cuie şi să fie gata baia în care avea să se scalde cu sângele copilului.

Când totul fu pregătit, s'au dus după Făt Frumos, dar ia pe Făt Frumos şi Mărioara Florioara de unde nu sunt. Au

cercetat şi au aflat că arapul a luat un cal şi a tulit-o cu copiii în timpul nopţii. Au adus un mag ghicitor şi-l întrebară unde sunt copiii cu arapul. Acesta le-a spus că sunt pe mare şi călătoresc.

Atunci împăratul zise:

— „Ah! Mărioara Florioara mea, inima nu mă lasă, să rostesc blestem greu: atunci când mama lui Făt Frumos îl va săruta, el să te uite îndată pe tine".

In corabie Mărioara Florioara îi vorbea lui Ordan:

— „Nu te uiţi în oglinda fermecată, să vezi ce face tata?" Deoarece şi Ordan era vrăjitor.

— „O, dragă Mărioară Florioara mea, tata te-a blestemat ca îndată ce mama-l va săruta pe Făt Frumos să te uite pe tine, şi mă gândesc ce ne vom face noi într'o ţară străină".

Atunci Făt Frumos zise:

— „Mă credeţi aşa de nerecunoscător, ca să vă uit pe voi, care mi-aţi plătit viaţa aşa de scump?"

Cum ajunseră pe pământul lui Făt Frumos, acesta le grăi:

— „Staţi pe loc, căci eu mă duc la părinţi să pregătim nuntirea noastră şi să venim să te luăm aşa cum se cuvine unei adevărate prinţese".

Şi astfel au rămas în corabie şi Făt Frumos se duse şi bătu la poarta palatului, care era zăvorită şi cernită. Ieşi o slujnică la fereastră şi întrebă:

— „Cine bate la această poartă ferecată, că decând micul nostru prinţ a murit, nimeni nu i-a mai trecut pragul".

— „Spune craiului, că eu nu intru prin uşa dosnică, fiindcă aduc veste dela fiul lor".

Atunci craiul întrebă:

„Cine bate acolo?"

Şi slujnica îi răspunse că un tânăr vrea să intre pe poarta cea mare şi zice că aduce veşti dela Făt Frumos.

Craiul porunci să deschidă tânărului dacă vine cu adevărat din partea lui Făt Frumos. Descuind poarta, văzură că e însuş Făt Frumos. S'au repezit să-l îmbrăţişeze şi să-l sărute, dar el îi opri:

— „Nu mă săruta, mamă, ci porunceşte să vie lăutari, fiindcă am adus şi pe mireasa mea, care m'a scăpat dela moarte".

— „Odihneşte-te, copile, până când scoatem zăbranicul dela uşi şi fereşti şi să le îmbrăcăm în aur, apoi să mergem să luăm mireasa". Au dat poruncă să se tragă la scară rădvane aurite, la care erau înhămaţi cai bălani. După ce totul a fost gata, mama se grăbi a-l trezi pe fiul ei şi văzându-l aşa de frumos nu o răbdă inima să nu-l cuprindă şi să-l îmbrăţişeze. Il deşteptă din somn cu un sărut pe frunte, şi-i zise:

— „Scoală, Făt Frumos, să mergem la mireasă".

— „Care mireasă?" întrebă el.

— „Nu ne-ai spus că ai adus o prinţesă, care te-a scăpat cu zile?"

— „Nu, mamă dragă, n'am adus nici o soţie. Cred că am spus aşa ca să petreacă lumea la sosirea mea".

Mărioara Florioara, cum văzu că Făt Frumos nu se mai arată, zise lui Ordan, cu lacrimi în ochi:

— „Uite-te, dragă Ordan, în oglinda fermecată şi vezi de ce nu mai vine Făt Frumos?"

Ordan privind, zise:

— „Ce nenorocire! L-a sărutat mama lui şi ne-a uitat cu totul!"

Ordan ieşi din corabie şi văzu peste drum de palatul craiului un conac frumos. Se duse acolo şi întrebă dacă e

de locuit. I se ceru mulţi bani, şi Ordan dete o grămadă de galbeni şi s'au adăpostit acolo.

A doua zi era într'o Vineri, când toţi mergeau la minaret, pentru a mulţumi lui Dumnezeu de mântuirea şi sosirea prinţului. Mărioara Florioara se aşeză pe balcon cu mânecile rochiei suflecate şi spăla într'un lighean de aur, doar o va vedea prinţul şi-şi va aduce aminte de ea. Prinţul se ducea să se roage împreună cu fiul satrazamului şi al muşirului. Acesta din urmă văzând pe Mărioara Florioara zise tovarăşului său:

— „Priveşte ce minunăţie de fată: eu voiu încerca să pătrund la ea!"

— „Bine, răspunse celălalt, încearcă şi de te va primi îl înştiinţăm şi pe prinţ ca să vină să mergem toţi trei împreună".

După rugăciune, chemară o babă spre a mijloci din partea lor pe lângă fata cea frumoasă, că fiul muşirului e tare doritor s'o cunoască.

— „Da, să poftească, răspunse Mărioara Florioara babei. Dar să-mi numere înainte o sută de galbeni. Şi să-i mai spui că atunci când va bate chindia să vie la ţanc, nici mai devreme şi nici mai târziu; altminteri să nu-i pară rău, de nu va avea parte de cei o sută de galbeni".

Baba se întâlni repede cu fiul muşirului şi puse la cale tot. Acesta legă într'o basma aurită o sută de galbeni şi-i înmână babei.

Ordan vorbi cu ţiganii, care sună chindia, să bată ceva mai înainte de ceasul obişnuit şi le dete pentru asta zece galbeni.

Fiul muşirului, când se dichisea, aude chindia, se uită la ceas supărat, îl trânteşte pe jos şi-l sparge. Se îmbrăcă

pe fugă şi merse la poarta frumoasei. Bate şi iese chiar Mărioara Florioara: „Cine bate?"

— „Ce vrei?"

— „Eu sunt acela care ţi-am trimis galbenii în basmaua aurită".

— „Du-te pe unde ai venit, căci a trecut ceasul cântării chindiei şi poarta nu se mai deschide".

Fiul muşirului plecă ruşinat şi se duse să se culce, dar peste noapte nu putu aţipi de ciudă, chibzuind cum să se răsbune.

A doua zi se sculă târziu de tot şi veni la el fiul satrazamului să-l întrebe ce a pus la cale. Dar el nu-i mărturisi adevărul, ci se lăudă că a petrecut foarte bine, că fata e fără seamăn de frumoasă şi isteaţă şi că dacă vrea să-şi încerce şi el norocul.

— „Vezi, dragă, grăi bătrâna către frumoasa fată, ce noroc ai în astă seară să primeşti acasă pe fiul satrazamului".

— „Bine, bine, dar vreau două sute de galbeni şi când va bate chindia să fie la ţanc şi numai decât la poartă; dacă nu, să nu-i pară rău de galbenii pierduţi".

Fiul satrazamului se învoi şi trimise cei două sute de galbeni într'o basma aurită.

Ordan se duse şi el la ţigani şi numărându-le suma de două zeci de galbeni, le ceru în schimb să bată chindia ceva mai devreme.

La ceasul acela fiul satrazamului tocmai se pregătea de plecare. Se spăla şi se găti pe cât putu mai în grabă şi o luă spre poarta frumoasei. Bate şi iese chiar Mărioara Florioara, care strigă: „Cine este?"

— „Eu sunt fiul satrazamului; dacă-ţi face plăcere, deschide-mi".

— „Dar cum asta? Invoiala noastră era să vii la poartă

mai devreme. Acum e prea târziu. Du-te dar pe unde ai venit".

Fiul satrazamului apucă fuga la palat unde găsi pe fiul muşirului.

— „Ce cauţi la mine?" întrebă acesta.

— „Ah, nu ştii ce am păţit, săracul de mine. Am întârziat să mă duc la frumoasa de peste drum şi mi-a închis poarta în nas şi am pierdut şi două sute de galbeni".

— „Ah, şi eu săracul de mine tot aşa am păţit, dar te-am minţit să nu râzi de mine, ci să încerci şi tu norocul. Să lăsăm şi pe prinţ să meargă şi apoi să dăm jalbă la împărat, pentru galbenii ce ni s'au luat". După aceia căutară pe prinţ şi-i ziseră:

— „Aci peste drum, şade o frumoasă fată. Dacă vrei s'o cunoşti, cere babei să pue o vorbă".

Bătrâna aduce răspuns că fata cade la învoială numai pe o răsplată de trei sute de galbeni. Dar dacă cumva venind, prinţul alunecă pe scară să nu se mai sue, ci nesupărat să se dea înapoi cât mai repede. Ordan a pus să spele scara cu săpun mult, să radă săpun şi să-l presare peste tot cu bob de mazere şi meiu.

Cum a intrat în ogradă prinţul, Mărioara Florioara i-a poftit bun sosit! Dânsul dădu să urce scara şi cum puse pe întâia treaptă piciorul încălţat în pantofi noi-nouţi, alunecă şi căzu.

— „Nu cumva te-ai lovit, dragul meu? Fiindcă eşti prinţ, te iert de data aceasta. Dar ia aminte să nu mai aluneci că nu te iert a doua oară". Şi cum încearcă din nou să urce prinţul o scrinti iarăşi. Mărioara Florioara i-a urat noapte bună, a stins lumina şi s'a întors în casă.

Prinţul trebui să plece fără supărare. Intâlnind pe prieteni, le povesti cu multă înciudare păţania lui. Ei l-au mân-

Mărioara Florioara s'a îmbrăcat cu o rochie sclipitoare şi însoţită de Ordan, arapul ei, s'a înfăţişat împăratului.

gâiat, făcându-i cunoscut că şi ei avuseră aceaşi soartă, dar nu credeau că el ca un obraz de prinţ va fi batjocorit la fel din partea femeii.

— „Mâne, când tatăl tău va face judecată, vom da-o de gol să-şi ia pedeapsa că şi-a râs de noi".

Inverşunat, prinţul o porni spre tatăl său şi-i grăi:

— „Mâne, când ai să judeci, am să-ţi dau şi eu o plângere".

Impăratul i-a dat cuvântul că va începe cu el judecata. Un om trimis dela curte a bătut la poarta prinţesei. Ordan a ieşit ca să vadă cine e.

Te-am căutat, streine,
Ca să aflu dela tine,
Din ce neam e fata
Și care mare domn e tata.

Dar Ordan îi răspunse:

Ce-ai cu Domnița mea
Fata de împărat bălană,
Gingașă, venețiană?"

Mărioara Florioara 'ntreabă: Cine-i
Și ce caută la mine?"

Omul împăratului răspunse:

Domniță, trei feciori,
Unul al muşirului,
Altul al satrazamului,
Și altul de împărat,
Pe tine s'au supărat
Și'n judecată te-au dat.

Iar Ordan începu:

Trei tineri cu mare vază
Ți-au adus ție vină.

Mărioara Florioara încheie:

Așteptați, că eu îndată
Am să vin la judecată.

Apoi a intrat în cămăruța ei și s'a îmbrăcat cu o rochie sclipitoare în scumpeturi, și, însoțită de Ordan, se înfățișă înaintea împăratului, care a stat cu totul buimăcit de frumusețea ei și se ridică din jilț, spre a o primi cu flori de lămâiu.

— „Să trăești, Măria-Ta", îi ură prințesa. „M'ai chemat și am venit la poruncă".

S'a ridicat atunci fiul satrazamului și a cuvântat împăratului:

— „Mie mi-a luat o sută de galbeni și celuilalt două sute de galbeni și fiului tău trei sute de galbeni".

Mărioara Florioara zise mânioasă:

— „Gură rea și ticăloasă,
Dumnezeu să mi te bată,
Să-ți dea plată și răsplată!"

Dar prințul o înfricoșă: „Măsoară-ți cuvintele, că ai în fața ta pe un fecior de împărat".

— „Dar ce-ți este, Făt Frumos, de te faci că nu-ți mai aduci aminte de mirodeniile cu care te stropeam și de cămășile de mătase cu care te îmbrăcam?"

Atunci împăratul bănui că poate e fata de care le vorbise prințul la sosirea lui.

Indată Mărioara Florioara urmă: „Du-te de-ți sărută mama, poate-ți va veni mintea la loc".

Prinţul dete fuga la mama sa, o sărută şi-şi aminti totul. Şi într'un suflet se întoarse la judecată şi strigă:

— „Mărioară Florioară scumpa mea, tu ai fost mântuitoarea mea; înapoiază acestuia suta de galbeni şi celuilalt cele două sute şi ţine pe seama ta pungile date de mine".

Impăratul o luă de mână şi o însoţi până la palat, unde le ieşi întru întâmpinare şi împărăteasa urând:

— „Bine-ai venit, mireasa fiului meu, albă şi neprihănită ca şi crinul, tu, care ai intrat în palatul nostru cu cinste şi evlavie".

Indată se vesti în toată împărăţia că prinţul se însoară şi s'a făcut o nuntă mare, la care am fost şi eu faţă şi am venit să vă povestesc cum a fost odată şi nu mai este.

CUPRINSUL:

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „LUCEAFĂRUL" S. A. — BUCUREȘTI
Ed. I-a. 10.030 ex. VI. 1938